

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ ЗНУ

Кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота / проект

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему Упровадження обліку, оподаткування та
внутрішнього контролю основних завбів у Віреспри-
вально-структурному підприємстві, Запорізький міжрегіональний
фінансовий кластер Національного університету, Запорізька паліативна

Виконав: студент 2 курсу, групи 2.0710-017
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

освітньої програми «Оподаткування»
(код і назва освітньої програми)

спеціалізації _____
(код і назва спеціалізації)

Кимцова О.В.
(ім'я та прізвище)

Керівник д.ек. професор Кимцова О.В.
(код, ім'я, прізвище, науковий ступінь, звання та посада)

Рецензент д.ек. професор Масарилло В.П.
(код, ім'я, прізвище, науковий ступінь, звання та посада)

до захисту
Ду

Запоріжжя
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ ЗНУ

Кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(код та назва)

Освітня програма «Оподаткування»

(код та назва)

Спеціалізація _____

(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри М

«20» 09 2024 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ / ПРОЕКТ СТУДЕНТОВІ (СТУДЕНТЦІ)

Климові Анастасії Вікторівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Зрештою, який облік, оподаткування та внутрішній контроль основних засобів у виробничій діяльності підприємства підприємства «Запорізький електричний завод» на території міста Запоріжжя Національного університету «Запорізька політехніка»

керівник роботи В.В. Маликова, д.е.н., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від « » 20 року №

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи Запорізьке підприємство «Баз», інформація відомості, літературні джерела, фінансові звітності підприємства

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1. Аналіз основних засобів, оподаткування та внутрішнього контролю основних засобів у виробничій діяльності з обліку та оподаткування та аналізу фінансових показників у ВВП, ЗЕРК НУ, Запорізька політехніка. 2. Зрештою, який облік, оподаткування та внутрішній контроль ВВП, ЗЕРК НУ, Запорізька політехніка.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) 1. Діаграма, таблиця, графік роботи з. Мета та завдання роботи. 2. Робочий план розробки ВВП, ЗЕРК НУ, Запорізька політехніка. 3. Зрештою, який облік, оподаткування та внутрішній контроль основних засобів у виробничій діяльності підприємства «Баз» на території міста Запоріжжя Національного університету «Запорізька політехніка». 4. Аналіз основних засобів підприємства «Баз» на території міста Запоріжжя Національного університету «Запорізька політехніка». 5. Аналіз основних засобів підприємства «Баз» на території міста Запоріжжя Національного університету «Запорізька політехніка».

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Майнова Т.О. д.е.н., проф.		
2	Майнова Т.О. д.е.н., проф.		
3	Майнова Т.О. д.е.н., проф.		

7. Дата видачі завдання 20.09.2021

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Складання робочого плану, визначення предмету, мети та завдань досліджень	вересень 2021	викон.
2	Огляд літературних джерел, періодичних та наукових видань з теми дослідження	вересень 2021	викон.
3	Робота над 1 розділом	вересень 2021	викон.
4	Робота над 2 розділом	вересень 2021	викон.
5	Робота над 3 розділом	вересень 2021	викон.
6	Підготовка до публікації наукової статті та тез доповіді	вересень 2021	викон.
7	Оформлення роботи згідно ДСТУ та методичних рекомендацій	листопад 2021	викон.
8	Попередній захист роботи	листопад 2021	викон.
9	Нормоконтроль	листопад 2021	викон.
10	Підготовка остаточного варіанту роботи, автореферату, презентаційного матеріалу, доповіді	грудень 2021	викон.
11	Захист роботи	грудень 2021	викон.

Студент
(підпис)Т.О. Майнова
(ініціали та прізвище)Керівник роботи (проекту) Т.О. Майнова
(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер
(підпис)Л.К. Розумов
(ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Климова О.В. Удосконалення обліку, оподаткування та внутрішнього контролю основних засобів у Відокремленому структурному підрозділі «Запорізький електротехнічний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка».

Кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 071 - Облік і оподаткування, науковий керівник Меліхова Т.О. Запорізький національний університет. Інженерний навчально-науковий інститут ім. Потебні Ю.М., кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту, 2021.

Досліджено теоретичні основи обліку, оподаткування та внутрішнього контролю основних засобів у бюджетній установі. Показано облік та оподаткування основних засобів у ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка». Проаналізовано фінансово-господарську діяльність у ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка». Проведено внутрішній контроль основних засобів у ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка». Надані шляхи щодо удосконалення обліку, оподаткування та внутрішнього контролю основних засобів ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка».

Ключеві слова: ОБЛІК, ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ, АНАЛІЗ, ОСНОВНІ ЗАСОБИ, УДОСКОНАЛЕННЯ

ABSTRACT

Klymova O. V. Improving the accounting, taxation and internal control of fixed assets in the Separate structural unit of "Zaporizhzhya Electrotechnical Vocational College of the National University" Zaporizhzhya Polytechnic".

Qualification work for a master's degree in specialty 071 - Accounting and Taxation, supervisor Melikhova T.O. Zaporizhia National University. Engineering Educational and Scientific Institute named after Potebny Y.M., Department of Accounting, Analysis, Taxation and Audit, 2021.

The theoretical bases of accounting, taxation and internal control of fixed assets in a budgetary institution are studied. Accounting and taxation of fixed

assets in VSP "ZEFK NU" Zaporizhzhya Polytechnic "is shown. The financial and economic activities of the Zaporizhzhya Polytechnic National University are analyzed. Internal control of fixed assets in VSP "ZEFK NU" Zaporizhzhya Polytechnic "was carried out. Ways to improve the accounting, taxation and internal control of fixed assets VSP "ZEFK NU" Zaporizhzhya Polytechnic ".

Keywords: ACCOUNTING, INTERNAL CONTROL, ANALYSIS, FIXED ASSETS, IMPROVEMENTS

АННОТАЦИЯ

Климова О.В. Совершенствование учета, налогообложения и контроля основных средств в Обособленном структурном подразделении «Запорожский электротехнический профессиональный колледж Национального университета «Запорожская политехника».

Квалификационная работа по получению степени высшего образования магистра по специальности 071 - Учет и налогообложение, научный руководитель Мелихова Т.О. Запорожский Национальный университет. Инженерный учебно-научный институт им. Потебни Ю.М., кафедра учета, анализа, налогообложения и аудита, 2021.

Исследованы теоретические основы учета, налогообложения и контроля основных средств в бюджетном учреждении. Показан учет учета и налогообложения основных средств в ВСП «ЗЭФК НУ «Запорожская политехника». Проанализирована финансово-хозяйственная деятельность в ВСП «ЗЭФК НУ «Запорожская политехника». Проведен внутренний контроль основных средств в ВСП «ЗЭФК НУ «Запорожская политехника». Предоставлены пути совершенствования учета, налогообложения и внутреннего контроля основных средств ОСП «ЗЭФК НУ «Запорожская политехника».

Ключевые слова: УЧЕТ, ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ, АНАЛИЗ, ОСНОВНЫЕ СРЕДСТВА, СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ

ЗМІСТ

ВСТУП

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У БЮДЖЕТНІЙ УСТАНОВІ

1.1 Концептуальні основи обліку основних засобів у бюджетних
установах

1.2 Облік та оподаткування основних засобів у бюджетних установах

1.3 Внутрішній контроль основних засобів

2 ОБЛІК Й ОПОДАТКУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

2.1 Загальна характеристика ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька
політехніка»

2.2 Облік та оподаткування основних засобів у ВСП «ЗЕФК НУ
«Запорізька політехніка»

2.3 Аналіз фінансово-господарської діяльності у ВСП «ЗЕФК НУ
«Запорізька політехніка»

3 УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

3.1 Внутрішній контроль основних засобів у ВСП «ЗЕФК НУ
«Запорізька політехніка»

3.2 Шляхи щодо удосконалення обліку та оподаткування основних засобів ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»

3.3 Шляхи щодо удосконалення внутрішнього контролю основних засобів ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах для бюджетних установ важливо правильно вести облік вибуття основних засобів, оскільки від правильного відображення в їх обліку залежить відсутність помилок. Особливо варто звернути увагу на основні засоби, в складі яких є дорогоцінні метали. Морально застаріли або непридатні до подальшої експлуатації основні засоби потрібно своєчасно списувати та знімати об'єкти з обліку. Списання основних засобів може відбутися з причин, які не залежать від установи, а саме: унаслідок стихійного лиха, аварії або крадіжки.

Розгляду питань обліку та оподаткування основних засобів сприяли роботи наступних вчених: Бондаря В.П., Бутинця Ф.Ф., Гордієнка Н.І., Кулаковської Л.П., Макаренка А.П., Меліхової Т.О., Усача Б.Ф., та інших.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами. Робота виконана відповідно до науково-дослідної теми кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту Інженерного навчально-наукового інституту Запорізького національного університету «Теоретико-методичні та практичні підходи щодо удосконалення обліку, аналізу, оподаткування та контролю в управлінні підприємством» (державний реєстраційний номер: 0120U105606). Автором запропоновано вдосконалення обліку та оподаткування основних засобів ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка».

Мета та завдання роботи. Метою дослідження є розробка пропозиції щодо удосконалення обліку та оподаткування основних засобів на ТОВ «ЗЗКМ».

Реалізація мети роботи зумовила необхідність виявлення і розв'язання наступного комплексу завдань:

- дослідити теоретичні основи обліку, оподаткування та внутрішнього контролю основних засобів у бюджетній установі;
- показати облік та оподаткування основних засобів у ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»;

– проаналізувати фінансово-господарську діяльність у ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»;

– провести внутрішній контроль основних засобів у ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»;

– надати шляхи щодо удосконалення обліку, оподаткування та внутрішнього контролю основних засобів у ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка».

Об’єктом дослідження є процес обліку, оподаткування та внутрішнього контролю основних засобів у ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка».

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи до обліку, оподаткування та внутрішнього контролю основних засобів.

Інформаційною базою магістерської роботи стали законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, періодична література, інтернет-ресурси, а також дані обліку, оподаткування та внутрішнього контролю основних засобів у СП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка».

Наукова новизна отриманих результатів полягає в:

– удосконаленні обліку основних засобів СП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» шляхом впровадження: форм Акту на оприбуткування дорогоцінних металів та Інвентаризаційного списку на вибуття основних засобів (техніки), в тому числі тих, що містять дорогоцінні метали, які включають в себе необхідні реквізити. Це допоможе скоротити час на формування та обробку документів, які пов’язанні з вибуттям основних засобів, попередить можливість пропуску будь-якої інформації, оскільки буде використовуватися шаблони документів вже з сформованим переліком реквізитів;

- удосконалене оподаткування основних засобів СП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка», запропоновано довідкові відомості оподаткування придбання основних засобів та реалізації основних засобів. Це допоможе скоротити час на формування та обробку документів, які пов’язанні з

оподаткуванням основних засобів, попередить можливість невірної оподаткування, так як буде використовуватися шаблони документів вже з сформованим переліком реквізитів;

– удосконалено внутрішній контроль основних засобів ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» шляхом розробки та впровадження: анкети, загального плану аудиту, програми аудиту, робочих документів аудитора, що надасть змогу аудитору вчасно виявити порушення, провести якісний аудит та підвищити ефективності їх роботи.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості впровадження практичних рекомендацій у діяльність СП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка», що дозволить підвищити ефективність обліку, оподаткування та внутрішнього контролю основних засобів на підприємстві (довідка про впровадження від № ___ від _____).

Методи дослідження. У процесі виконання роботи використано загальнонаукові методи: групування (типологічний та аналітичний), порівняння, балансовий метод, абсолютних, середніх та відносних величин, прийоми елімінування (для виявлення впливу певних факторів на динаміку окремих показників фінансової звітності), графічні методи.

Апробація результатів дослідження. Найважливіші положення та висновки магістерської роботи доповідалися на засіданні Круглого столу «Дискусійні питання з теорії та практики сучасної експертизи» 24 листопада 2020 року, доповідь на тему: «Особливості оподаткування бюджетної установи», м. Запоріжжя; XIV університетської науково-практичної конференції студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених «Молода наука-2021», доповідь на тему «Концептуальні основи обліку основних засобів у бюджетних установах», м. Запоріжжя.

Основні пропозиції автора щодо удосконалення методики обліку та аудиту запасів знайшли відображення у статті:

Климова О.В., Меліхова Т.О. Удосконалення обліку та внутрішнього контролю списання основних засобів бюджетних установ для підвищення

якості контролю та ефективності проведення ревізії» у науково-практичному журналі «Інвестиції: практика та досвід» №20, жовтень 2021 с.30-36

Обсяг та структура магістерської роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст магістерської роботи виконаний на ___ сторінках комп'ютерного тексту, в тому числі __ рисунки та ___ таблиць. Робота містить __ додатків. Список використаних джерел складається із __ найменувань.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У БЮДЖЕТНІЙ УСТАНОВІ

1.1 Концептуальні основи обліку основних засобів у бюджетних установах

У сучасних умовах одним із основних завдань бухгалтерського обліку є надання інформації про наявність та стан основних засобів для забезпечення конкурентоспроможності підприємства, залучення нових інвесторів, якісного управлінського контролю тощо. Тому в край важливим є вивчення питання методологічних засад формування основного засобу з метою подальшого удосконалення його обліку та контролю [28].

Поняття «основні засоби» по-різному тлумачать окремі автори відповідно до нормативно-правових джерел (табл. 1.1) [66].

Таблиця 1.1 - Визначення поняття «основні засоби» в економічній літературі з обліку у бюджетних установах

Автор	Визначення
Атамас П. Й.	Матеріальні цінності, які використовуються у діяльності установи протягом періоду, що перевищує один рік і поступово зменшується у зв'язку з фізичним і моральним зносом
Болюх М. А., Заросило А. П., Джога Р. Т., Свірко С. В., Сінельник Л. М.	Необоротні активи, які мають матеріальну форму, вартість яких становить понад 500 грн. за одиницю (комплект)
Ватуля І. Д., Левченко З. М.	Необоротні активи, що мають матеріальну форму, вартість яких становить понад 1000 грн. за одиницю (комплект)
Верига Ю. А., Гладких Т. В., Артюх О. В., Кулявець Н. О., Мілька А. І.	Необоротні активи, що мають матеріальну форму, вартість яких становить понад 1000 грн. (без ПДВ) за одиницю (комплект)
Лемішовський В. І., Михайлов М. Г., Телегунь М. І., Славкова О. П., Шара Є. Ю., Андрієнко О. М., Жидєєва Л. І.	Матеріальні активи, які використовує установа багаторазово і безперервно у ході виконання основних функцій, надання послуг, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких становить понад 1 рік, вартість яких без податку на додану вартість та інших платежів становить 1000 грн. за одиницю.

У таблиці 1.2 подано тлумачення, якими керуються практикуючі бухгалтери бюджетних установ відповідно до чинних у 2009-2021 рр. регламентів [43].

Таблиця 1.2 - Законодавчо-нормативна джерела інформації та її використання при прийнятті рішень щодо обліку основних засобів

Назва документу	Сутність документу
Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [19]	Визначає правові принципи щодо обліку та оподаткування господарської діяльності бюджетної установи
Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 12.05.2011 р. [2]	Визначає правові принципи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності
Порядок складання типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору Затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 13.09.2016 №818[23]	застосовується при складанні типових форм з обліку та списання основних засобів
Порядок списання об'єктів державної власності Затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 №1314[24]	визначає механізм списання об'єктів державної власності
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202 (1.01.2015) [46]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку та розкриття у фінансовій звітності інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектора: Наказ Міністерства фінансів України [9]	Застосовують суб'єкти державного сектору для відображення у бухгалтерському обліку інформації про основні засоби
Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі затверджений наказом Міністерства фінансів України 29.12.2015 р. № 1219[22]	Визначає склад рахунків і субрахунків, які застосовують бюджетні установи, та типову кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом і зобов'язаннями бюджетних установ

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності визначає Національне

положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» (далі – НП(с)БО 7) [37].

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» (далі – НП(с)БОДС 121) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку та розкриття у фінансовій звітності інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи. Норми цього стандарту застосовуються суб'єктами державного сектору [41].

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (далі – МСБО 16) визначає обліковий підхід до основних засобів, щоб користувачі фінансової звітності могли розуміти інформацію про інвестиції суб'єкта господарювання в його основні засоби та зміни в таких інвестиціях [65].

В наслідок адаптування Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку до міжнародних, відбуваються значні зміни в методології обліку основних засобів. Як доказ, в таблиці 1.3 наведено порівняльну характеристику визначення деяких понять [51].

Таблиця 1.3 - Порівняльна характеристика визначення понять основних засобів

Основні засоби це:		
За НП(С)БОДС 121	МСБО 16	НП(С)БО7
1	2	3
«...матеріальні активи, які утримуються для використання їх у виробництві (діяльності або при постачанні товарів, виконанні робіт і наданні послуг для досягнення поставленої мети та/або задоволення потреб суб'єкта державного сектору або здавання в оренду іншим особам і використовуються, за очікуванням, більше одного року».	«...матеріальні об'єкти, що їх: а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей; б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду».	«...матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)».
Об'єкт основних засобів визнається активом:		
«коли існує ймовірність отримання суб'єктом державного сектору майбутніх економічних вигід, пов'язаних з його використанням, та/або він має потенціал корисності	«..а) є ймовірність, що майбутні економічні вигоди, пов'язані з об'єктом, надійдуть до суб'єкта господарювання; б) собівартість об'єкта можна	«...якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно

для суспільства; і вартість об'єкта основних засобів може бути визначена».	достовірно оцінити».	визначена».

Як бачимо, в наведеній таблиці 1.3 сутність понять суттєво не відрізняється. На наш погляд, в НП(с)БОДС 121 більш чітко визначено, що матеріальні активи можуть утримуватися «...для задоволення потреб» підприємства, а при визнанні активом – об'єкт може не принести в майбутньому економічних вигід, але він на даний час має «потенціал корисності» для підприємства. Також відмінністю є те, що МСБО16 не передбачає облік основних засобів, отриманих безоплатно [41].

На даний час в Україні тривають процеси реформування бухгалтерського обліку основних засобів. Так варто сказати, що з 23.05.2020 року в Податковому кодексі України відбулися зміни щодо вартісного критерію віднесення до основних засобів, він був збільшений з 6 000 гривень до 20 000 гривень. Таким чином, суб'єкти господарювання можуть самостійно визначати вартісний критерій віднесення ТМЦ до ОЗ чи до МНМА в своєму бухгалтерському обліку та прописати це в обліковій політиці підприємства [58].

В державному секторі цю норму вилучено з НП(с)БОДС 121 «Основні засоби» та з Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору з 01 січня 2021 року [55].

Основні засоби можуть надходити в установу різними способами (рисунок 1.1), але найчастіше це придбання за гроші [60].

Джерела надходження основних засобів

- ✓ придбання за гроші;
- ✓ безоплатна передача;
- ✓ надходження в якості гуманітарної допомоги;
- ✓ виготовлені власними силами;
- ✓ виявлені, як лишки в результаті інвентаризації тощо.

Рисунок 1.1 – Джерела надходження основних засобів у бюджетних установах*

Джерело: складено автором на підставі [63]

На даний час актуальність обліку основних засобів в бюджетних установах набирає широких масштабів. Оскільки ці засоби є власністю держави та являються показником добробуту країни, необхідний їх якісний облік та контроль [30].

У разі придбання за плату, первісна вартість основного засобу формується з витрат, які наведено на рисунку 1.2 [36].

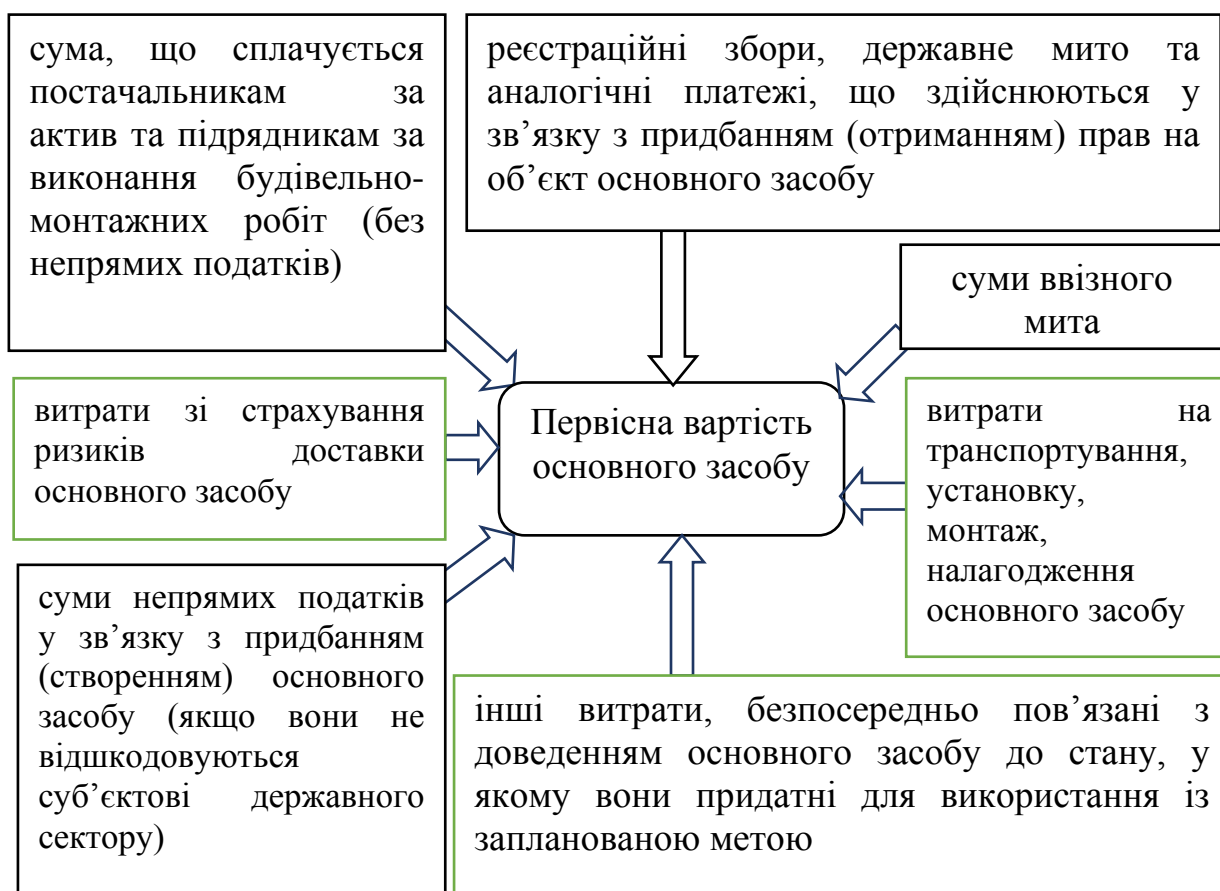

Рисунок 1.2 – Формування первісної вартості основного засобу у разі придбання за плату*

Джерело: згруповано автором на підставі [49]

Якщо установа – не платник податку, або послуги, які вона надає звільнені від оподаткування ПДВ, то сума ПДВ при придбанні основного засобу включається до первісної вартості основного засобу, але якщо

бюджетна установа – платник податку на додану вартість, то сума ПДВ включається до податкового кредиту, що дає змогу зменшити податкове зобов'язання установи. Вважаємо, що це може бути своєрідною оптимізацією податку, тому необхідні подальші дослідження цього питання [63].

З 23.05.2020 року Законом України від 16.01.2020 № 466-ІХ п.14.1.138 ПКУ змінено вартісний критерій віднесення до основних засобів з 6 000 гривень до 20 000 гривень. [56]

В державному секторі цю норму вилучено з ПСБО 121 «Основні засоби» та Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору з 01 січня 2021 року. Це надає змогу установам в своєму бухгалтерському обліку самостійно визначати вартісний критерій віднесення матеріальних активів до основних засобів, але обов'язково прописати це в своїй обліковій політиці [51].

Вважаємо, що зміни в нормативно-правових документах дають змогу установам застосовувати індивідуальний підхід до обліку основних засобів окремих установ, з одного боку, але в той же час, необхідно розглядати концепцію контролю з боку держави щодо завищення вартісного критерію бюджетними установами [52].

Відповідно до п. 2 розд. II НС 121 «Основні засоби» об'єкт ОЗ визнають активом, якщо існує ймовірність того, що суб'єкт державного сектору отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання, та/або такий об'єкт має потенціал корисності для суспільства, а також вартість його можна достовірно визначити [52].

Оцінюють об'єкт основних засобів за первісною вартістю (п. 4 розд. II НС 121 «Основні засоби»). Її визначення буде залежати від способу надходження об'єкта до установи (табл. 1.4) [43].

Таблиця 1.4 - Визначення первісної вартості основних засобів

Одження	Вид вартості	Визначення вартості
1	2	3
Придбання за плату	Вартість придбання	Відповідно до п. 5 розд. II НС 121 «Основні засоби» вартість придбання складається з таких витрат: - підрядникам за виконання будівельно-монтажних

		робіт (без непрямих податків); - реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням

Продовження таблиці 1.4

1	2	3
		(отриманням) прав на об'єкт основних - суми, що сплачують постачальникам активів та засобів; - суми ввізного мита; - суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються суб'єктові державного сектору); - витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів; - витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів; - інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою
Самостійне виготовлення (створення)	Собівартість виробництва	Відповідно до п. 1 розд. IV НС 135 «Витрати» виробнича собівартість включає такі витрати: - прямі матеріальні витрати; - прямі витрати на оплату праці; - інші прямі витрати; - змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати. Крім того, собівартість виробництва може включати витрати, наведені в п. 5 розд. II НС 121 «Основні засоби»
Отримання без оплати від фізичних та юридичних осіб (крім суб'єктів державного сектору)	Справедлива вартість	Відповідно до абз. 9 п. 4 розд. I НС 121 «Основні засоби» справедливу вартість визначають як суму, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату. Визначають цю вартість, як правило, на активному ринку. У разі відсутності активного ринку визначають умовну вартість (абз. 7 п. 4 розд. II НС 121 «Основні засоби»)
	Вартість, щодо якої є достовір-на інформація	Вартість наведено в первинних документах на відповідний об'єкт ОЗ з урахуванням витрат, зазначених у п. 5 розд. II НС 121 «Основні засоби»
Отримання без оплати від суб'єктів державного сектору	Первісна (переоцінена) вартість	Вартість визначають за відповідними первинними документами, у яких її зазначено, з урахуванням витрат, передбачених п. 5 розд. II НС 121 «Основні засоби»
	Справедлива вартість	Цю вартість визначають відповідно до законодавства, якщо немає достовірної інформації щодо первісної вартості ОЗ
Отримання в результаті обміну	Залишкова вартість переданого об'єкта ОЗ	Залишкову вартість визначають як різницю між первісною (переоціненою) вартістю необоротного активу і сумою його накопиченого зносу (абз. 10 п. 4 розд. I НС 121 «Основні засоби»)
	Справедлива	Таку оцінку використовують, якщо залишкова вартість

	вартість	переданого об'єкта дорівнює нулю. Визначають справедливую вартість на дату оприбуткування отриманого об'єкта

Після первісного визнання об'єкта основних засобів (ОЗ) як активу його облік ведуть за первісною вартістю. Інші необоротні матеріальні активи (ІНМА) обліковують із використанням спрощеного, групового або іншого специфічного порядку [60].

Внутрішнім документом, який визначає способи і прийоми ведення обліку в установі, є розпорядчий документ про облікову політику. У ньому бюджетна установа стосовно ОЗ та ІНМА зазначає строки корисного використання. Як правило, для цього використовують типові строки, наведені в додатку 1 до МР щодо облікової політики. Якщо ж строки відрізняються від типових, то наводять відповідне обґрунтування. Також в обліковій політиці має бути зазначено періодичність нарахування амортизації ОЗ (щокварталу або раз на рік) [48].

У розпорядчому документі про облікову політику зазначено порядок проведення переоцінки ОЗ і встановлення порогу суттєвості, у разі перевищення якого установа проводить переоцінку. Ще одним елементом облікової політики стосовно ОЗ, який не обов'язково, але може зазначати установа, є визначення їх ліквідаційної вартості. Ця вартість може бути встановлена у відсотках від первісної вартості активів, у вартості дорогоцінних металів і брухту, які містяться у відповідному активі, або іншим чином [38].

Якщо ж установа має такий вид ОЗ, як інвестиційна нерухомість, то в розпорядчому документі про облікову політику мають бути наведені критерії розмежування операційної та інвестиційної нерухомості [36].

1.2 Облік та оподаткування основних засобів у бюджетних установах

Усі господарські операції з ОЗ та ІНМА мають бути оформлені первинними документами, які розкривають інформацію про:

- назву первинного документа, яка характеризує оформлену господарську операцію;
- дату складання;
- назву установи, від імені якої складено документ;
- зміст, кількісні та вартісні показники обсягу господарської операції;
- назву об'єкта ОЗ чи ІНМА, його інвентарний номер, дату початку і місце експлуатації, термін корисного використання;
- технічну характеристику (площа, обсяг, місткість, потужність тощо) та вартість об'єкта ОЗ, його переоцінку, ремонт, поліпшення та амортизацію;
- посади осіб, які здійснювали господарську операцію, оформлювали та підписували первинні документи;
- перелік технічної документації, яку передають (приймають) разом з об'єктом ОЗ, вид і кількість дорогоцінних металів, що містяться в об'єкті ОЗ;
- походження коштів (власні, цільові), використаних для придбання, будівництва і поліпшення ОЗ, та про безоплатно одержані ОЗ чи ІНМА;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб, які брали участь у здійсненні господарської операції [35].

Типові форми первинного обліку основних засобів затверджені наказом № 818. Документувати господарські операції також можна із використанням виготовлених самостійно бланків, які мають містити обов'язкові реквізити чи реквізити типових форм (п. 2.7 розд. 2 Положення № 88). Узагальнюють інформацію про рух основних засобів у меморіальних ордерах № 4, 6, 9 тощо [34].

Перелік документів на приймання ОЗ залежить від джерела їх надходження до установи. Якщо це придбання, то повинні бути такі документи: видаткова накладна та технічна документація. Якщо це безоплатна передача від іншої установи чи підприємства, то в цьому випадку замість накладної буде акт приймання-передачі [47].

Якщо основні засоби бюджетних установ непридатні для подальшого використання, установа їх списує. Для списання основних засобів, окрім

зазначених актів, слід керуватись порядком списання об'єктів: державної власності — який затверджений постановою КМУ від 08.11.2007 № 1314 (далі — Порядок № 1314); комунальної власності — який затверджений рішенням сесії відповідної місцевої ради. Та перш ніж списувати основні засоби, з'ясуємо, коли у цьому є потреба. Списуємо держмайно простіше. П'ять змін від КМУ[50].

Потрібно з'ясувати причини списання основних засобів. Непридатний для подальшого використання - це коли характеристики основного засобу неможливо відновити ремонтом, переоснащенням, реконструкцією або таке відновлення недоцільне з економічної точки зору. Як правило, мова йде про морально чи фізично зношені основні засоби або пошкоджені внаслідок аварії чи стихійного лиха. Також для списання основних засобів бюджетних установ слід упевнитись, що ці засоби неможливо продати чи безоплатно передати іншим. Тобто якщо основний засіб морально чи фізично зношений, але при цьому придатний для використання, це не привід його списувати. Його вартість можна переоцінити, його можна продати, передати безоплатно іншим установам, якщо це дозволяє закон, або ж реконструювати, технічно переоснастити тощо. Отже, причини для списання основних засобів повинні бути вагомими. Найголовніша з них — основний засіб не відповідає критеріям визнання активом, тобто в майбутньому жодних економічних вигід від його використання не очікують або він втратив потенціал корисності для суспільства. При цьому вартість його відновлення тотожна чи перевищує вартість нового основного засобу. Проводити списання основних засобів доцільно і тоді, коли ці основні засоби під час інвентаризації виявлені як нестача. Але в такому випадку бухгалтер обчислює розмір шкоди установі і бюджету і: відносить її на рахунок винної особи для подальшого відшкодування; зараховує на позабалансовий рахунок 073 «Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей розпорядників бюджетних коштів» — якщо винної у нестачі особи встановити не вдалося. У цьому разі списання основних засобів відбудеться, а от розмір шкоди або буде

відшкодовано, або її обліковуватимуть на позабалансі до дня: встановлення винної особи з подальшим відшкодуванням; закриття провадження у справі [41].

Комісія виявляє у процесі інвентаризації непридатне майно чи його нестачу. Після цього їх огляд проводить комісія зі списання майна. Комісію утворює керівник установи для встановлення факту непридатності матеріальних цінностей, неможливості та/або неефективності проведення їх відновлювального ремонту чи неможливості їх використання іншим чином, а також для оформлення документів для списання основних засобів чи інших матеріальних цінностей. Склад комісії керівник затверджує на постійній основі або для кожного окремого випадку списання [36].

У розпорядчому документі керівник визначає склад комісії та строки: проведення інвентаризації, огляду основних засобів, надання на погодження пакету документів, надання на затвердження акта списання, підготовки і надсилання органу управління звіту про списання тощо. Як правило, головою комісії керівник установи визначає свого заступника, членами комісії — головного бухгалтера або його заступника, працівників інженерних, технічних, технологічних, будівельних, обліково-економічних та інших служб установи, а також залучених за вимогою суб'єкта управління представників та інших фахівців. Це прописана у пункті 9 Порядку № 1314 вимога для списання основних засобів державної власності [52].

Коли списуємо основний засіб, який перебуває під наглядом державних інспекцій, наприклад, автомобілі, нагрівальні котли, до складу комісії залучаємо представника відповідної інспекції (за його згодою; п. 10 Порядку № 1314). Для списання основних засобів в бюджетних установах комісія підписує відповідний акт. Представник держінспекції його підписує або надає письмовий висновок про непридатність використання засобу, який буде невід'ємною частиною акта, що підписали члени комісії (таблиця 1.5) [55].

Таблиця 1.5 - Дії комісії для визначення непридатності майна

№	Процедури
1	2
1	проводить інвентаризацію основних засобів, які пропонують списати, та за її результатами складає відповідний акт
2	проводить огляд основних засобів з використанням необхідної технічної документації (технічних паспортів, поэтажних планів, відомостей про дефекти тощо), а також даних бухгалтерського обліку

Продовження таблиці 1.5

1	2
3	визначає економічну (технічну) доцільність чи недоцільність відновлення та/або подальшого використання основних засобів, вносить відповідні пропозиції
4	установлює конкретні причини для списання ОЗ
5	визначає осіб, з вини яких відбулося передчасне вибуття основних засобів із експлуатації, вносить пропозиції щодо їх відповідальності
6	визначає можливість продажу (передачі) цих засобів іншим установам або використання окремих вузлів, деталей, матеріалів, що можуть бути одержані від демонтажу, розбирання (ліквідації), списання основних засобів, встановлює їх кількість і вартість (абз. 5 п. 4 розділу VIII Методичних рекомендацій по застосуванню НП(с)БОДС 121)

За результатами роботи складається протокол засідання комісії, у якому зазначаються пропозиції щодо шляхів використання майна, списання якого за висновками комісії є недоцільним, заходи з відшкодування вартості майна, в результаті інвентаризації якого виявлена нестача, чи розукомплектованого. До цього протоколу додають: акти списання основних засобів; акт інвентаризації основних засобів, які пропонують списати; акти технічного стану ОЗ; інші документи (наприклад, копія акта про аварію, висновки відповідних інспекцій, державних органів тощо) [48].

Акт списання основних засобів комісія складає лише у випадку, коли вважає доречним списувати непридатне для використання майно. Форма акту списання основних засобів (часткової ліквідації) затверджена наказом Мінфіну від 13.09.2016 № 818. У ньому комісія наводить: відомості, які характеризують об'єкт основних засобів; технічний стан і причини списання; висновок комісії. Також у цьому акті зазначають: суму витрат зі списання та документ, що їх підтверджує; кількість, вид, вартість цінностей, документи, що підтверджують їх оприбуткування; результати списання; номер меморіального ордера, кореспонденція субрахунків, за якими відображено суми цих операцій у бухобліку. До цього акта можуть додаватись як додатки:

акт про аварію — якщо непридатність основного засобу спричинена аварією; відомості про обставини стихійного лиха — якщо саме воно стало причиною пошкодження чи знищення майна. Однак акт списання основних засобів — це лише обґрунтування, чому краще списати. Остаточне рішення на списання основних засобів приймає керівник установи. Саме він затверджує (або не затверджує) цей акт, складений і підписаний головою і членами комісії. Керівник затверджує акт, якщо основний засіб державної власності повністю амортизовано і його первісна (переоцінена) вартість не перевищує 50 000 грн. Якщо ця вартість більша, списання основних засобів слід погодити з органом управління. Лише після отримання відповідної згоди акт затверджує керівник установи. Якщо це основний засіб комунальної власності, вартісна межа для погодження з органом управління може бути іншою або взагалі відсутньою. Потрібно детально вивчати порядок списання об'єктів комунальної власності. Якщо такого порядку немає, списує ОЗ місцева рада на відповідному пленарному засіданні (п. 31 ч. 1 ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР) [38].

Щоб отримати від органу управління майном згоду на списання ОЗ, первісна вартість яких перевищує 50 000 грн або які не повністю амортизовані, установа надсилає відповідний лист-звернення. До нього вона додає: техніко-економічне обґрунтування необхідності списання, в якому містяться економічні та/або технічні розрахунки, інформація про очікуваний фінансовий результат списання, напрями використання коштів, які передбачається одержати в результаті списання; відомості про майно, яке комісія запропонувала списати; акт інвентаризації такого майна; акт його технічного стану, затверджений керівником установи; відомості про наявність обтяжень чи обмежень стосовно розпорядження цього майна. Орган управління майном надає згоду на списання у формі наказу протягом 30 днів з дня надходження цих документів. Якщо він не погоджує списання, установа отримує відповідний лист (абз. 2 п. 7 Порядку № 1314). За

відсутності згоди основний засіб заборонено ліквідувати і списувати з бухгалтерського обліку [35].

Далі порядок списання основних засобів передбачає, що після отримання дозволу на списання ОЗ та затвердження керівником відповідних актів основний засіб розбирають, демонтують. При цьому комісія зі списання контролює: вилучення придатних вузлів, деталей, матеріалів та агрегатів, а також вузлів, деталей, матеріалів та агрегатів, що містять дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння; визначення кількості і ваги дорогоцінних металів; здачу на склад придатних, матеріалів, вузлів, брухту; оприбуткування в обліку. Непридатні деталі, матеріали зі вмістом дорогоцінних металів здають суб'єктам господарювання, які провадять діяльність із збирання та первинної обробки брухту і відходів дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння. Від реалізації металобрухту установа несе витрати на видобуток дорогоцінних металів чи каміння, отримує дохід від їх реалізації, частина якого є доходом бюджету [34].

Облік основних засобів у бюджетних установах відмінний від обліку на підприємствах недержавного сектору, оскільки регулюється іншими законодавчими документами [43].

Рахунки цього класу призначені для узагальнення інформації про наявність і рух основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, запасів, біологічних активів, капітальних інвестицій, зносу (амортизації) необоротних активів тощо. Характеристика рахунку 10 «Основні засоби» наведена у таблиці 1.6 [45].

Таблиця 1.6 - Характеристика рахунку 10 «Основні засоби»

Номер та назва рахунку	Призначення рахунку	
10 «Основні засоби»	для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух основних засобів, які контролюються суб'єктом державного сектору, а також об'єктів інвестиційної нерухомості.	
	Дебет	Кредит
рахунку відображається оприбуткування об'єктів основних засобів, які обліковуються за первісною вартістю, збільшення первісної вартості внаслідок поліпшення об'єкта (модернізація, модифікація,		відображається вибуття основних засобів внаслідок безоплатної передачі, продажу, або невідповідності критеріям

добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта; збільшення вартості внаслідок дооцінки вартості об'єкта основних засобів.	визнання активом, а також зменшення вартості у разі часткової ліквідації об'єкта основних засобів або його уцінки.

Характеристика субрахунків до рахунку 10 «Основні засоби» наведена у таблиці 1.7 [52].

Таблиця 1.7 - Характеристика субрахунків до рахунку 10 «Основні засоби»

Номер та назва субрахунку	Характеристика субрахунку
1010 (1020) «Інвестиційна нерухомість»	ведеться облік об'єктів інвестиційної нерухомості, зокрема земельних ділянок, будівель, споруд, які розташовуються на землі, утримуються з метою отримання орендних платежів та/або збільшення власного капіталу.
1011 (1021) «Земельні ділянки»	ведеться облік земельних ділянок, отриманих суб'єктом державного сектору згідно з законодавством, зокрема на праві постійного користування.
1012 (1022) «Капітальні витрати на поліпшення земель»	ведеться облік капітальних витрат на поліпшення земель. До них відносяться витрати неінвентарного характеру (не пов'язані з будівництвом споруд) з поверхневого поліпшення земель для сільськогосподарського використання, які проводяться за рахунок капітальних вкладень (планування земельних ділянок, корчування площ під рілля, очищення полів від каменів і валунів, зрізання купин, розчищення чагарників, очищення водойм тощо).
1013 (1023) «Будівлі, споруди та передавальні пристрої»	ведеться облік будинків, споруд, їх структурних компонентів та передавальних пристроїв, житлових будівель.
1014 (1024) «Машини та обладнання»	ведеться облік машин та обладнання.
1015 (1025) «Транспортні засоби»	ведеться облік всіх видів засобів пересування, які призначені для переміщення людей і вантажів, незалежно від вартості.
1016 (1026) «Інструменти, прилади, інвентар»	ведеться облік інструментів, виробничого інвентарю та приладдя, господарського інвентарю, які відносяться до складу основних засобів.
1017 (1027) «Тварини та багаторічні насадження»	ведеться облік довгострокових біологічних активів, які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю.
1018 (1028) «Інші основні засоби»	ведеться облік основних засобів, які не включені до інших субрахунків рахунку 10 «Основні засоби».

Характеристика рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи» наведена у таблиці 1.8 [49].

Таблиця 1.8 - Характеристика рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи»

Номер та назва рахунку	Призначення рахунку
11 «Інші необоротні матеріальні активи»	для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух інших необоротних матеріальних активів, які не відображені у складі об'єктів обліку на рахунку 10 «Основні засоби».

Продовження таблиці 1.8

Дебет	Кредит
відображається оприбуткування об'єктів інших необоротних матеріальних активів, які обліковуються за первісною вартістю, збільшення первісної вартості внаслідок поліпшення об'єкта (модернізація, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта; збільшення вартості внаслідок дооцінки вартості об'єкта.	відображається вибуття інших необоротних матеріальних активів внаслідок безоплатної передачі, продажу, або невідповідності критеріям визнання активом, а також зменшення вартості у разі часткової ліквідації об'єкта або його уцінки.

Характеристика субрахунків до рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи» наведена в таблиці 1.9 [58].

Таблиця 1.9 - Характеристика субрахунків до рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи»

Номер та назва субрахунку	Характеристика субрахунку
1	2
1111 (1121) «Музейні фонди»	ведеться облік: 1) музейних цінностей (незалежно від вартості), крім предметів мистецтва та природознавства, старовини і народного побуту та експонатів наукового, історичного і технічного значення, які обліковуються у порядку, встановленому для обліку цих цінностей у державних музеях; 2) експонатів тваринного світу в зоопарках та інших аналогічних установах незалежно від їх вартості.
1112 (1122) «Бібліотечні фонди»	ведеться облік бібліотечних фондів незалежно від вартості окремих примірників книг. До бібліотечного фонду належать: наукова, художня і навчальна література, спеціальні види літератури та інші видання.
1113 (1123) «Малоцінні необоротні матеріальні активи»	ведеться облік необоротних матеріальних активів, термін експлуатації яких перевищує один рік, але які за вартісними ознаками не включено до основних засобів.
1114 (1124) «Білизна, постільні речі, одяг та взуття»	ведеться облік білизни, постільних речей, одягу та взуття. Облік відповідних активів на цих субрахунках ведуть суб'єкти державного сектору, які систематично отримують їх у значному обсязі для провадження своєї діяльності, інші суб'єкти державного сектору

	ведуть облік білизни, постільних речей, одягу та взуття у складі інших необоротних матеріальних активів.
1115 (1125) «Інвентарна тара»	ведеться облік інвентарної тари для зберігання товарно-матеріальних цінностей на складах чи для здійснення технологічних процесів, сховищ для зберігання рідких та сипучих речовин (баки, скрині, чани, засіки тощо); шаф торговельних та стелажів; іншої інвентарної тари.

Продовження таблиці 1.9

1	2
1116 «Необоротні матеріальні активи спеціального призначення»	ведеться облік необоротних матеріальних активів, що мають специфічне призначення і обмежене застосування в окремих галузях.
1117 «Природні ресурси»	ведеться облік мінеральних копалин, нафтових свердловин, родовищ корисних копалин внутрішніх вод, смуг будівельного лісу тощо, які згідно із законодавством контролюються суб'єктом державного сектору.
1118 (1127) «Інші необоротні матеріальні активи»	ведеться облік наявності та руху інших необоротних матеріальних активів, які не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи», а саме: матеріалів, одержаних зі складу в лабораторію або інші структурні підрозділи науково-дослідних інститутів, вищих навчальних закладів для науково-дослідних робіт, які використовуються неодноразово або тривалий час, а також матеріалів, що є об'єктами наукових досліджень.
1126 «Необоротні активи спецпризначення для розподілу, передачі»	ведеться облік державними цільовими фондами необоротних активів спецпризначення, які призначені для розподілу та передачі підвідомчим установам відповідно до законодавства.

Характеристика рахунку 13 «Капітальні інвестиції» наведена у таблиці 1.10 [56].

Таблиця 1.10 - Характеристика рахунку 13 «Капітальні інвестиції»

Номер та назва рахунку	Призначення рахунку	
13 «Капітальні інвестиції»	призначений для обліку витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів, довгострокових біологічних активів.	
	Дебет	Кредит
	відображається збільшення витрат суб'єкта державного сектору на придбання або створення необоротних активів, зокрема суми, сплачені за придбання, виконання будівельно-монтажних робіт, реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, суми ввізного мита, суми непрямих податків (якщо вони не відшкодовуються суб'єктові державного сектору), витрати зі страхування ризиків доставки, витрати на транспортування, установку, монтаж налагодження тощо, витрати на поліпшення	відображається зменшення витрат на придбання або створення необоротних активів (введення в експлуатацію придбаних або

об'єкта основних засобів (реконструкцію (реставрацію), модернізацію, добудову, дообладнання) та суми витрат, пов'язаних із удосконаленням нематеріальних активів і підвищенням їх можливостей та продовженням строку використання.	створених необоротних активів тощо).

Характеристика субрахунків до рахунку 13 «Капітальні інвестиції» наведена у таблиці 1.11 [56].

Таблиця 1.11 - Характеристика субрахунків до рахунку 13 «Капітальні інвестиції»

Номер та назва субрахунку	Характеристика субрахунку
1311 (1321) «Капітальні інвестиції в основні засоби»	ведеться облік витрат на придбання, створення (виготовлення) власними силами та поліпшення основних засобів, а також витрат за незакінченими і закінченими, але не зданими в експлуатацію об'єктами капітального будівництва, реконструкції, модернізації основних засобів.
1312 (1322) «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи»	ведеться облік витрат на придбання, створення (виготовлення) власними силами інших необоротних матеріальних активів.
1313 (1323) «Капітальні інвестиції в нематеріальні активи»	ведеться облік витрат на придбання (розробку) нематеріальних активів, а також витрат за незакінченими і закінченими, але не зданими в експлуатацію об'єктами з виготовлення (створення) та модернізації нематеріальних активів.
1314 (1325) «Капітальні інвестиції в довгострокові біологічні активи»	ведеться облік витрат на придбання або вирощування (створення) довгострокових біологічних активів.
1324 «Капітальні інвестиції в необоротні активи спецпризначення»	ведеться облік державними цільовими фондами витрат за незакінченими і закінченими, але не зданими в експлуатацію об'єктами необоротних активів спеціального призначення.

Характеристика рахунку 14 «Знос (амортизація) необоротних активів» наведена у таблиці 1.12 [66].

Таблиця 1.12 - Характеристика рахунку 14 «Знос (амортизація) необоротних активів»

Номер та назва рахунку	Призначення рахунку
14 «Знос (амортизація) необоротних активів»	призначено для обліку й узагальнення інформації про нараховану протягом звітного періоду амортизацію, визнані втрати від зменшення корисності (відновлення корисності) та суму зносу (накопичену амортизацію) необоротних матеріальних і нематеріальних активів, що підлягають амортизації.
Дебет	Кредит

відображається зменшення суми зносу (накопиченої амортизації) в результаті списання необоротних активів, коригування суми зносу (накопиченої амортизації) при уцінці необоротних активів, відображення вигод від відновлення корисності необоротних активів.	відображається нарахування амортизації, коригування суми зносу (накопиченої амортизації) при дооцінці необоротних активів та визнання втрати від зменшення корисності необоротних активів.

Характеристика субрахунків до рахунку 14 «Знос (амортизація) необоротних активів» наведена у таблиці 1.13 [55].

Таблиця 1.13 - Характеристика субрахунків до рахунку 14 «Знос (амортизація) необоротних активів»

Номер та назва субрахунку	Характеристика субрахунку
1411 (1421) «Знос основних засобів»	ведеться облік зносу об'єктів основних засобів, облік яких ведеться на рахунку 10 «Основні засоби», крім інвестиційної нерухомості.
1412 (1422) «Знос інших необоротних матеріальних активів»	ведеться облік зносу тих необоротних активів, облік яких ведеться на рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи».
1413 (1423) «Накопичена амортизація нематеріальних активів»	ведеться облік накопиченої амортизації нематеріальних активів, облік яких ведеться на рахунку 12 «Нематеріальні активи».
1414 (1424) «Знос інвестиційної нерухомості»	ведеться облік зносу інвестиційної нерухомості, облік якої ведеться на субрахунках 1010 (1020) «Інвестиційна нерухомість».
1415 (1425) «Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів»	ведеться облік накопиченої амортизації довгострокових біологічних активів, облік яких ведеться на субрахунках 1711 (1721) «Довгострокові біологічні активи рослинництва» та 1712 (1722) «Довгострокові біологічні активи тваринництва».

Придбання основних засобів визнають активом після їх введення у експлуатацію. До цього часу вартість витрат установи на придбання або створення необоротних активів відображають як капітальні інвестиції на субрахунку: 1311 — якщо придбавають основні засоби; 1312 — якщо інші необоротні матеріальні активи. Облік основних засобів 2020 року в частині акумулювання витрат на їх придбання (створення) відображають меморіальні ордери: 4 «Накопичувальна відомість за розрахунками з дебіторами» — якщо установа спершу оплатила товари й послуги, а отримає їх пізніше; 6 «Накопичувальна відомість за розрахунками з кредиторами» — якщо установа спершу отримала товари, послуги, а їх оплату зробить пізніше. Тож буде задіяний субрахунок 2113 або 6211 [65].

Бухгалтерський облік капітальних інвестицій наведено у таблиці 1.14 [28].

Таблиця 1.14 - Бухгалтерський облік капітальних інвестицій

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
Отримуємо цільове фінансування для придбання основних засобів	2313	54
Купуємо устаткування необхідне для монтажу основних засобів	1513	2113, 6211
Відображаємо ПДВ, якщо його віднесено до податкового кредиту	6311	
Передаємо устаткування у монтаж	1311, 1312	1513
Купуємо необоротний актив та відображаємо витрати з його придбання, у т. ч. вартість основного засобу	1311, 1312	2113, 6211
Відображаємо ПДВ, якщо його віднесено до податкового кредиту	6311	
Накопичуємо витрати на проектні, будівельно-монтажні роботи, якщо це пов'язано зі створенням основних засобів	1311, 1312	2113, 6211
Відображаємо ПДВ, якщо його віднесено до податкового кредиту	6311	
Накопичуємо суму витрат на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів для введення їх в експлуатацію	1311, 1312	2113, 6211
Відображаємо ПДВ, якщо його віднесено до податкового кредиту	6311	

Облік основних засобів, інших необоротних матеріальних активів неможливий без застосування субрахунків 1311, 1312, оскільки спершу накопичуємо витрати, тим самим формуємо капітальні інвестиції в активи. Як правило, первинними документами для відображення цих операцій є накладна, акт виконаних робіт, акт наданих послуг (наприклад, з транспортування, монтажу тощо) [35].

Основні засоби в бухгалтерському обліку відображаємо на рахунку 10, а інші необоротні матеріальні активи — на рахунку 11 після введення їх в експлуатацію. Підставою для цього буде акт введення в експлуатацію основних засобів. Після його затвердження формується відповідна інвентарна картка: інвентарна картка обліку основних засобів; групового

обліку основних засобів; обліку тварин і багаторічних насаджень. Форми цих документів і порядок їх складання затверджені наказом Мінфіну від 13.09.2016 № 818. Облік введення в експлуатацію основних засобів наведено у таблиці 1.15 [43].

Таблиця 1.15 – Облік введення в експлуатацію основних засобів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
Вводимо в експлуатацію необоротний актив, первісна вартість якого дорівнює суму капітальних інвестицій	10, 11	1311, 1312
Зменшуємо суму цільового фінансування і збільшуємо власний капітал на суму первісної вартості необоротного активу, який введено в експлуатацію	54	51

Облік основних засобів в бюджетних установах 2021 року різнитиметься залежно від того, чи їх: придбали, отримали безоплатно. Як обліковувати придбані основні засоби ми вже розглянули. Облік безоплатного отримання залежить від особи отримувача. Розглянемо безоплатне отримання від установи у межах одного органу управління майном та від інших установ. Облік безоплатного отримання основних засобів наведено у таблиці 1.16 [50].

Таблиця 1.16 - Облік безоплатного отримання основних засобів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
Безоплатно отримано від установи у межах одного органу управління майном, відображаємо суми: вартості необоротного активу	10, 11	51
його зносу	8014, 8114, 5511, 5512	1411, 1412
Безоплатно отримано від іншої установи, підприємства, відображаємо суму: вартості необоротного активу (якщо первинні документи не містять його вартість, облік ОЗ здійснюємо за справедливою вартістю)	10, 11	2117, 6211, 6415
доходу від отримання активу	2311, 2313	7511, 7523
власного капіталу, який збільшуємо внаслідок отримання активу	7511, 7523	51

У разі безоплатного отримання ці операції відображаємо на підставі акта приймання передачі основних засобів, форма якого затверджена наказом Мінфіну від 13.09.2016 № 818. Порядок обліку основних засобів вимагає визнавати доходом не лише вартість безоплатно отриманих необоротних активів від інших установ, а й отриманих від списання необоротних активів або виявлених інвентаризацією як лишки. Якщо при безоплатному отриманні застосовуємо субрахунок 7511, в інших випадках — 7112 «Дохід від оприбуткування активів, раніше не врахованих в балансі». Облік списання основних засобів наведено у таблиці 1.17 [56].

Таблиця 1.17 - Облік списання основних засобів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
Оприбуткування основних засобів, які отримано: від списання необоротного активу та які установа використовуватиме у своїй діяльності; як лишки (за матеріалами інвентаризації)	10, 11	7112
Відображаємо збільшення власного капіталу на суму оприбуткованих активів	7112	51

Облік основних засобів в бюджетних установах відображаємо на підставі акта списання необоротного активу, акта введення в експлуатацію і заведенням на нього інвентарної картки. Якщо ж необоротний актив виявила інвентаризація як лишки, його в обліку відображаємо на підставі протоколу інвентаризаційної комісії, акту оцінки, акта введення в експлуатацію і заведенням на нього інвентарної картки. До органу Казначейства слід подати довідку про надходження у натуральній формі. На підставі такої довідки буде відображено не лише суму доходу, а й касові і фактичні видатки [58].

Облік основних засобів - амортизація В процесі використання необоротних активів вони втрачають свої первинні характеристики, тобто зношуються. Тож під час обліку основних засобів обов'язковим є нарахування амортизації. Вартість необоротного активу, яка амортизується, складається з первісної або переоціненої їх вартості за мінусом їх

ліквідаційної вартості. Її нараховують у формах, що затверджені наказом Мінфіну від 13.09.2016 № 818: розрахунок амортизації основних засобів; розрахунок амортизації інших необоротних матеріальних активів [63].

Облік амортизації основних засобів наведено у таблиці 1.18 [39].

Таблиця 1.18 - Облік амортизації основних засобів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
Нараховуємо амортизацію на необоротні активи, які придбано або отримано від установи у межах одного органу управління майном	8014, 81114	1411, 1412, 1414
Якщо необоротні активи безоплатно отримано від інших установ: нараховуємо амортизацію	8014, 81114	1411, 1412, 1414
зменшуємо суму власного капіталу	51	7511, 7523

Призупинити нарахування амортизації потрібно на період реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання чи консервації основних засобів. Підставою для цього буде акт передачі на ремонт, реконструкцію та модернізацію. На основі такого акту амортизацію не нараховуємо з місяця, що настає за місяцем переведення основного засобу на реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання, консервацію. Поновити нарахування амортизації слід з місяця, що настає за місяцем введення об'єкта в експлуатацію після реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання, консервації. Підставою для цього буде акт приймання відремонтованих, реконструйованих та модернізованих основних засобів, форма якого затверджена наказом Мінфіну від 13.09.2016 № 818. Щоб облік основних засобів 2021 був правильним, слід пам'ятати, що амортизацію нараховуємо виходячи з нової балансової (залишкової) вартості необоротного активу і переглянутого строку його корисного використання (якщо це мало місце) після: визнання втрат від зменшення корисності необоротного активу; відновлення його корисності [43].

Облік основних засобів - реконструкція, модернізація, поліпшення, ремонт Основні засоби в бухгалтерському обліку відображаємо за первісною

їх вартістю. Її збільшують на суму витрат на поліпшення, реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання. Звичайно ці витрати є капітальними інвестиціями в необоротні активи, тож в обліку використовують субрахунки 1311, 1312. Після завершення таких робіт необоротний актив вводимо в експлуатацію. Підставою для цього є акт приймання відремонтованих, реконструйованих та модернізованих основних засобів [38].

Облік реконструкції, модернізації та поліпшення основних засобів наведено у таблиці 1.19 [35].

Таблиця 1.19 – Облік реконструкції, модернізації та поліпшення основних засобів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
Отримуємо цільове фінансування на проведення робіт з поліпшення, реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання	2313	54
Виконано зазначені роботи і їх відносимо до капітальних інвестицій, без яких облік ОЗ неможливий	1311, 1312	2113, 6211
Відображаємо ПДВ, якщо його віднесено до податкового кредиту	6311	
Збільшуємо первісну вартість основних засобів на суму робіт з поліпшення, реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання	10, 11	1311, 1312
Збільшуємо власний капітал	54	51
Виконано роботи з ремонту, технічного нагляду, технічного обслуговування, у т. ч.: ПДВ, якщо його не відносимо до податкового кредиту	8013, 8113	2113, 6211
ПДВ, якщо його віднесено до податкового кредиту	6311	

Порядок обліку основних засобів вимагає збільшувати первісну вартість необоротного активу на вартість робіт з його поліпшення, підвищення його техніко-економічних можливостей (тобто реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання, модифікації). Вартість робіт з ремонту, технічного нагляду чи технічного обслуговування відносять до витрат, а не до капітальних інвестицій. У процесі організації бухобліку потрібно чітко визначити критерії, за якими ті чи інші роботи слід відносити до поліпшення чи ремонту [28].

Облік основних засобів - переоцінка вартості. Якщо є суттєві розбіжності між залишковою вартістю необоротного активу і його справедливою вартістю на річну дату балансу, установа переоцінює вартість такого активу. Переоцінювати слід всі об'єкти групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт, якщо розбіжність становить 10% і більше. Та якщо мова йде про МНМА і бібліотечні фонди з методом їх амортизації 50%/50%, такі активи не переоцінюються. Спершу слід визначити індекс переоцінки — відношення справедливої вартості активу до його залишкової вартості. Основні засоби в бухгалтерському обліку коригуємо на цей індекс, тобто їх первісну вартість і суму зносу. У результаті переоцінки виникає дооцінка або уцінка, яку відображаємо в акті переоцінки основних засобів. Дооцінка й відновлення корисності. Суму дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів зараховуємо до капіталу в дооцінках. Але щоб облік основних засобів був правильним, слід пам'ятати про раніше уцінені основні засоби. Якщо залишкову вартість раніше було уцінено, а наразі — дооцінка, суму дооцінки визнаємо доходом у сумі, що не перевищує суми раніше проведеної уцінки. Суму перевищення дооцінки над уцінкою зараховуємо до капіталу в дооцінках звітного року. Облік дооцінки основних засобів наведено у таблиці 1.20 [47].

Таблиця 1.20 – Облік дооцінки основних засобів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
У результаті дооцінки збільшуємо на індекс переоцінки: первісну вартість необоротного активу	10, 11	5311
суму зносу	5311	1411, 1414
У результаті дооцінки раніше уцінених активів: коригуємо на індекс переоцінки суму зносу	10, 11	1411, 1414
щоб облік ОЗ був правильним — відображаємо суму дооцінки залишкової вартості, яка менша або дорівнює сумі попередніх уцінок, що були включені до складу витрат	10, 11	7411
відображаємо суму перевищення дооцінки над сумою попередніх уцінок	10, 11	5311

Відновлення корисності об'єктів основних засобів після усунення причин попереднього зменшення їх корисності	1411, 1412, 1414	7411

Порядок обліку основних засобів вимагає визнавати іншим доходом вигоди від відновлення корисності необоротних активів, якщо ознаки зменшення корисності основного засобу перестали існувати. Якщо мова йде про необоротні активи з переоціненою вартістю, окрім визнання вигоди доходом слід збільшити балансову (залишкову) вартість необоротного активу. Щоб основні засоби в бухгалтерському обліку відобразити правильно слід пам'ятати, що відновлення корисності активу можна розпізнати за ознаками: суттєво збільшилась ринкова ціна необоротного активу у звітному періоді; суттєві зміни активу та/або способу його використання у звітному періоді або в наступному, які позитивно вплинуть на діяльність установи і обліку ОЗ; інші ознаки, які підтверджують наявність ефективності необоротного активу або ж її підвищення в майбутньому [41].

Облік основних засобів - уцінка й втрата від зменшення корисності Суму уцінки слід відносити до складу витрат звітного періоду. Однак якщо необоротний актив раніше було дооцінено, а наразі — уцінка, суму уцінки зараховуємо до зменшення капіталу в дооцінках, але не більше суми дооцінки. Якщо сума уцінки перевищує суму дооцінки, різницю відносимо до складу витрат звітного періоду. Облік уцінки основних засобів наведено у таблиці 1.21 [43].

Таблиця 1.21 – Облік уцінки основних засобів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
У результаті уцінки: суму зносу коригуємо на індекс переоцінки	1411, 1414	10, 11
суму уцінки відносимо до складу витрат	8411	10, 11
У результаті уцінки раніше дооцінених активів: коригуємо на індекс переоцінки суму зносу	1411, 1414	10, 11
щоб облік ОЗ був правильним — відображаємо суму уцінки, яка менша або дорівнює сумі попередніх дооцінок	5311	10, 11
відображаємо суму перевищення уцінки залишкової вартості	8411	10, 11

над сумою попередніх її дооцінок		
Відображаємо втрати від зменшення корисності об'єкта необоротних активів	8411	1411, 1412, 1414

Порядок обліку основних засобів вимагає відносити до інших витрат втрати від зменшення корисності необоротного активу. Якщо мова йде про раніше переоцінений необоротний актив, окрім віднесення витрат від зменшення корисності до інших витрат одночасно зменшуємо балансову (залишкову) вартість цього необоротного активу [50].

Облік основних засобів - вибуття, списання Основні засоби в бухгалтерському обліку перестаємо визнавати активами, якщо ці необоротні активи: ліквідовано; вибули у зв'язку з їх реалізацією; безоплатно передані іншим установам; виявлені інвентаризацією як нестача; не відповідають критеріям визнання активом. Якщо необоротні активи ліквідовано, виявлено як нестачу, їх списують, тобто облік основних засобів припиняється. Операції з вибуття, списання основних засобів відображаємо у меморіальному ордері № 9 «Накопичувальна відомість про вибуття та переміщення необоротних активів» за такими первинними документами: акт приймання-передачі основних засобів; акт списання основних засобів (часткової ліквідації); акт списання транспортних засобів; акт списання вилучених документів з бібліотечного фонду тощо. Облік вибуття основних засобів наведено у таблиці 1.22 [58].

Таблиця 1.22 – Облік вибуття основних засобів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
Передаємо безоплатно необоротні активи за операціями з внутрішнього переміщення в межах одного органу управління майном	51	10, 11
Відображаємо суму зносу, який нарахований на ці необоротні активи	1411, 1412, 1414	8014, 8114, 5511, 5512
Облік ОЗ у разі їх вибуття у інших випадках здійснюємо відображенням: суми зносу основних засобів	1411, 1414	10
їх залишкової вартості	8411	10

У разі вибуття основного засобу, який було раніше дооцінено, суму дооцінки відносимо на фінансовий результат	5311	5512

Якщо основний засіб було дооцінено, слід врахувати, що на дату вибуття основного засобу субрахунок 5311 «Дооцінка (уцінка) необоротних активів» має кредитове сальдо за цим активом на основі записів з початку його експлуатації про зміну його балансової вартості у картках інвентарного обліку чи інших регістрах аналітичного обліку. Порядок обліку основних засобів вимагає відносити суму дооцінки на фінансовий результат, якщо дооцінений актив вибуває. У разі списання основних засобів, які були придбані чи безоплатно отримані за операціями з внутрішнього переміщення в межах одного органу управління майном, їх первісну вартість відносимо на кредит субрахунка 5512 «Накопичені фінансові результати виконання кошторису». Облік списання основних засобів наведено у таблиці 1.23 [47].

Таблиця 1.23 – Облік списання основних засобів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
Списуємо основні засоби, які були придбані чи безоплатно отримані за операціями з внутрішнього переміщення в межах одного органу управління майном	51	5512
Списуємо інші необоротні матеріальні активи, зокрема: суму амортизації у місяці їх вилучення;	8014, 8114	1412
вартість іншого необоротного матеріального активу	1412	11

Якщо ви вважаєте недоцільним поліпшення, реконструкцію, модернізацію, ремонт основного засобу, але при цьому він придатний для використання, це не привід його списувати. Доцільніше такий основний засіб безоплатно передати іншій установі. Облік основних засобів, які виявлені за результатами інвентаризації як нестача, перетворюється на облік шкоди. Так, основний засіб списуємо. Якщо винна особа встановлена, обчислюємо розмір шкоди установі і бюджету і відносимо цю суму на розрахунки з такою особою до повного відшкодування нею цієї суми. Облік нестачі основних засобів наведено у таблиці 1.24 [39].

Таблиця 1.24 – Облік нестачі основних засобів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
1	2	3
Списуємо основні засоби у зв'язку з виявленою нестачею на: суму зносу основних засобів	1411, 1414	10
їх залишкової вартості	8411	10

Продовження таблиці 1.24

1	2	3
Якщо встановлено винних у цьому осіб, в обліку додатково відображаємо записи на: суму шкоди установі, яку винна особа має погасити	2115	7111
суму шкоди, яку винна особа має погасити, яку установа спрямовує до бюджету	2115	6312

Якщо винної особи у нестачі не встановлено, облік основних засобів завершився списанням, а розмір шкоди обліковуємо на позабалансовому рахунку 073 «Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей розпорядників бюджетних коштів» до встановлення винної особи, з подальшим відшкодуванням або закриття провадження у справі [47].

Відповідно до п. 180.1 ПКУ бюджетна установа, яка провадить або планує провадити господарську діяльність, може добровільно зареєструватися платником ПДВ у порядку, визначеному ст. 183 ПКУ. Нагадаємо: господарською є діяльність, що пов'язана з виробництвом (виготовленням) та/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, при цьому спрямована на отримання доходу і проводиться такою особою самостійно та/або через свої відокремлені підрозділи (п. п. 14.1.36 ПКУ). Типовим прикладом є надання платних послуг, доходи від надання яких зараховують до спецфонду кошторису [64].

Тоді як діяльність, що фінансується за рахунок загального фонду, не може бути господарською, оскільки спрямована не на отримання доходу, а на виконання законодавчо визначених функцій установи [50].

Податок на додану вартість (ПДВ) — це непрямий податок, який входить в ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець

(податковий агент). Розміри ставок податку визначає Податковий кодекс України [35].

Відповідно до п. 181.1 ПКУ бюджетна установа підлягає обов'язковій реєстрації, коли сума здійснених операцій з постачання товарів і послуг, що підлягають оподаткуванню ПДВ, нарахована (сплачена) протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує 1 млн грн (без урахування ПДВ). Крім тих операцій, що є об'єктом оподаткування ПДВ в загальному випадку — постачання товарів і послуг, виділяють операції:

- оподатковувані за нульовою ставкою (ст. 195 ПКУ);
- звільнені від оподаткування (ст. 197 ПКУ, пп. 2, 3, 41, 12, 23, 26-28, 32, 38, 45-47 підрозд. 2 розд. XX ПКУ) [28].

На даний час в Україні існують три ставки ПДВ — 0%, 7%, 14 та 20%. В Податковому кодексі перераховано багато товарів та послуг, що обкладаються ПДВ, а також таких, що звільнено від оподаткування. Наприклад, ст. 197 ПКУ звільняє від оподаткування операції з надання послуг з проживання студентів у гуртожитках, постачання послуг із здобуття вищої освіти навчальними закладами, що мають ліцензію на постачання таких послуг. А ось операції з надання майна в оренду бюджетною установою належать до оподаткування ПДВ про що свідчить ст. 185.1 ПКУ, за умови якщо орендодавцем виступають не органи державної влади чи органи місцевого самоврядування та в оренду здається не цілісний майновий комплекс (ст. 196.1.15 ПКУ). Операції, що підлягають оподаткуванню ПДВ наведені у таблиці 1.25 [41].

Таблиця 1.25 - Операції, що підлягають оподаткуванню ПДВ

Ставка податку (ст. 193 ПКУ)	Операції, що підлягають оподаткуванню
1	2
20%	Операції, зазначені у статті 185 ПКУ, а саме: — постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до ст. 186 ПКУ, у тому числі операції з безоплатної передачі та з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору), на товари, що передаються на умовах товарного кредиту, а також з передачі об'єкта фінансового лізингу в користування

	лізингоотримувачу/орендарю; — постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України; — ввезення товарів на митну територію України; З метою оподаткування цим податком до операцій з ввезення товарів на митну територію України прирівнюється поміщення товарів у будь-який митний режим, визначений Митним кодексом України.

Продовження таблиці 1.25

1	2
7%	постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів, які внесені до Державного реєстру медичної техніки та виробів медичного призначення або відповідають вимогам відповідних технічних регламентів, що підтверджується документом про відповідність, та дозволені для надання на ринку та/або введення в експлуатацію і застосування в Україні; постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я"; постачання послуг із показу (проведення) театральних, оперних, балетних, музичних, концертних, хореографічних, лялькових, циркових, звукових, світлових та інших вистав, постановок, виступів професійних мистецьких колективів, артистичних груп, акторів та артистів (виконавців), кінематографічних прем'єр, культурно-мистецьких заходів; постачання послуг із показу оригіналів музичних творів, демонстрації виставкових проєктів, проведення екскурсій для груп та окремих відвідувачів у музеях, зоопарках та заповідниках, відвідування їх територій та об'єктів відвідувачами; постачання послуг із розповсюдження, демонстрування, публічного сповіщення і публічного показу фільмів, адаптованих відповідно до законодавства в українському версії для осіб з порушеннями зору та осіб з порушеннями слуху; постачання послуг із тимчасового розміщування (проживання), що надаються готелями і подібними засобами тимчасового розміщування (клас 55.10 група 55 КВЕД ДК 009:2010);
0%	Відповідно до ст. 195 ПКУ: За нульовою ставкою оподатковуються операції з: 1. вивезення товарів за межі митної території України: а) у митному режимі експорту; б) у митному режимі реекспорту, якщо товари поміщені у такий режим відповідно до пунктів 3 (щодо товарів у вигляді продуктів їх переробки) та 5 частини першої статті 86 Митного кодексу України; в) у митному режимі безмитної торгівлі; г) у митному режимі вільної митної зони. Товари вважаються вивезеними за межі митної території України, якщо таке вивезення підтвержене в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, митною декларацією, оформленою відповідно до вимог Митного кодексу України. 2. постачання товарів: а) для заправки або забезпечення морських суден, що: використовуються для навігаційної діяльності, перевезення пасажирів або вантажів за плату, промислової, риболовецької або іншої господарської діяльності, що провадиться за межами територіальних вод України; використовуються для рятування або подання допомоги в нейтральних або територіальних водах інших країн; входять до складу Військово-Морських Сил України та відправляються за межі територіальних вод

України, у тому числі на якірні стоянки; б) для заправки або забезпечення повітряних суден, що: виконують міжнародні рейси для навігаційної діяльності чи перевезення пасажирів або вантажів за плату; входять до складу Повітряних Сил України та відправляються за межі повітряного кордону України, у тому числі у місця тимчасового базування;

Продовження таблиці 1.25

1	2
	в) для заправки (дозаправки) та забезпечення космічних кораблів, космічних ракетних носіїв або супутників Землі; г) для заправки (дозаправки) або забезпечення наземного військового транспорту чи іншого спеціального контингенту Збройних Сил України, що бере участь у миротворчих акціях за кордоном України, або в інших випадках, передбачених законодавством; г) магазинами безмитної торгівлі, відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України. Постачання товарів магазинами безмитної торгівлі може здійснюватися виключно: фізичним особам, які виїжджають за межі митної території України; фізичним особам, які в'їжджають на митну територію України в пунктах пропуску через державний кордон України, відкритих для міжнародного повітряного сполучення; фізичним особам, які переміщуються транспортними засобами, що належать резидентам та знаходяться за межами митного кордону України. Порухення норм цього підпункту тягне за собою відповідальність, встановлену законом. Порядок контролю за дотриманням норм цього підпункту встановлюється Кабінетом Міністрів України. 3. постачання таких послуг: а) міжнародні перевезення пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом. Для цілей цього підпункту перевезення вважається міжнародним, якщо таке перевезення здійснюється за єдиним міжнародним перевізним документом; б) послуги, що передбачають роботи з рухомим майном, попередньо ввезеним на митну територію України для виконання таких робіт та вивезеним за межі митної території України платником, що виконував такі роботи, або отримувачем-нерезидентом. До робіт з рухомим майном належать роботи з переробки товарів, що можуть включати власне переробку (обробку) товарів - монтаж, збирання, монтування та налагодження, у результаті чого створюються інші товари, у тому числі постачання послуг з переробки давальницької сировини, а також модернізацію та ремонт товарів, що передбачає проведення комплексу операцій з частковим або повним відновленням виробничого ресурсу об'єкта (або його складових частин), визначеного нормативно-технічною документацією, у результаті виконання якого передбачається поліпшення стану такого об'єкта; в) послуги з обслуговування повітряних суден, що виконують міжнародні рейси. До послуг з обслуговування повітряних суден, які виконують міжнародні рейси, відносяться послуги, які комплексно необхідні та безпосередньо пов'язані з виконанням міжнародного рейсу, а саме: обслуговування повітряних суден та пасажирів в аеропорту (посадка-зліт повітряного судна, обслуговування пасажирів в аеровокзалі, забезпечення авіаційної безпеки, наднормативна стоянка повітряного судна); послуги з наземного обслуговування повітряних суден та пасажирів в аеропортах; оренда аеропортових приміщень у частині використання для обслуговування

	міжнародних рейсів (офіси, стійки реєстрації та інші службові приміщення, які оренднуються авіаперевізниками, що виконують міжнародні рейси); послуги персоналу з обслуговування повітряних суден.
14%	по операціях з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України сільськогосподарської продукції, що класифікується за такими кодами згідно з УКТ ЗЕД: 1001, 1003, 1005, 1201, 1205, 1206 00.

1.3 Внутрішній контроль основних засобів

Одне з найважливіш місць у господарській діяльності будь – якого підприємства займають основні засоби, саме вони використовуються в основній діяльності організації. Тому будь – якій бюджетній установі вкрай важливо правильно організувати облікову політику основних засобів і неухильно її дотримуватися [28].

Контроль основних засобів в бюджетній установі передбачає перевірку правильності та законності виконання господарських операцій з наявними в установі основними засобами, їх належного прийняття до обліку та документального оформлення [62].

Метою контролю основних засобів в бюджетній установі є встановлення:

- достовірності первинних даних відносно руху основних засобів;
- повноти і своєчасності відображення первинних даних в зведених документах та облікових регістрах;
- правильності ведення обліку основних засобів та його відповідності прийнятій обліковій політиці;
- достовірності відображення стану основних засобів у звітності господарюючого суб`єкта;
- відповідності методики обліку та оподаткування операцій з основними засобами чинному законодавству [54].

Завдання контролю за основними засобами в бюджетних установах полягають в підтвердженні наявності у фінансовій звітності суб'єкта господарювання інформації щодо основних засобів. Вони припускають вивчення та аналіз складу і структури основних засобів, а також умов їх зберігання та експлуатації, перевірку правильності відображення в обліку відповідних операцій по руху основних засобів, оцінку нарахованої амортизації і правильності її відображення в обліку, підтвердження результатів проведеної переоцінки основних засобів у звітному році та ін. [36].

Завдання контролю основних засобів в бюджетних установах наведено у таблиці 1.26 [31].

Таблиця 1.26 - Завдання контролю основних засобів в бюджетних установах

№	Завдання контролю
1	дати оцінку стану збереження, ефективності використання
2	установити наявні факти порушень чинного законодавства щодо правомірності та обґрунтованості управлінських рішень відповідальних працівників ревізованого підприємства при придбанні, використанні, реалізації і ліквідації окремих об'єктів основних фондів і нематеріальних активів;
3	розробити заходи по реалізації результатів контролю: притягнення до відповідальності винних службових осіб з відшкодуванням збитків, нарахування і стягнення штрафних фінансових санкцій на користь державного бюджету за допущені порушення чинного законодавства по об'єкту контролю, які взаємозв'язані з оподаткуванням доходів підприємства (оцінка майна, амортизація, реалізація і т. п.).

Напрями контролю основних засобів в бюджетних установах наведено на рисунку 1.3 [42].

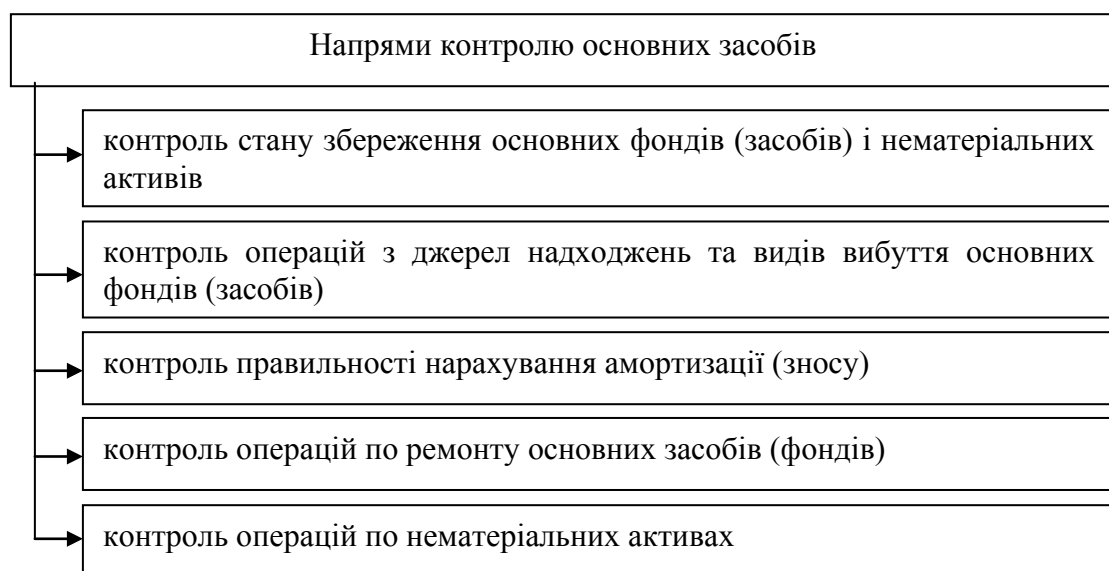

Рисунок 1.3 - Напрями контролю основних засобів в бюджетних установах

Об'єкти контролю основних засобів в бюджетних установах наведено у таблиці 1.26 [57].

Таблиця 1.26 - Об'єкти контролю основних засобів в бюджетних установах

№	Об'єкти контролю
1	Первинні документи про надходження, передачу, реалізацію, інвентаризацію, нарахування амортизації (зносу), ліквідацію об'єктів основних фондів і нематеріальних активів: накладні, акти приймання-передавання основних фондів, акти ліквідації основних фондів, відомості нарахування амортизації (зносу), авізо, довідки, акти переоцінки, дефектні акти, акти виконаних робіт по ремонту основних засобів, кошториси та угоди на капітальний ремонт, технічне обслуговування основних фондів підрядними організаціями.
2	Реєстри аналітичного і синтетичного обліку: інвентарні картки з обліку по окремих об'єктах основних фондів і нематеріальних активів; описи інвентарних карток з обліку основних фондів; картки групового обліку основних фондів (для нарахування зносу та амортизації по 4 групах основних фондів); інвентарні списки основних фондів і нематеріальних активів, які ведуться матеріально відповідальними особами структурних підрозділів підприємства, де вони використовуються або знаходяться; оборотні відомості в бухгалтерії у розрізі груп, об'єктів основних фондів по матеріально відповідальних особах та підприємству; журнали, машинограми по кредиту рахунків Книга головних рахунків, баланс, звітність про рух майна підприємства.

Об'єкти контролю за основними засобами:

– групи основних засобів, їх первісна, залишкова, справедлива, ліквідаційна і відновлювана вартість, а також правильність документального оформлення операцій з основними засобами, достовірність синтетичного та аналітичного обліку, реальність відображення вартості основних засобів і зносу у фінансовій звітності;

– економічні й технічні показники використання основних засобів;

– організація їх обліку та стан внутрішнього контролю [54].

Предметом контролю за основними засобами є господарські процеси та операції, пов'язані з наявністю, рухом і використанням основних засобів в бюджетних установах, нарахуванням їх зносу [57].

Джерелами контролю за основними засобами в бюджетних установах є:

- статут (Положення) установи;
- кошторис доходів та видатків;
- первинні документи з обліку основних засобів;
- облікові реєстри, що використовуються для відображення операцій з обліку основних засобів;
- меморіальні ордери;
- акти, довідки попередніх перевірок та інша документація, що узагальнює результати контролю;
- звітність бюджетної установи [59].

Послідовність і напрями контролю перевірки стану збереження основних засобів (фондів):

1) перевірка дотримання умов збереження основних засобів:

а) контроль повноти закріплення об'єктів основних засобів за матеріально відповідальними особами;

б) оцінка добору кадрів на посади матеріально відповідальних осіб;

в) перевірка стану інвентарного обліку в матеріально відповідальних осіб і бухгалтерії;

2) перевірка повноти і своєчасності проведення інвентаризації основних засобів та відображення її результатів у обліку;

3) вибірковий контроль стану збереження основних засобів (фондів) у структурних підрозділах установи [44].

Надзвичайно важливе значення при організації ревізії основних засобів (фондів) має оцінка стану бухгалтерського обліку та оперативного контролю за їх збереженням, який здійснює бухгалтерія установи [31].

Ревізор не може приступати до ревізії, якщо аналітичний облік основних засобів перебуває в запущеному стані. Про неможливість проведення ревізії складається акт, в якому треба чітко конкретизувати недоліки в обліку на установі, яка підлягає ревізії, подати відповідні пропозиції про поновлення та наведення порядку в обліку, встановити термін виконання цих вказівок. Крім цього, ревізор повинен доповісти про це посадовій особі, яка призначила ревізію, або перенести термін проведення ревізії, вирішити питання про відповідальність винних осіб згідно із чинним законодавством [32].

Контроль повноти закріплення об'єктів основних засобів за матеріально відповідальними особами в структурних підрозділах підприємства здійснюється методом порівняння даних Книги головних рахунків про залишок на перше число місяця по рахунку 10 «Основні засоби» з підсумковими даними оборотної відомості про залишки основних засобів у розрізі матеріально відповідальних осіб. Використовуючи дані бухгалтерії з аналітичних рахунків по розрахунках з оплати праці матеріально відповідальних осіб, можна виявити факти порушень, коли ці працівники не несуть відповідальності за збереження основних засобів (у зв'язку із перебуванням у довгострокових відпустках по догляду за дитиною до трьох років або тривалим перебуванням на лікарняному з тимчасової непрацездатності, звільненням з роботи без передачі іншим працівникам матеріальних цінностей, які за ними обліковувалися) [29].

Візуальна перевірка наявності угод з працівниками, які тимчасово чи постійно виконують обов'язки матеріально відповідальних осіб, зустрічна перевірка через письмовий запит до правоохоронних органів щодо можливості заборони деяким працівникам виконувати роботу, пов'язану з матеріальною відповідальністю, дають можливість визначитися в критеріях вибору об'єктів для контролю, виявити взаємопов'язані порушення, нестачі і крадіжки, їх причини [36].

Ревізор повинен уважно вивчити матеріали попередніх інвентаризацій, особливу увагу звертаючи на своєчасність їх проведення та оформлення, відображення результатів у обліку. Зустрічаються випадки формального проведення інвентаризації, коли дані про об'єкти інвентаризації переносяться в інвентаризаційні описи з інвентарних карток чи минулорічних інвентаризаційних описів. Повноту об'єктів інвентаризації встановлюють порівнянням інвентарних описів з даними аналітичного обліку в оборотних відомостях [59].

Для перевірки якості інвентаризації доцільно провести вибіркочну інвентаризацію окремих об'єктів основних засобів. Повна інвентаризація призначається: коли встановлено факти відсутності актів приймання-передавання матеріальних цінностей при звільненні і прийнятті нових працівників, інші грубі порушення чинного законодавства [62].

Під час проведення інвентаризації одночасно здійснюється обстеження умов зберігання, використання, технічного стану окремих об'єктів основних засобів як власних, так і орендованих, особливо тих, які не використовуються, підлягають реалізації, перебувають у запасі, консервації у зв'язку з припиненням виробничої діяльності бюджетних установ [32].

Основні напрями ревізії операцій з надходжень та вибуття основних засобів (фондів):

1) перевірка обґрунтованості придбання окремих об'єктів основних засобів (виходячи з виробничої необхідності, спеціалізації підприємства, ефективності подальшого використання);

2) перевірка повноти і своєчасності оприбуткування, ураховуючи особливості документального оформлення операцій по джерелах надходжень (нове будівництво, придбання устаткування, безкоштовне надходження);

3) контроль правильності оцінки основних засобів:

а) при введенні в експлуатацію від нового капітального будівництва;

б) при оренді через викуп державного майна;

в) при приватизації державного майна;

- г) при безкоштовному одержанні;
- д) при переоцінці основних засобів;
- 4) перевірка правомірності операцій з вибуття основних засобів:
  - а) при ліквідації об'єктів основних засобів через непридатність для подальшого використання, знос;
  - б) при реалізації іншим організаціям (обґрунтованість ціни реалізації, правильність розрахунку ПДВ, акцизного збору, якщо оподатковується цей товар);
  - в) незавершене будівництво бюджетних установ (обґрунтованість оцінки, виходячи з аналізу діючих цін, наявність дозволу органів держмайна);
- 5) контроль операцій при оперативній оренді основних засобів (надання в оренду приміщень та устаткування іншим підприємствам, фізичним особам: рівень тарифів плати за оренду, оформлення угод на оренду, достовірність обсягів оренди, стан розрахунків);
  - б) контроль відображення господарських операцій в обліку методом перевірки кореспонденції бухгалтерських рахунків, виходячи зі змісту господарської операції, відображеної у первинному документі [31].

Послідовність і основні напрями контролю правильності нарахування амортизації основних засобів (фондів):

1. Перевірка правомірності і правильності формування груп основних засобів як бази для нарахування амортизації на перше число першого ревізованого періоду (кварталу року).

2. Перевірка обґрунтованості і повноти включення або виключення об'єктів основних засобів по відповідних групах для формування бази даних (за їх первинною і залишковою вартістю для розрахунку обсягів амортизації за звітний квартал, виходячи з надходжень і вибуття об'єктів основних засобів за попередній перед звітним кварталом період).

3. Контроль дотримання встановлених норм амортизації по групах основних засобів і правильності визначення обсягу нарахування амортизаційних відрахувань по звітних кварталах [36].

При здійсненні контролю застосовуються методи нормативної правової перевірки на відповідність чинному законодавству щодо включення до складу групи основних засобів (їх три) встановлених норм нарахування амортизації по групах [54].

Особливу увагу варто зосередити на правомірності визначення амортизації витрат на поліпшення основних фондів власних чи орендованих, застосування норм прискореної амортизації. При виявленні порушень у визначенні балансової вартості груп основних фондів треба встановити, як це вплинуло на обсяг нарахування амортизації за відповідний період [61].

Основні напрями і послідовність контролю витрат на ремонт основних фондів:

1) перевірка обґрунтованості включення до складу об'єктів для капітального ремонту;

2) перевірка витрат на капітальний і поточний ремонт, що здійснюється підрядними організаціями;

3) контроль витрат на ремонт при господарському методі ведення робіт;

4) контроль відображення в обліку операцій по витратах на ремонти, джерел коштів на їх виконання [31].

Здійснюючи контроль витрат на ремонт основних фондів, потрібно визначити: чи ці об'єкти є власністю установи; якщо орендовані, то чи передбачено умовами договору про оренду здійснення ремонту. Первинні документи (акти технічного огляду, затверджені керівником установи; відомості дефектів, де вказано вузли, деталі, агрегати, які не придатні до експлуатації та які належить поновити; кошториси витрат на ремонт, договори з підрядними організаціями) мають бути оформлені належним чином. Детально аналізуються дані інвентарних карток з показників: дата

введення в експлуатацію, дата здійснення попереднього ремонту, терміни міжремонтних періодів, функціональне призначення об'єкта [42].

При перевірці капітального ремонту основних фондів, виконаного підрядним методом, треба встановити, чи є договір підряду, чи дотримані строки виконання, чи не перевищена вартість ремонту, обумовлена договором [53].

Особлива увага звертається на ремонт легкових автомобілів, побутової техніки, будівель і квартир [57].

Щоб установити факти неправомірних витрат на запасні частини, вузли, деталі, будівельні матеріали, треба широко використовувати контроль документів по взаємопов'язаних операціях, зустрічну перевірку документів, вибіркочну контрольну інвентаризацію виконаних ремонтних робіт, письмові запити підрядників, які виконували роботи [53].

Правильність обліку витрат на ремонти контролюється на підставі даних журналу, рахунків, карток аналітичного обліку, які ведуться по кожному об'єкту ремонту, та первинних документів (актів виконаних робіт з ремонту основних фондів, накладних, відомостей на витрати і т. п.) [44].

Відповідальним аспектом перевірки фінансово – господарської діяльності бюджетної установи є дослідження показників стану та ефективності використання основних засобів, визначення рівня забезпеченості бюджетної установи основними засобами (коефіцієнти оновлення, вибуття, зносу, придатності, а також фондоозброєність, фондовіддача, фондомісткість) [54].

Заключним етапом контролю за основними засобами є узагальнення результатів перевірки [62].

В ході перевірки основних засобів можуть бути виявлені такі типові помилки:

- недотримання в наказі про облікову політику вимог чинного законодавства щодо обліку основних засобів;

- неповнота заповнення первинних документів з обліку основних засобів або їх відсутність;
- відсутність інвентарного обліку основних засобів;
- порушення порядку проведення інвентаризації основних засобів та відображення її результатів в обліку;
- невірна оцінка основних засобів;
- необґрунтоване списання основних засобів;
- помилки під час проведення переоцінки основних засобів;
- невірне нарахування амортизації основних засобів та її віднесення на об'єкти обліку;
- невідповідність даних синтетичного та аналітичного обліку тощо [31].

Як свідчать матеріали ревізій, проведених працівниками ДКРС, до основних порушень належать:

- 1) заниження оцінки основних засобів (фондів) при реалізації майна державних підприємств, виходячи з діючих ринкових цін;
- 2) завищення оцінки основних засобів, придбаних по імпорту від приватних фірм і підприємств у власність державного підприємства;
- 3) заниження обсягів та оцінки матеріальних цінностей від ліквідації об'єктів основних засобів (фондів);
- 4) необґрунтованість списання, заниження вартості автотранспорту (особливо легкового);
- 5) неправильне визначення ПДВ, акцизного збору при реалізації об'єктів;
- 6) використання не за призначенням офісних меблів, оргтехніки, засобів зв'язку;
- 7) заниження тарифів орендної плати та обсягів приміщень, що здаються в оренду іншим підприємствам [36].

Отже, Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» (далі – НП(с)БОДС 121) визначає

методологічні засади формування в бухгалтерському обліку та розкриття у фінансовій звітності інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи. Норми цього стандарту застосовуються суб'єктами державного сектору. Основні засоби є матеріальні активи, які утримуються для використання їх у виробництві (діяльності або при постачанні товарів, виконанні робіт і наданні послуг для досягнення поставленої мети та/або задоволення потреб суб'єкта державного сектору або здавання в оренду іншим особам і використовуються, за очікуванням, більше одного року.

Для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух основних засобів, які контролюються суб'єктом державного сектору, а також об'єктів інвестиційної нерухомості призначено рахунок 10 «Основні засоби». Для обліку витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів, довгострокових біологічних активів призначено рахунок 13 «Капітальні інвестиції». Для обліку й узагальнення інформації про нараховану протягом звітного періоду амортизацію, визнані втрати від зменшення корисності (відновлення корисності) та суму зносу (накопичену амортизацію) необоротних матеріальних і нематеріальних активів, що підлягають амортизації призначено рахунок 14 «Знос (амортизація) необоротних активів».

Метою контролю основних засобів в бюджетній установі є встановлення: достовірності первинних даних відносно руху основних засобів; повноти і своєчасності відображення первинних даних в зведених документах та облікових регістрах; правильності ведення обліку основних засобів та його відповідності прийнятій обліковій політиці; достовірності відображення стану основних засобів у звітності господарюючого суб'єкта; відповідності методики обліку та оподаткування операцій з основними засобами чинному законодавству.

Завдання контролю за основними засобами в бюджетних установах полягають в підтвердженні наявності у фінансовій звітності суб`єкта господарювання інформації щодо основних засобів. Вони припускають вивчення та аналіз складу і структури основних засобів, а також умов їх зберігання та експлуатації, перевірку правильності відображення в обліку відповідних операцій по руху основних засобів, оцінку нарахованої амортизації і правильності її відображення в обліку, підтвердження результатів проведеної переоцінки основних засобів у звітному році та ін.

2 ОБЛІК Й ОПОДАТКУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

2.1 Загальна характеристика ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»

Відокремлений структурний підрозділ «Запорізький електротехнічний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка» був заснований у 1935 році.

Коледж реорганізовано із Запорізького індустріального технікуму в 1990 році (наказ Держосвіти СРСР, Міністерства електротехнічної промисловості та приладобудування СРСР від 17.05.1990 № 221/337) в результаті запропонованого Держосвітою СРСР (наказ від 30.11.1989 № 879) експерименту щодо створення на базі кращих середніх спеціальних навчальних закладів коледжів, що відповідають вимогам часу, забезпечують необхідний рівень підготовки, враховують у підході до навчання прогресивний світовий та національний досвід і традиції.

Коледж передано Міністерству вищої освіти України за актом від 29.11.1991, а з 2004 року наказом МОН від 22.04.2004 № 328 Запорізькому електротехнічному коледжу змінено статус і назву – навчальний заклад реорганізовано у Запорізький електротехнічний коледж Запорізького національного технічного університету.

Влітку 2019 року у зв'язку з тим, що Запорізький національний технічний університет набув статусу Національного університету «Запорізька політехніка», коледж також змінив назву й став Запорізьким електротехнічним коледжем Національного університету «Запорізька політехніка» (наказ ЗЕТК ЗНТУ від 24.07.2019 № 34-о).

У 2021 році разом з іншими коледжами, що входять до складу Національного університету «Запорізька політехніка», перейменованій й отримав назву Відокремлений структурний підрозділ «Запорізький електротехнічний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка» (наказ ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» від 29.01.2021 №03-о).

Основним документом, що регламентує діяльність коледжу є Положення, розроблене на основі Законів «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту» та інших керівних документів Міністерства освіти і науки, які враховують специфіку діяльності навчального закладу як відокремленого структурного підрозділу Національного університету «Запорізька політехніка». Коледж характеризується багатофункціональністю, гнучкістю й різноманітністю форм підготовки фахівців з урахуванням індивідуальних здібностей особистості (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 - Основні відомості про суб'єкта господарювання

Найменування:	Відокремлений структурний підрозділ «Запорізький електротехнічний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка»
Скорочена назва:	ВСП «ЗЕФК» НУ «Запорізька політехніка»
Код ЄДРПОУ:	34910725
Організаційно-правова форма:	Бюджетна установа
№ Свідоцтва про державну реєстрацію:	235261
Дата проведення державної реєстрації:	13.03.2000 р.
Місце проведення державної реєстрації:	Виконавчий комітет
Юридична адреса та місцезнаходження:	69000, Запорізька область м. Запоріжжя
Індивідуальний податковий номер	305363017186
Телефон/Телефакс:	2-20-07
Основні види діяльності: (КВЕД):	85.41

Випускники коледжу мають достатню підготовку за фахом, що дозволяє їм легко включатися у виробничий процес, а також продовжувати навчання у закладах вищої освіти України. Діяльність навчального закладу підпорядкована законам ринкової економіки та спрямована на задоволення освітніх потреб громадян, підвищення їх освітнього рівня та забезпечення регіону кваліфікованими фахівцями.

Коледж знаходиться в постійному розвитку та пошуку шляхів щодо найефективнішого використання свого кадрового, матеріально-технічного та навчально-методичного потенціалу й виконує такі функції:

- відкриває нові спеціальності на замовлення регіону;
- вводить сучасні спеціалізації;
- переглядає зміст навчальних програм з метою поповнення їх найновітнішими досягненнями й технологіями;
- оптимізує процес вивчення іноземних мов (певний досвід у додатковій підготовці студентів коледжу з іноземних мов дає можливість студентам захищати курсові та дипломні проекти іноземною мовою);
- оновлює підходи до фізичного виховання студентів з метою забезпечення сучасних вимог і потреб особистості щодо самовдосконалення;
- здійснює постійний пошук шляхів щодо додаткового залучення коштів до навчального закладу, використовує можливості надання освітніх послуг;
- використовує якісне навчально-методичне забезпечення освітнього процесу;
- співпрацює з різними закладами освіти з питань профорієнтації, прийому до коледжу та продовження навчання випускників за скороченими термінами у закладах вищої освіти;
- проводить відбір найбільш обдарованих і здібних студентів до наукової діяльності й забезпечує їх підготовку разом зі спорідненими кафедрами закладів вищої освіти;

- створює умови для задоволення загальноосвітніх і професійних потреб громадян України.

Вирішення цих освітніх функцій закладено в системі організації діяльності коледжу, структурі робочих навчальних планів спеціальностей, програмах навчальних дисциплін, організаційній і методичній документації, діяльності адміністративно-викладацького складу, створенні творчого мікроклімату навчального закладу.

Основними напрямками діяльності коледжу є: забезпечення рівня якості та доступності освіти; застосування інформаційних та інноваційних технологій навчання; підготовка згідно з державним замовленням і договірними зобов'язаннями висококваліфікованих фахівців освітньо-професійного рівня фахового молодшого бакалавра; культурно-освітня, видавнича, фінансово-економічна, господарська, науково-виробнича діяльність; здійснення зовнішніх зв'язків; створення та застосування комплексного навчально-методичного забезпечення якості знань і вмінь здобувачів освіти за спеціальностями коледжу; атестація педагогічних працівників; підвищення кваліфікації, перепідготовка кадрів; забезпечення формування сучасної особистості; забезпечення соціального захисту всіх учасників освітнього процесу.

Головними завданнями коледжу є: забезпечення виконання умов державного контракту та інших угод щодо підготовки фахівців; здійснення освітньої діяльності, яка охоплює навчальну, виховну, методичну та культурно-масову роботу; підготовка молоді до самостійної наукової, виробничої, викладацької діяльності; інформування абітурієнтів і студентів про ситуацію, що склалася на ринку зайнятості; перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів. А також забезпечення умов для оволодіння системою загальноосвітніх та фахових знань за обраною спеціальністю для формування соціально зрілої, освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до динамічних процесів в освітній та соціально-

культурних сферах, галузях техніки й технологій, системах управління й організації праці в умовах ринкової економіки.

Навчальні плани всіх спеціальностей розроблені з урахуванням загальнодержавної концепції з питань гуманізації та гуманітаризації освіти. Це дозволяє в процесі навчання створити умови для освоєння здобувачами освіти національної та загальнолюдської культури, сприйняття цілісної картини світу; формувати у здобувачів освіти гуманітарну культуру, сприяти вихованню гуманного ставлення до навколишнього світу, суспільства, людини.

Діяльність адміністративно-викладацького складу спрямована на забезпечення підготовки нової генерації педагогічних кадрів, постійне підвищення їх професійного рівня та національної свідомості, впровадження в процес освіти новітніх технологій навчання, затвердження пріоритету загальнолюдських цінностей з метою забезпечення єдності навчання і виховання.

Відокремлений структурний підрозділ «Запорізький електротехнічний фаховий коледж НУ «Запорізька політехніка» – ліцензований, атестований і акредитований навчальний заклад, готує фахівців за сімома спеціалізаціями. Фінансування здійснюється Міністерством освіти і науки України окремою позицією в межах фінансування НУ «Запорізька політехніка».

Зміст навчання постійно коригується (зміст навчальних планів, освітньо-професійних програм, методичних комплексів тощо) з метою забезпечення фундаментальності, інноваційності та врахування промислових, економічних, соціальних та психологічних особливостей країни.

У структуру коледжу входять 12 циклових комісій, у тому числі шість випускаючих з таких спеціальностей:

1. «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»;
2. «Галузеве машинобудування»;
3. «Електроніка»;
4. «Економіка»;

5. «Інженерія програмного забезпечення»;

6. «Дизайн».

У коледжі також надаються освітні послуги, пов'язані з отриманням професійної освіти на рівні кваліфікаційних вимог до професійно-технічного навчання, курсів з перепідготовки, підвищення кваліфікації.

Коледж здійснює навчання майбутніх абітурієнтів (до 360 осіб щорічно) на підготовчих курсах з метою якісної підготовки до вступних іспитів.

У коледжі діє Центр інформаційних технологій (Центр «Інтех»), який забезпечує виконання завдань усіх підрозділів з питань використання комп'ютерної техніки та впровадження сучасних інформаційних технологій у навчально-виховний процес. Також Центр «Інтех» надає освітні послуги підприємствам м. Запоріжжя та іншим замовникам щодо вирішення виробничих завдань з питань підготовки та перепідготовки кадрів.

Навчання ведеться за кабінетною схемою. Кабінети, лабораторії та майстерні всіх спеціальностей забезпечені підручниками, фаховою літературою, методичними вказівками та матеріалами до виконання практичних, лабораторних, самостійних робіт студентами, а також курсових та дипломних проєктів. Матеріальна база оновлюється, оснащується новітніми засобами техніки та комплектується обладнанням і матеріалами, що дозволяє здійснювати освітній процес на високому рівні.

Загальний бібліотечний фонд навчальної, методичної, довідкової та періодичної літератури в коледжі становить 102000 примірників. Крім того, викладачі та студенти навчального закладу користуються бібліотечним фондом Національного університету «Запорізька політехніка».

Більше 35 років у коледжі існують музей історії коледжу і музей бойової слави, які відіграють велику роль як в патріотичному вихованні студентів, так і при проведенні профорієнтаційної роботи.

Юридичними підставами для здійснення освітньої діяльності коледжу є сертифікати про акредитацію спеціальностей. Сьогодні у коледжі на денному

відділенні навчається більше 1000 студентів, на заочному майже 300 студентів.

Навчально-виховний процес забезпечує кращий у регіоні викладацький склад – висококваліфіковані викладачі коледжу та інших закладів вищої освіти, які мають наукові ступені та вчені звання.

Заняття проводяться з використанням інноваційних технологій, сучасних дидактичних засобів навчання.

Упродовж останніх років здійснюється інтенсивна комп'ютеризація та інформатизація навчального процесу. У комп'ютерних класах проводяться практичні заняття, виконуються розрахунки з курсового та дипломного проектування, а також з фундаментальних і спеціальних дисциплін. У період навчання передбачається оволодіння прикладними комп'ютерними програмами за фахом, а також отримання навичок з математичного моделювання, прийняття конструкторських і технологічних рішень.

Коледж має достатню науково-матеріальну базу: навчальні корпуси, у яких розміщено 78 спеціалізованих кабінетів і лабораторій, обладнаних сучасним устаткуванням, навчально-виробничі майстерні, 6 комп'ютерних аудиторій, бібліотеку з читальною залом, дві спортивні зали, тренажерну залу для заняття атлетичною гімнастикою, музеї бойової слави та історії навчального закладу, гуртожиток.

У навчальному закладі діє студентське самоврядування, працюють гуртки художньої самодіяльності, технічної творчості, спортивні секції.

Завдяки ступеневій освіті випускники коледжу мають можливість продовжити навчання за обраною спеціальністю за скороченим терміном у Національному університеті «Запорізька політехніка», а також в інших закладах вищої освіти.

Моніторинг ринку праці показує, що в Запорізькій області, яка є однією із найбільш промислово розвинених в Україні, випускники коледжу потрібні на провідних підприємствах міста, з якими коледж плідно співпрацює, зокрема з такими, як: АТ «Мотор Січ», ПАТ «Запоріжсталь», ПрАТ

«Запоріжтрансформатор», ПрАТ «Дніпроспецсталь», ПАТ «Запорізький завод феросплавів», ПРАТ «Запорізький завод важкого кранобудування», ДП ЗДАРЗ «МіГремонт», ПАТ «Запоріжжяобленерго», ПАТ «Український графіт», ТОВ «Елемент – Перетворювач», ТОВ «ЗТМК», ПрАТ «Запорізький електровозремонтний завод», ПрАТ «Плутон», ТОВ «ЗАЗОСНАСТКА», ТОВ «ЕЛІЗ», Комунальне підприємство електромереж зовнішнього освітлення «Запоріжміськвітло», ТОВ «Пожзахист – 2006» тощо.

2.2 Облік та оподаткування основних засобів у ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»

Відповідно до затвердженого додатку до наказу про організацію бухгалтерського обліку, в якому наводиться перелік аналітичних рахунків до синтетичних субрахунків, установа користується власним робочим планом рахунків. Робочим планом рахунків є набір рахунків, субрахунків, аналітичних рахунків, які насправді використовує бюджетний заклад. Відмінність робочого плану розпорядників та державних цільових фондів у третій цифрі коду рахунку – це ідентифікатор суб'єкта державного сектора. Значення таке: 1 – розпорядники бюджетних коштів; 2 – державні цільові фонди. Також є ще «3» - державний бюджет, «4» - місцеві бюджети, «5» - рахунки органів Казначейства. Крім того в установі існує розмежування субрахунків, де /1 – ОЗ та ІНМА, куплені за рахунок загального фонду, тобто за бюджетні кошти, /2 – за рахунок спец. фонду, тобто за власні кошти установи та /3 – основні засоби отримані, як спонсорська допомога (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2 - Робочий план рахунків ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»

Рахунок		Субрахунки першого порядку		Субрахунки другого порядку	
№	Назва	№	Назва	№	Назва
10	Основні засоби	101	Основні засоби та інвестиційна нерухомість розпорядників бюджетних коштів	1011	Земельні ділянки
				1014	Машини та обладнання
				1014/1	
				1014/2	
				1014/3	
				1016	Інструменти, прилади, інвентар
				1016/1	
				1016/2	
				1016/3	
				1017	Тварини та багаторічні насадження
11	Інші необоротні матеріальні активи	111	Інші необоротні матеріальні активи розпорядників бюджетних коштів	1112	Бібліотечні фонди
				1112/1	
				1112/2	
				1112/3	
				1113	Малоцінні необоротні матеріальні активи
				1113/1	
				1113/2	
				1113/3	
				1114	Білизна, постільні речі, одяг та взуття
				1114/1	
1114/2					
1114/3					
13	Капітальні інвестиції	131	Капітальні інвестиції розпорядників бюджетних коштів	1311	Капітальні інвестиції в основні засоби
				1312	Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи
14	Знос (амортизація) необоротних активів	141	Знос (амортизація) необоротних активів розпорядників бюджетних коштів	1411	Знос основних засобів
				1411/1	
				1411/2	
				1411/3	
				1412	Знос інших необоротних матеріальних активів
				1412/1	
1412/2					
1412/3					

Економічна класифікація видатків бюджету призначена для розмежування видатків бюджетних установ та одержувачів бюджетних коштів за економічними характеристиками операцій, які здійснюються відповідно до функцій держави та місцевого самоврядування.

Сплата податку на додану вартість, який включений до ціни товарів, робіт і послуг, здійснюється за тим кодом економічної класифікації видатків бюджету, за яким здійснюється основний платіж, або за кодом економічної класифікації видатків бюджету 2800 «Інші поточні видатки», якщо сплата податку відноситься до податкового кредиту платника податку.

Капітальними видатками є видатки, які спрямовуються на придбання основного капіталу (обладнання і предметів довгострокового користування), необоротних активів (у тому числі землі, нематеріальних активів тощо), на капітальні інвестиції, капітальний ремонт; на створення державних запасів і резервів; на придбання капітальних активів; невідплатні платежі, компенсацію втрат, пов'язаних з пошкодженням основного капіталу. Критерії (вартісний та часові показники) капітальних видатків регулюються чинним законодавством.

Поточними видатками є видатки, які спрямовуються на виконання бюджетних програм та забезпечують поточне функціонування бюджетних установ, проведення досліджень, розробок, заходів та надання поточних трансфертів населенню і підприємствам (установам, організаціям).

Видатки одержувачів бюджетних коштів здійснюються за такими кодами економічної класифікації видатків бюджету, що наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 - Економічна класифікація видатків бюджету

Код	Найменування
1	2
2200	Використання товарів і послуг
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар
3100	Придбання основного капіталу
3110	Придбання обладнання і предметів довгострокового користування
3120	Капітальне будівництво (придбання)

1	2
3121	Капітальне будівництво (придбання) житла
3122	Капітальне будівництво (придбання) інших об'єктів
3130	Капітальний ремонт
3131	Капітальний ремонт житлового фонду (приміщень)
3132	Капітальний ремонт інших об'єктів
3140	Реконструкція та реставрація
3141	Реконструкція житлового фонду (приміщень)
3142	Реконструкція та реставрація інших об'єктів

Бюджетні установи отримують основні засоби (далі — ОЗ) та інші необоротні матеріальні активи (далі — МНМА) різними шляхами. Частіше за все надходження таких об'єктів здійснюється шляхом: придбання за рахунок коштів загального чи спеціального фондів кошторису; отримання у вигляді благодійної допомоги; отримання від головного розпорядника чи органу, уповноваженого управляти об'єктами державної (комунальної) власності; виготовлення власними силами; а також у разі оприбуткування лишків, виявлених у результаті інвентаризації.

Основні правила формування первісної вартості ОЗ та МНМА (рис. 2.1).

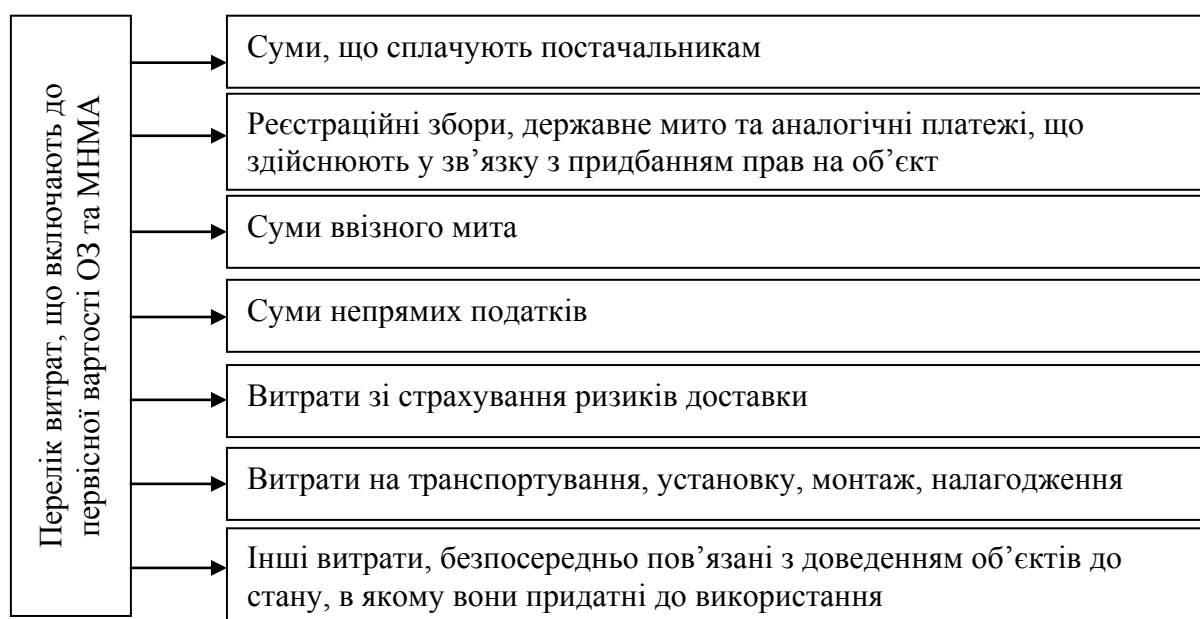

Рисунок 2.1 - Формування первісної вартості ОЗ та МНМА у разі їх придбання за плату

Під непрямими податками розуміють податки, які включають до ціни товарів і вартості послуг. Їх сплачують покупці і споживачі, але вносять до бюджету продавці і виробники цих товарів і послуг. До таких податків належить, зокрема, ПДВ. Крім того, непрямими податками є акцизний податок і ввізне мито.

Суми сплаченого при придбанні ПДВ включаються до первісної вартості придбаних ОЗ та МНМА. ПДВ не входить до первісної вартості таких об'єктів, якщо суму цього податку установа включає до податкового кредиту. Тобто первісну вартість усіх ОЗ або МНМА, придбаних за рахунок коштів загального фонду, а також об'єктів, придбаних за рахунок коштів спецфонду за умови, що установа не має права на податковий кредит, слід збільшувати на суму ПДВ.

Вартісний критерій 20 000 грн. для віднесення матеріальних активів до ОЗ чи МНМА встановлено без урахування ПДВ.

Для того щоб правильно класифікувати отриманий матеріальний актив як ОЗ, необхідно перевірити, чи відповідає такий об'єкт основним критеріям:

- 1) строк корисного використання (експлуатації) перевищує 1 рік;
- 2) первісна вартість перевищує 20 000 грн. (без ПДВ), тобто складає 20 001 грн. та більше.

Отже, лише за умови відповідності цим двом критеріям установа має право віднести такий об'єкт до складу ОЗ, тобто зарахувати на відповідний субрахунок рахунка 10.

Якщо вартість придбаного матеріального активу, тобто сума, сплачена постачальнику, не перевищує 20 000 грн. без урахування ПДВ, то такий об'єкт зараховують до складу МНМА. Для обліку таких об'єктів передбачено субрахунок 1113.

У Плані рахунків передбачено окремий рахунок для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух коштів на фінансування заходів цільового призначення, зокрема, коштів, які спрямовуються на придбання

необоротних активів. Отримання асигнувань на придбання основних засобів та МНМА наведено на рисунку 2.2.

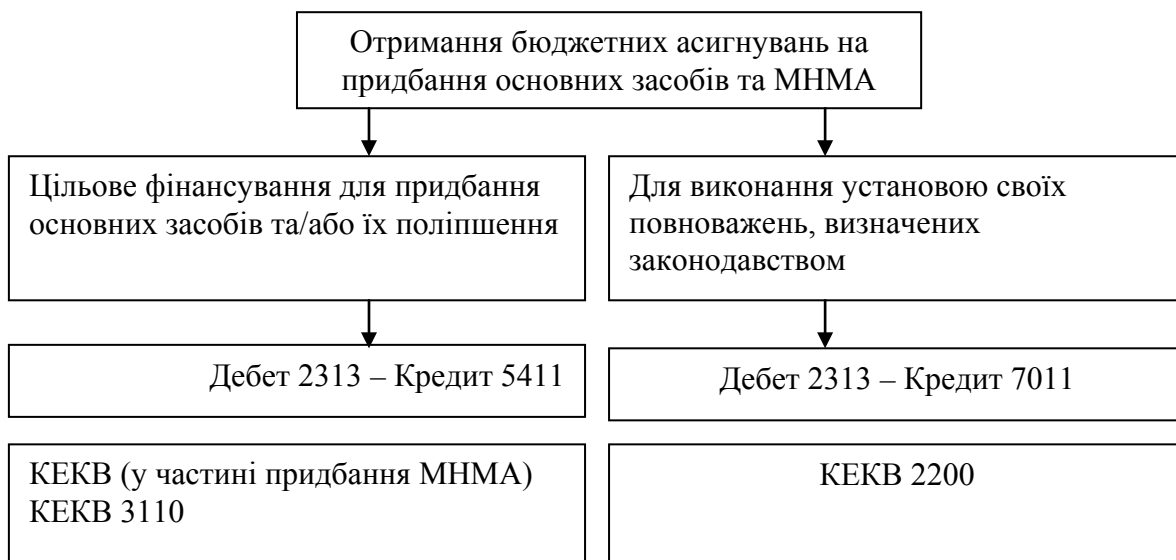

Рисунок 2.2 - Отримання асигнувань на придбання основних засобів та МНМА

Тож бюджетні установи використовують субрахунок 5411 для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух коштів на фінансування заходів цільового призначення, зокрема коштів, які спрямовуються на придбання ОЗ та МНМА (у тому числі землі, нематеріальних активів тощо), на будівництво (придбання), модернізацію, реконструкцію та реставрацію (у тому числі житла (приміщень), інших об'єктів).

У разі ж отримання бюджетних асигнувань на оплату поточних витрат бюджетна установа використовує субрахунок 7011 «Бюджетні асигнування». Але якщо за рахунок цих надходжень будуть здійснені витрати, які відповідно до вимог НП(С)БО 121 повинні бути включені до первісної вартості ОЗ та МНМА (зокрема, витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження, інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням об'єктів до стану, у якому вони придатні для використання), то суму цих витрат слід вилучити з поточних асигнувань та перенести їх на субрахунок 5411. Для цього використовується проводка: дебет 7011 — кредит 5411.

Бюджетна установа (неплатник ПДВ) за рахунок загального фонду придбала ноутбук, вартість якого 22600 грн (в т.ч. ПДВ). Після отримання від постачальника та оплати його вартості такий об'єкт введено в експлуатацію.

Оскільки вартість ноутбука на той час перевищує 20 000 грн., то такий об'єкт віднесено до ОЗ. Саме на цю суму установі необхідно збільшити внесений капітал, тобто субрахунок 5111.

Уведення в експлуатацію ноутбука оформлено Актом введення в експлуатацію основних засобів, також на цей об'єкт відкрита Інвентарна картка обліку об'єкта основних засобів та йому присвоєно інвентарний номер. Відображення цих операцій у бухгалтерському обліку наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Кореспонденція рахунків з придбання основних засобів за рахунок загального фонду

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1	Отримано цільове фінансування для придбання ОЗ	2313/1	5411	22600
2	Отримано ноутбук від постачальника (сума з ПДВ)	1311	6211	22600
3	Перераховано постачальнику оплату за ноутбук	6211	2313/1	22600
4	Введено ноутбук в експлуатацію	1014/1	1311	22600
	Водночас відображено зміни в капіталі	5411	5111	22600

За рахунок доходів від наданих платних послуг, які обліковуються на субрахунку 7111 «Доходи від реалізації продукції (робіт, послуг)», бюджетна установа придбала пральну машину, вартість якої дорівнює 28700 грн. (в тому числі ПДВ). За строком корисного використання та вартістю цей об'єкт відповідає ОЗ.

Оскільки заклад використав кошти на придбання ОС, то за загальним правилом потрібно відобразити рух коштів фінансування заходів цільового призначення, які спрямовуються на придбання ОЗ. Тобто слід задіяти субрахунок 5411. Саме з цією метою слід вилучити кошти, використані для

придбання ОЗ, з доходів від надання платних послуг з одночасним збільшенням цільового фінансування для придбання ОЗ.

Уведення в експлуатацію пральної машинки оформлено Актом введення в експлуатацію основних засобів, також на цей об'єкт відкрита Інвентарна картка обліку об'єкта основних засобів та йому присвоєно інвентарний номер. Відображення цих операцій у бухгалтерському обліку наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Кореспонденція рахунків з придбання основних засобів за рахунок спецфонду

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1	Нараховано доходи від надання платних послуг	2111/2	7111	30000
2	Отримано кошти від надання платних послуг	2313/2	2111/2	30000
3	Отримано від постачальника пральну машину	1311	6211	28700
4	Перераховано постачальнику кошти	6211	2313/2	28700
5	Вилучено з доходів від надання платних послуг кошти, використані для придбання пральної машини	7111	5411	28700
6	Введено в експлуатацію пральну машину	1014/2	1311	28700
	Водночас відображено зміни в капіталі	5411	5111	28700

Первісна вартість об'єкта ОЗ може формуватися як за рахунок капітальних, так і за рахунок поточних витрат. На суму поточних витрат, що включаються до первісної вартості об'єкта основних засобів відповідно до НП(С)БО 121, необхідно збільшити фінансування заходів цільового призначення. Тобто зазначити таку суму за кредитом субрахунку 5411 та одночасно вилучити такі суми з доходів звітного періоду.

Бюджетна установа придбала за рахунок загального фонду медичне обладнання у медпункт вартістю 24000 грн. (у тому числі ПДВ). Оскільки вартість обладнання перевищує 20000 грн., було прийнято рішення про зарахування його до складу ОЗ (на субрахунок 1014). Оплата за обладнання здійснена за КЕКВ 3110 «Видатки на придбання обладнання і предметів довгострокового користування».

Також установою укладено окремий договір з підрядною організацією на виконання робіт зі встановлення медичного обладнання. Вартість послуг з установки згідно з Актом виконаних робіт склала 15000 грн. (у тому числі ПДВ). Оплата проведена за КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)».

Оскільки роботи зі встановлення медичного обладнання установа оплатила за рахунок поточних витрат, їх необхідно вилучити з доходів звітнього періоду (субрахунок 7011) та віднести на збільшення фінансування заходів цільового призначення (субрахунок 5411).

Вартість робіт зі встановлення обладнання включено до його первісної вартості, внаслідок чого загальна первісна вартість обладнання склала 39000 грн. Уведення в експлуатацію медичного обладнання оформлено Актом введення в експлуатацію основних засобів, також на цей об'єкт відкрита Інвентарна картка обліку об'єкта основних засобів та йому присвоєно інвентарний номер. Відображення цих операцій у бухгалтерському обліку наведено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Кореспонденція рахунків з придбання основних засобів з додатковими витратами на монтаж

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1	Отримано цільове фінансування для придбання ОЗ	2313/1	5411	24000
2	Отримано асигнування на виконання повноважень	2313/1	7011	15000
3	Придбано медичне обладнання у постачальника (сума з ПДВ)	1311	6211	24000
4	Перераховано постачальнику оплату за обладнання	6211	2313/1	24000
5	Виконано роботи зі встановлення обладнання (сума з ПДВ)	1311	6211	15000
6	Перераховано підрядній організації кошти на підставі акта виконаних робіт зі встановлення медичного обладнання	6211	2313/1	15000
7	Вилучено з доходу звітнього періоду асигнування у сумі поточних витрат, що включаються до первісної вартості об'єкта основних засобів	7011	5411	15000
8	Введено медичне обладнання в експлуатацію	1014/1	1311	39000
	Водночас відображено зміни в капіталі	5411	5111	39000

Бюджетна установа придбала за рахунок цільової благодійної допомоги кондиціонер вартістю 4800 грн. (в тому числі ПДВ). Умовами договору купівлі-продажу не передбачено проведення монтажу і налагодження кондиціонера, тому було укладено окремий договір з підрядною організацією на монтаж зазначеного пристрою. Вартість послуг з установки кондиціонера згідно з Актом виконаних робіт становить 1500 грн. (в тому числі ПДВ). Розрахунок за надані послуги проведений за рахунок коштів, отриманих як цільова благодійна допомога. Після виконання монтажних робіт кондиціонер був уведений в експлуатацію на підставі Акта введення в експлуатацію.

Вартість придбання кондиціонера не перевищує 20000 грн., тому прийнято рішення зарахувати його до складу МНМА (на субрахунок 1113). Оплата за кондиціонер здійснена за КЕКВ 2210, а за послуги з його встановлення — за КЕКВ 2240.

Оскільки витрати на придбання та встановлення кондиціонера були здійснені за рахунок поточних витрат (доходів від необмінних операцій), їх необхідно вилучити з доходів звітного періоду та віднести на збільшення фінансування заходів цільового призначення (субрахунок 5411).

При цьому введення в експлуатацію МНМА та одночасне збільшення внесеного капіталу здійснюємо у загальному порядку.

Нагадаємо, що при введенні в експлуатацію МНМА необхідно нарахувати 50 % амортизації виходячи з його первісної вартості $((4800 + 1500) \times 50 \% = 3150 \text{ грн.})$. Відображення цих операцій у бухгалтерському обліку наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Кореспонденція рахунків з придбання МНМА

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1	2	3	4	5
1	Отримано цільову благодійну допомогу	2313/3	7511	8000
2	Отримано кондиціонер від постачальника (сума з ПДВ)	1312	6211	4800
3	Перераховано постачальнику оплату за кондиціонер	6211	2313/3	4800

Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4	5
4	Виконано роботи зі встановлення кондиціонера (сума з ПДВ)	1312	6211	1500
5	Перераховано підрядній організації кошти на підставі акта виконаних робіт зі встановлення кондиціонера	6211	2313/3	1500
6	Вилучено з доходів від необмінних операцій кошти, використані для придбання та встановлення кондиціонера	7511	5411	6300
7	Введено кондиціонер в експлуатацію (4800 грн. + 1500 грн.)	1113/3	1312	6300
	Водночас відображено зміни в капіталі	5411	5111	6300
8	Нараховано амортизацію при введенні в експлуатацію	8114/3	1412/3	3150
9	Віднесено на фінансовий результат звітного періоду нараховану амортизацію	5511	8114/3	3150

Придбання ОЗ у 2017-му за рахунок залишку коштів спецфонду 2016 року. Багато бюджетних установ станом на 01.01.2017 р. мали залишки коштів за спецфондом, які залишились невикористаними у минулому році.

Такі залишки установи мають право використовувати протягом поточного бюджетного періоду для здійснення видатків бюджету, передбачених у кошторисах на поточний рік. Про можливість використання цих коштів зазначено в п. 49 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою КМУ від 28.02.2002 р. № 228.

Тобто право на використання таких коштів є, оскільки фактично установа має їх на спеціальному реєстраційному рахунку в Казначействі. Але головне запитання: як показати в бухгалтерському обліку використання цих залишків у 2017 році, адже станом на 31.12.2016 р. рахунок, на який було у минулому році зараховано доходи спецфонду (тобто залишок старого субрахунку 711 «Доходи за коштами, отриманими як плата за послуги»), було закрито на фінансовий результат за спецфондом (тобто на субрахунок 432 «Результат виконання кошторису за спеціальним фондом»). У свою чергу, результати виконання кошторису, які торік віднесено на субрахунок

432, було перенесено на новий субрахунок 5512 «Накопичені фінансові результати виконання кошторису».

Оскільки фактично невикористані доходи спецфонду у цьому році «сидять» у субрахунку 5512, то аби показати в обліку їх використання, доведеться відкоригувати фінансовий результат попереднього звітнього року, тобто субрахунок 5512.

На 01.01.2017 р. на спеціальному реєстраційному рахунку бюджетна установа мала залишок коштів за спеціальним фондом (кошти, отримані від надання платних послуг) в сумі 50 тис. грн. У II кварталі 2017 року за рахунок цих коштів придбано об'єкт ОЗ — персональний комп'ютер, до складу якого входить системний блок, монітор, клавіатура та маніпулятор «миша», вартістю 12278 грн. (в тому числі ПДВ — 2046,33 грн.).

Оскільки вартість придбаного персонального комп'ютера більше 6000 грн. (у 2017 році це був вартісним критерієм віднесення до основних засобів), такий об'єкт зараховано до ОЗ на субрахунок 1014. Оплата здійснена за КЕКВ 3110 «Видатки на придбання обладнання і предметів довгострокового користування».

Уведення в експлуатацію персонального комп'ютера оформлено Актом введення в експлуатацію основних засобів, також на цей об'єкт відкрита Інвентарна картка обліку об'єкта основних засобів та йому присвоєно інвентарний номер. Відображення цих операцій у бухгалтерському обліку наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Кореспонденція рахунків з придбання основних засобів за рахунок залишку спецфонду попереднього року

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1	2	3	4	5
2016 рік				
1	Отримано доходи від платних послуг	323	711	50000
2	Віднесено до результатів виконання кошторису доходи, отримані як плата за послуги, що згідно з кошторисом відносяться до звітнього року	711	432	50000
3	Перенесено залишок коштів за спецфондом	2313	323	50000

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5
4	Перенесено результати виконання кошторису на 01.01.2017 р. на накопичені фінансові результати	432	5512	50000
II квартал 2017 року				
1	Отримано комп'ютерний комплекс від постачальника (сума з ПДВ)	1311	6211	12278
2	Перераховано постачальнику оплату за комп'ютерний комплекс	6211	2313	12278
3	Відкориговано фінансовий результат на суму коштів, використаних на придбання основного засобу	5512	5411	12278
4	Введено основний засіб в експлуатацію	1014	1311	12278
	Водночас відображено зміни в капіталі	5411	5111	12278

Бюджетна установа отримала у I кварталі 2017 року доходи за спеціальним фондом, але у цьому кварталі їх не використала. Виходить, що в кінці звітної періоду залишки доходів, які обліковувались на субрахунок 7111 «Доходи від реалізації продукції (робіт, послуг)», було віднесено на фінансовий результат виконання кошторису (бюджету) звітної періоду, тобто на субрахунок 5511 «Фінансові результати виконання кошторису звітної періоду».

Таким чином, при використанні коштів, що належать до доходів спецфонду минулого звітної періоду, для придбання ОЗ немає підстав для коригування таких доходів. Такі доходи було закрито на фінансовий результат виконання кошторису (бюджету) звітної періоду, тобто на субрахунок 5511. Отже, коригувати доведеться саме цей субрахунок.

Бюджетна установа у I кварталі 2017 року нарахувала та отримала кошти від надання платних послуг у розмірі 100 тис. грн. Ці кошти у I кварталі не було використано. Доходи звітної періоду від реалізації продукції (робіт, послуг), які обліковувались на субрахунок 7111, в кінці кварталу було віднесено на фінансовий результат звітної періоду, тобто на субрахунок 5511.

У II кварталі за рахунок цих коштів було придбано обладнання, вартість якого склала 9 тис. грн.

Оскільки вартість придбаного обладнання перевищує 6 тис. грн., такий об'єкт віднесено до основних засобів (на субрахунок 1014). Оплата здійснена за КЕКВ 3110 «Видатки на придбання обладнання і предметів довгострокового користування».

Відображення цих операцій у бухгалтерському обліку наведено у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Кореспонденція рахунків з придбання основних засобів за рахунок залишків спеціального фонду попереднього кварталу

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		дебет	кредит	
I квартал 2017 року				
1	Нараховано доходи від надання платних послуг	2111/2, 6212	7111	100000
2	Надійшли кошти від наданих платних послуг	2313/2	2111/2, 6212	100000
3	Закрито рахунок доходів наприкінці кварталу	7111	5511	100000
II квартал 2017 року				
1	Отримано обладнання від постачальника (сума з ПДВ)	1311	6211	9000
2	Перераховано постачальнику оплату за обладнання	6211	2313/2	9000
3	Відкориговано фінансовий результат звітного періоду на суму коштів, використаних на придбання обладнання	5511	5411	9000
4	Введено обладнання в експлуатацію	1014/2	1311	9000
	Водночас відображено зміни в капіталі	5411	5111	9000

Бюджетна установа у I кварталі 2017 року отримала благодійну допомогу у вигляді коштів на загальну суму 20 тис. грн. Ці кошти у I кварталі не було використано. Зазначені кошти віднесено до доходів від необмінних операцій звітного періоду, тобто зараховано на субрахунок 7511. Наприкінці I кварталу залишок за субрахунком 7511 віднесено на фінансовий результат звітного періоду, тобто на субрахунок 5511.

У II кварталі за рахунок отриманих коштів було придбано лічильник обліку води вартістю 1400 грн. (у тому числі ПДВ — 233,33 грн.). Оскільки вартість лічильника не перевищує 6000 грн. (у 2017 році це був вартісний критерій для вінесення до основних засобів), було прийнято рішення про

зарахування його до складу МНМА (на субрахунок 1113). Оплата за лічильник здійснена за КЕКВ 2210.

Також установою укладено окремих договір з підрядною організацією на виконання робіт зі встановлення лічильника, вартість яких склала 750 грн. (у тому числі ПДВ — 125 грн.). Оплата проведена за КЕКВ 2240.

Вартість робіт зі встановлення лічильника включена до первісної вартості об'єкта МНМА (лічильника) відповідно до вимог НП(С)БО 121. Відображення цих операцій у бухгалтерському обліку наведено у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Кореспонденція рахунків з отримання основних засобів за рахунок благодійної допомоги

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1	2	3	4	5
	I квартал 2017 року			
1	Надійшла благодійна допомога у вигляді коштів	2313/3	7511	20000
2	Закрито рахунок доходів наприкінці кварталу	7511	5511	20000
	II квартал 2017 року			
1	Отримано лічильник від постачальника (сума з ПДВ)	1312	6211	1400
2	Перераховано постачальнику оплату за лічильник	6211	2313/3	1400
3	Виконано роботи зі встановлення лічильника (сума з ПДВ)	1312	6211	750
4	Перераховано підрядній організації кошти на підставі акта виконаних робіт зі встановлення лічильника	6211	2313/3	750
5	Відкориговано фінансовий результат звітнього періоду на суму коштів, використаних на придбання та встановлення лічильника	5511	5411	2150
6	Введено лічильник в експлуатацію	1113/3	1312	2150
	Водночас відображено зміни в капіталі	5411	5111	2150
7	Нараховано амортизацію привведенні лічильника в експлуатацію (2150 x 50 %)	8114/3	1412/3	1075
8	Віднесено на фінансовий результат звітнього періоду суму амортизації	5511	8114/3	1075

Основні засоби, які безкоштовно отримані приймає комісія, створена за наказом керівника установи. При цьому до складу такої комісії необхідно включити працівника бухгалтерської служби. Комісія обов'язково повинна

скласти документ, в якому зазначити найменування і вартість отриманих ОЗ. Таким документом є Акт введення в експлуатацію основних засобів. На підставі цього документа бухгалтерія відкриває Інвентарну картку обліку об'єкта основних засобів. Якщо отримано декілька однотипних об'єктів, то їх записують в Інвентарну картку групового обліку основних засобів.

Первісною вартістю основних засобів, отриманих безкоштовно від фізичних та юридичних осіб (крім бюджетних установ), є їх справедлива вартість на дату отримання з урахуванням витрат, передбачених п. 5 розд. II НП(С)БО 121. Іншими словами, до первісної вартості таких активів слід включати витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження і інші витрати, які відносяться до первісної вартості ОЗ, придбаних за плату. Звичайно, збільшувати первісну вартість безкоштовно отриманих матеріальних цінностей слід тільки в разі, якщо зазначені витрати мали місце.

При надходженні благодійної допомоги у будь-якій формі (кошти, матеріальні цінності чи послуги) відображають збільшення доходів. При цьому отримання благодійної допомоги чи дарунка визнають доходом від необмінних операцій. Для обліку таких доходів застосовується субрахунок 7511.

Випускники попередніх років подарували телевізор. Його вартість згідно з супровідним документам дорівнює 7 тис. грн. Ніяких додаткових витрат, пов'язаних з отриманням телевізора, установа не понесла.

Комісія прийняла рішення про оприбуткування подарунка за вартістю, вказаною в супровідних документах. За результатами роботи комісії складено Акт введення в експлуатацію основних засобів.

При визнанні доходів від безоплатно отриманого ОЗ установа одночасно збільшила внесений капітал та відобразила касові видатки. До органу Державної казначейської служби подано Довідку про надходження в натуральній формі.

Стосовно безоплатно отриманих основних засобів при нарахуванні амортизації на такі об'єкти одночасно необхідно здійснити другий запис. У такому разі установа зменшує суму внесеного капіталу та збільшує дохід від необмінних операцій. При цьому такий запис складають на суму нарахованої амортизації. Відображення цих операцій у бухгалтерському обліку наведено у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 – Кореспонденція рахунків з безоплатного отримання основних засобів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1	Відображена вартість безоплатно отриманого телевізора	1014/3	2117	7000
2	Водночас відображено:			
	— дохід від безоплатно отриманого ОЗ	2313/3	7511	7000
	— збільшення внесеного капіталу на суму безоплатно отриманого ОЗ	7511	5111	7000
	— касові витрати	2117	2313/3	7000
3	Нараховано амортизацію на безоплатно отриманий телевізор	8114/3	1411/3	175
	Водночас здійснено другий запис	5111	7511	175
4	Віднесено на фінансовий результат звітного періоду нараховану амортизацію (щоквартально)	5511	8114/3	175
5	Закрито рахунок доходів у частині нарахованої амортизації (щоквартально)	7511	5511	175
6	Закрито рахунок доходів наприкінці звітного кварталу	7511	5511	7000

Основним документом, яким необхідно керуватися бюджетним установам під час проведення інвентаризації, оформлення її результатів та врегулювання інвентаризаційних різниць, є Положення № 879.

У результаті проведення інвентаризації у навчальному закладі виявлено неоприбуткований стіл.

У разі виявлення лишків основних засобів та інших необоротних матеріальних активів такі матеріальні цінності підлягають оприбуткуванню та зарахуванню на баланс із збільшення доходу від оприбуткування активів, раніше не врахованих в балансі.

Інвентаризаційна комісія оцінила стіл за справедливою вартістю (1200 грн.), що було зафіксовано в Акті оцінки вартості матеріальних цінностей.

Сума виявлених надлишків включена до Довідки про надходження в натуральній формі, яку подано до органу Казначейства (не пізніше останнього робочого дня поточного місяця).

Відображення цих операцій у бухгалтерському обліку наведено у таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 – Кореспонденція рахунків з оприбуткування лишків основних засобів, виявлених у результаті інвентаризації

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1	Оприбутковано стіл, раніше не врахований у балансі:			
	— відображено вартість стола	1113/2	2117	1200
	— на суму доходу від оприбуткування лишків	2313/2	7112	1200
	— касові витрати	2117	2313/2	1200
	— збільшено внесений капітал на суму оприбуткованого об'єкта МНМА	7112	5111	1200
2	Нараховано амортизацію при введенні в експлуатацію	8114/2	1412/2	600

Бюджетна установа (неплатник ПДВ) за рахунок загального фонду придбала комп'ютер вартістю 30 000,00 грн, у т. ч. ПДВ — 5 000,00 грн. Налаштування комп'ютера здійснив постачальник. Вартість цих послуг становила 600,00 грн, у т. ч. ПДВ — 100,00 грн. Оплату постачальнику здійснили загальною сумою. Після налаштування комп'ютер ввели в експлуатацію. В обліку ці господарські операції будуть відображені кореспонденцією субрахунків, наведеною в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 - Придбання ОЗ за рахунок загального фонду

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Меморіальний ордер
	дебет	кредит		
1	2	3	4	5
1. Отримано цільове фінансування на придбання комп'ютера	2313/1	5411	30 000,00	№ 2

1	2	3	4	5
2. Отримано асигнування для здійснення витрат на налаштування комп'ютера	2313/1	7011	600,00	№ 2 та № 14
3. Придбано комп'ютер	1311	6211	30 000,00	№ 6
4. Виконано роботи з налаштування комп'ютера	1311	6211	600,00	№ 6
5. Перераховано постачальнику кошти за комп'ютер та його налаштування	6211	2313/1	30 600,00	№ 2 та № 6
6. Вилучено з доходу звітного періоду асигнування в сумі витрат на налаштування комп'ютера	7011	5411	600,00	№ 14
7. Введено комп'ютер в експлуатацію	1014/1	1311	30 600,00	№ 17
8. Відображено зміни в капіталі	5411	5111	30 600,00	№ 17

Бюджетна установа (неплатник ПДВ) отримала цільову благодійну допомогу для придбання принтера в сумі 21 600,00 грн. Його було придбано вартістю 21 600,00 грн, у т. ч. ПДВ — 3 600,00 грн. Принтер ввели в експлуатацію та нарахували амортизацію. У табл. 2.14 наведено кореспонденцію субрахунків для відображення цих господарських операцій.

Таблиця 2.14 - Придбання ІНМА за рахунок благодійної допомоги

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Меморіальний ордер
	дебет	кредит		
1	2	3	4	5
1. Отримано цільову благодійну допомогу	2313/3	7511	21 600,00	№ 2 та № 14
2. Придбано принтер	1312	6211	21 600,00	№ 6
3. Перераховано постачальнику кошти за принтер	6211	2313/3	21 600,00	№ 2 та № 6
4. Вилучено з доходів від необмінних операцій кошти, використані для придбання принтера	7511	5411	21 600,00	№ 14
5. Введено принтер в експлуатацію	1113/3	1312	21 600,00	№ 17

Продовження таблиці 2.14

1	2	3	4	5
6. Відображено зміни в капіталі	5411	5111	21 600,00	№ 17
7. Нараховано амортизацію під час введення принтера в експлуатацію	8114/3	1412/3	2 700,00	№ 17
8. Віднесено на фінансовий результат звітнього періоду нараховану амортизацію	5511	8114/3	2 700,00	№ 17

Бюджетна установа отримала безоплатно від спонсора холодильник, вартість якого згідно із супровідним документом становить 36 000,00 грн. Холодильник введено в експлуатацію.

У бухобліку ці господарські операції будуть відображені кореспонденцією субрахунків, наведеною в табл. 2.15.

Таблиця 2.15 - Безоплатне отримання ОЗ

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Меморіальний ордер
	дебет	кредит		
1. Відображено вартість безоплатно отриманого холодильника	1014/3	6211	36 000,00	№ 6
2. Відображено дохід від безоплатно отриманого холодильника	2313/3	7511	36 000,00	№ 2 та № 14
3. Відображено збільшення внесеного капіталу на суму безоплатно отриманого холодильника	7511	5111	36 000,00	№ 14
4. Відображено касові видатки	6211	2313/3	36 000,00	№ 2 та № 6

У лютому 2019 року бюджетна установа отримала через внутрішньовідомче переміщення автомобіль. Його первісна вартість — 375 000,00 грн. Станом на 01.01.2019 р. сума нарахованого зносу дорівнювала 145 800,00 грн, а за січень – лютий 2019 року було нараховано знос у сумі 11 300,00 грн.

Господарські операції, що установа має здійснити, в бухгалтерському обліку будуть відображені кореспонденцією субрахунків, наведеною в табл. 2.16.

Таблиця 2.16 - Отримання ОЗ в результаті внутрішнього переміщення

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Меморіальний ордер
	дебет	кредит		
1. Отримано автомобіль	1015	5111	375 000,00	№ 17
2. Відображено нараховану суму зносу автомобіля:				
• у попередні звітні періоди	1411	5512	145 800,00	№ 17
• у поточному кварталі	1411	8114	11 300,00	№ 17

У результаті проведеної інвентаризації в бюджетній установі було виявлено неоприбутковану шафу. Інвентаризаційна комісія оцінила її за справедливою вартістю 3 500,00 грн, яку зафіксувала в Акті оцінки вартості матеріальних цінностей. У табл. 2.17 наведено кореспонденцію субрахунків для відображення в бухобліку цих господарських операцій.

Таблиця 2.17 - Оприбуткування лишків ІНМА

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Меморіальний ордер
	дебет	кредит		
1. Оприбутковано шафу, виявлену в результаті інвентаризації	1113/2	6211	3 500,00	№ 6
2. Відображено дохід від оприбуткування активу	2313/2	7112	3 500,00	№ 2 та № 14
3. Відображено касові видатки	6211	2313/2	3 500,00	№ 2 та № 6
4. Збільшено внесений капітал на суму оприбуткованої шафи	7112	5111	3 500,00	№ 14
5. Нараховано амортизацію шафи (50 %)	8114/2	1412/2	1 750,00	№ 17

2.3 Аналіз фінансово-господарської діяльності у ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»

Основним джерелом інформації для аналізу є бухгалтерський баланс Запорізького електротехнічного фахового коледжу. Його значення настільки велике, що аналіз фінансового стану установи нерідко називають аналізом балансу.

В балансі Запорізького електротехнічного фахового коледжу відображаються ресурси і вимоги на ці ресурси або ж частка участі в них, він служить також індикатором фінансового здоров'я.

Відповідно до загальноприйнятих стандартів обліку, баланс розкриває зміст понять активу і пасиву.

Активи установи відображені в балансі як вартість майна і боргових прав, якими розпоряджається і які контролює Запорізький електротехнічний фаховий коледж на звітну дату.

Пасивами є зобов'язання установи за позиками і кредиторською заборгованістю або джерела утворення господарських засобів, а також власний капітал.

Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан Запорізького електротехнічного фахового коледжу на звітну дату.

Для вивчення фінансового стану ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» необхідна інформація про економічні ресурси, що ним контролюються, його фінансову структуру та платоспроможність, а також здатність адаптуватись до змін середовища, в якому воно функціонує.

При аналізі балансу Запорізького електротехнічного фахового коледжу рекомендується використовувати горизонтальний і вертикальний аналіз фінансової звітності. Горизонтальний аналіз полягає у співставленні фінансових даних ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» за 3 періоди у відносному та абсолютному вимірюваннях (табл. 2.18).

Таблиця 2.18 – Горизонтальний аналіз балансу ВСП «ЗЕФК НУ
«Запорізька політехніка»

Назва	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютне відхилення (грн)		Відносне відхилення (%)	
				2019 від 2018	2020 від 2019	2019 від 2018	2020 від 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
АКТИВ							
Необоротні активи:	10422193,00	10223497,00	10036294,00	-198696,00	-187203,00	-1,91	-1,83
1. Основні засоби:							
залишкова вартість	9414384,00	9214708,00	9041335,00	-199676,00	-173373,00	-2,12	-1,88
первісна вартість	15032714,00	15059962,00	15071670,00	27248,00	11708,00	0,18	0,08
2. Нематеріальні активи:							
залишкова вартість	3676,00	3676,00	3495,00	0,00	-181,00	0,00	-4,92
первісна вартість	5163,00	5163,00	4854,00	0,00	-309,00	0,00	-5,98
3. Інші необоротні матеріальні активи:							
залишкова вартість	1004133,00	1005113,00	991464,00	980,00	-13649,00	0,10	-1,36
первісна вартість	1986220,00	2019452,00	1985421,00	27232,00	-28031,00	1,37	-1,39
Оборотні активи:	992372,15	1079464,58	887309,54	87092,43	-192155,04	8,78	-17,80
1. Матеріали	961822,11	1036162,47	837881,87	74340,36	-198280,60	7,73	-19,14
2. МШП	24327,21	33421,71	19838,70	9094,50	-13583,01	37,38	-40,64
3. Деб. заборгованість	-	-	6870,01	-	6870,01	-	100,00
4. Інші кошти	5322,25	7021,17	19432,79	1698,92	12411,62	31,92	176,77
5. Рахунки в казначействі спеціального фонду:	900,58	2768,30	3286,17	1867,72	517,87	207,39	18,71
спеціальні реєстраційні рахунки для обліку коштів, отриманих як плата за послуги	795,38	1319,91	2062,77	524,53	742,86	65,95	56,28
спеціальні реєстраційні рахунки для обліку коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень	105,20	1448,39	1223,40	1343,19	-224,99	1276,80	-15,53

Продовження таблиці 2.18

1	2	3	4	5	6	7	8
6. Інші рахунки в казначействі	-	90,93	-	90,93	-90,93	-	-100,00
Актив, всього:	11414565,15	11302961,58	10923603,54	-111603,57	-379358,04	-0,98	-3,36
ПАСИВ							
Власний капітал:	11224090,40	11059568,06	10881259,08	-164522,34	-178308,98	-1,47	-1,61
1. Фонд у необоротних активах	10422193,00	10223497,00	10036294,00	-198696,00	-187203,00	-1,91	-1,83
2. Фонд у малоцінних швидкозношуваних предметах	24327,21	33421,71	19838,70	9094,50	-13583,01	37,38	-40,64
3. Результати виконання кошторису за загальним фондом	691985,56	712939,93	733998,36	20954,37	21058,43	3,03	2,95
4. Результати виконання кошторису за спеціальним фондом	85584,63	89709,42	91128,02	4124,79	1418,60	4,82	1,58
Зобов'язання:	190474,75	243393,52	42344,46	52918,77	-201049,06	27,78	-82,60
1. Кредиторська заборгованість:	190474,75	243393,52	42344,46	52918,77	-201049,06	27,78	-82,60
розрахунки з постачальниками, підрядниками за товари, роботи й послуги	190474,75	242521,25	35474,45	52046,50	-207046,80	27,32	-85,37
розрахунки з підзвітними особами	-	781,34	-	781,34	-781,34	-	-100,00
розрахунки за іншими операціями	-	90,93	6870,01	90,93	6779,08	-	7455,27
Пасив, всього:	11414565,15	11302961,58	10923603,54	-111603,57	-379358,04	-0,98	-3,36

Наведені дані в таблиці 2.18 дають змогу зробити такі висновки:

1. Загальна сума активів з кожним роком змінювалась, з 2018 року до 2019 вона зменшилась на суму 111603,57 грн., що складає 0,98%, а з 2019 по 2020 сума знизилась на 379358,04 грн., що складає 3,36%. Це зменшення відбулось за рахунок основних засобів які зменшились в 2019 порівняно з 2018 роком на 199676,00 (2,12%) та на 173373,00 в 2020 порівняно з 2019, що у % складає 1,88.

2. Що стосується структури оборотних активів, то можна зазначити, що вона змінювалась як в позитивний так и в негативний бік. Матеріали в 2019 році збільшились на 74340,36 грн. (7,73%), але ситуація змінилась в 2020 році матеріали зменшились на 198280,60 грн., що у % складає 17,80.

На протязі 2020 року сформувалась дебіторська заборгованість, вона склала 6870,01 грн., що складає 100% у порівнянні з минулими роками і це є негативною тенденцією.

3. При аналізі пасиву слід зазначити, що зобов'язання Запорізького електротехнічного фахового коледжу протягом трьох років як збільшувались, так і зменшувались, кредиторська заборгованість 2019 році в абсолютному значенні збільшилась на 52978,77 грн.(або 27,78%), а в 2020 році зменшилась на 201049,06 грн. (або 82,60%). Це показує, що Запорізький електротехнічний фаховий коледж у 2019 році не вчасно розраховувався з постачальниками та підрядчиками за виконані роботи та послуги але у 2020 році ситуація кардинально змінилась, що є позитивною тенденцією. В цілому пасиви знизились в 2019 році на 111603,57 грн., що становить 0,98%, а в 2020 році на 379358,04 грн., що становить 3,36%.

Запорізький електротехнічний фаховий коледж є бюджетною установою і фінансується за рахунок коштів загальнодержавного бюджету, тому не може збільшити свої доходи і покращити своє фінансове становище, все залежить від того в якому обсязі і як вчасно перераховуються кошти, а Запорізький електротехнічний фаховий коледж може лише в певній мірі економити кошти і правильно їх розподіляти.

Вертикальний аналіз балансу дозволяє зробити висновок про структуру балансу в поточному стані, а також проаналізувати динаміку цієї структури. Технологія вертикального аналізу полягає у тому, що загальну суму балансу приймають за 100% і кожен статтю фінансової звітності представляють у вигляді процентної частки від прийнятого базового значення.

Проведемо вертикальний аналіз на підставі даних балансу ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» (табл. 2.19).

Таблиця 2.19 – Вертикальний аналіз балансу ВСП «ЗЕФК НУ
«Запорізька політехніка»

Назва	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Частка у % до суми балансу 2018 рік	Частка у % до суми балансу 2019 рік	Частка у % до суми балансу 2020 рік
1	2	3	4	5	6	7
АКТИВ						
Необоротні активи:	10422193,00	10223497,00	10036294,00	91,31	90,45	91,88
1. Основні засоби:						
залишкова вартість	9414384,00	9214708,00	9041335,00	90,33	90,13	90,09
первісна вартість	15032714,00	15059962,00	15071670,00			
2. Нематеріальні активи:						
залишкова вартість	3676,00	3676,00	3495,00	0,04	0,04	0,03
первісна вартість	5163,00	5163,00	4854,00			
3. Інші необоротні матеріальні активи:						
залишкова вартість	1004133,00	1005113,00	991464,00	9,63	9,83	9,88
первісна вартість	1986220,00	2019452,00	1985421,00			
Оборотні активи:	992372,15	1079464,58	887309,54	8,69	9,55	8,12
1. Матеріали	961822,11	1036162,47	837881,87	96,92	95,99	94,43
2. Малоцінні швидкозношувані предмети	24327,21	33421,71	19838,70	2,45	3,10	2,24
3. Дебіторська заборгованість	-	-	6870,01	-	-	0,77
4. Інші кошти	5322,25	7021,17	19432,79	0,54	0,65	2,19
5. Рахунки в казначействі спец. Фонду:	900,58	2768,30	3286,17	0,09	0,26	0,37
спеціальні реєстраційні рахунки для обліку коштів, отриманих як плата за послуги	795,38	1319,91	2062,77	88,32	47,68	62,77
спеціальні реєстраційні рахунки для обліку коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень	105,20	1448,39	1223,40	11,68	52,32	37,23
6. Інші рахунки в казначействі	-	90,93	-	-	0,01	-
Актив, всього:	11414565,15	11302961,58	10923603,54	100,00	100,00	100,00

Продовження таблиці 2.19

1	2	3	4	5	6	7
ПАСИВ						
Власний капітал:	11224090,40	11059568,06	10881259,08	98,33	97,85	99,61
1. Фонд у необоротних активах	10422193,00	10223497,00	10036294,00	92,86	92,44	92,23
2. Фонд у малоцінних швидкозношуваних предметах	24327,21	33421,71	19838,70	0,22	0,30	0,18
3. Результати виконання кошторису за загальним фондом	691985,56	712939,93	733998,36	6,17	6,45	6,75
4. Результати виконання кошторису за спеціальним фондом	85584,63	89709,42	91128,02	0,76	0,81	0,84
Зобов'язання:	190474,75	243393,52	42344,46	1,67	2,15	0,39
1. Кредиторська заборгованість:	190474,75	243393,52	42344,46	100,00	100,00	100,00
розрахунки з постачальниками, підрядниками за товари, роботи й послуги	190474,75	242521,25	35474,45	100,00	99,64	83,78
розрахунки з підзвітними особами	-	781,34	-	-	0,32	-
розрахунки за іншими операціями	-	90,93	6870,01	-	0,04	16,22
Пасив, всього:	11414565,15	11302961,58	10923603,54	100,00	100,00	100,00

Аналізуючи дані вертикального аналізу балансу ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка», можна зробити такі висновки:

1. Значну частку активів займають основні засоби, в 2018 році вона склала 91,31%, в 2019 році зменшилась і складала 90,45%, та протягом 2020 року зросла і вже складала 91,88% від загальної суми балансу. Це явище свідчить про політику ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» у 2020 році щодо розширення матеріально-технічної бази установи. Та з іншого боку це говорить про те, що відбулось вилучення коштів з оборотних активів.

2. Частка оборотних активів у балансі підприємства є не значною: в 2018 році вона складала близько 10%. Та протягом аналізованого періоду відбувалося незначне як збільшення, так і скорочення цієї частки. Зрозуміло, що скорочення частки оборотних активів позначається негативно, тому що свідчить про зменшення запасів, готівки для придбання матеріально-речових факторів.

Загальна ж тенденція характеризує зменшення активів ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» та незначну зміну їх структури (рис. 2.3).

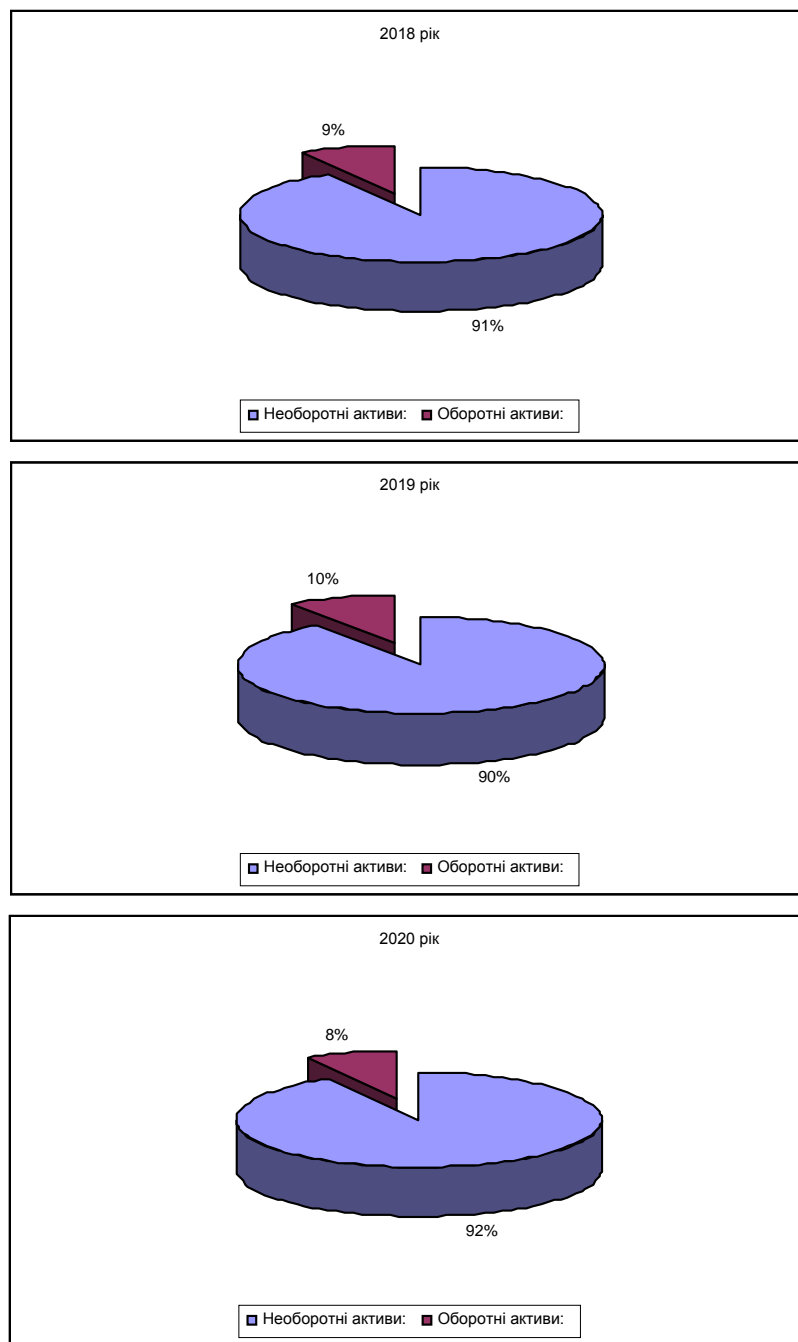

Рисунок 2.3 – Структура активів ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» за аналізований період 2018 – 2020 роки

3. Власний капітал підприємства знаходиться на рівні 98,33% - на початок аналізованого періоду і 99,61% - на кінець аналізованого періоду від загальної суми пасивів, що говорить про високу платоспроможність і фінансову стійкість Запорізького електротехнічного фахового коледжу.

4. Довгострокових зобов'язань ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» не має. Проте негативним явищем є збільшення за аналізований період короткострокових заборгованостей, які у структурі пасивів займають за період від 0,04% до 16,22%.

Відобразимо динаміку власного капіталу і зобов'язань графічно (рис. 2.4)

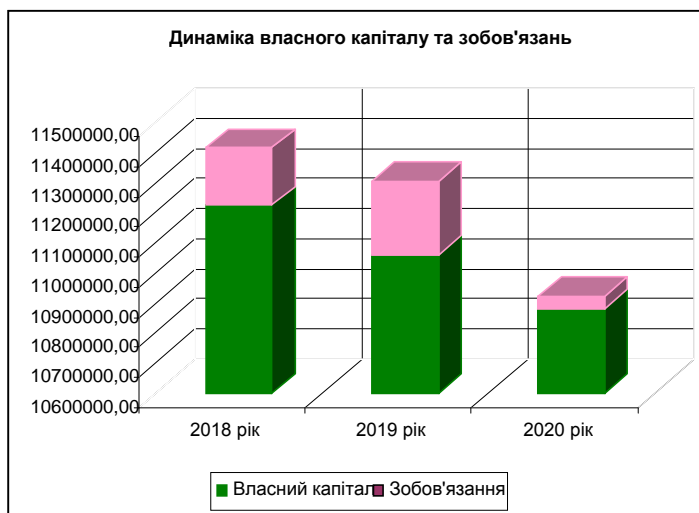

Рисунок 2.4 – Динаміка власного капіталу та зобов'язань ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» за аналізований період

Отже, основними висновками, зробленими при вертикальному аналізі балансу установи можуть бути такі:

- структура статей балансу демонструє тенденцію до зростання частки основних засобів і незначного зменшення частки оборотних активів;
- також сформувалась дебіторська заборгованість, що є негативною тенденцією.

Таким чином, аналіз балансу ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» у горизонтальному і вертикальному розрізі показав, що установі бракує оборотних активів. Зокрема, спостерігається значна частка необоротних активів і подальше збільшення частки грошей у сумі балансу.

Одним з показником, що характеризує технічний стан основних засобів, є коефіцієнт їх зношення, який визначають шляхом відношення величини зношення до початкової вартості всіх основних засобів та їх

складових. Цей коефіцієнт відображає, якою мірою основні засоби, що перебувають в експлуатації, зношені (табл. 2.20).

Таблиця 2.20 – Зношення основних засобів ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1	2	3	4
Основні засоби, грн.	15032714,00	15059962,00	15071670,00
Зношення основних засобів, грн.	5618330,00	5845254,00	6030335,00
Зношення основних засобів, %	37,37	38,81	40,01

Збільшення зношення основних засобів ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» негативно характеризує її діяльність, щодо вдосконалення матеріально-технічної бази.

У 2020 році план фінансування установи виконаний на 99,48%. Це призвело до незначного зменшення кількості отриманих товарів і послуг, а також до кредиторської заборгованості за отримані товари і послуги та перевищення витрат над доходами.

За результатами аналізу планових та фактичних надходжень коштів загального фонду у 2020 р. спостерігається недовиконання за деякими статтями кошторису.

Загалом план надходжень кошторисних призначень виконаний майже на 100%. Найбільший відсоток виконання стосується видатків за захищеними статтями: оплата праці, видатки на матеріали. За цими статтями план виконано на 100%. На придбання товарів і послуг – 98,2%, найменший з них – на предмети матеріали обладнання – 91,4%, що у грошовому виразі складає 257888 грн., на 24301 грн., менше ніж затверджено кошторисом. На оплату комунальних послуг та енергоносіїв план виконаний на 91,6%, недовиконання відбулося за рахунок оплати інших енергоносіїв.

На підставі даних бухгалтерського обліку ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» зобов'язана скласти фінансову звітність. Складання звітності є завершальним етапом облікового процесу. Бюджетний бухгалтерський облік має вчасно та якісно надавати інформацію про наявність і рух державних

коштів на всіх етапах їхнього надходження й витрачання, а звітність надає можливість швидко аналізувати та порівнювати показники.

Основним джерелом інформації для аналізу є бухгалтерський баланс ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка». Його значення настільки велике, що аналіз фінансового стану установи нерідко називають аналізом балансу.

В балансі відображаються ресурси і вимоги на ці ресурси або ж частка участі в них, він служить також індикатором фінансового здоров'я ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка».

При аналізі балансу ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» рекомендується використовувати горизонтальний і вертикальний аналіз фінансової звітності. Горизонтальний аналіз полягає у співставленні фінансових даних підприємства за 3 періоди у відносному та абсолютному вимірюваннях.

Фінансування з державного бюджету навчально-виховного процесу за 2016-2020 рік відбувалось згідно з кошторисом та планом асигнувань.

Щодо комунальних послуг, то у 2017 році фінансування зменшилось порівняно з 2016 роком, що наведено у таблиці 2.21.

Таблиця 2.21 – Надходження у загальний фонд у 2016-2017 рр.

Найменування	2016 р. (тис. грн.)	2017 р. (тис. грн.)	Відхилення
Теплопостачання	667,1	724,5	- 57,4
Електроенергія	296,0	278,7	+ 17,3
Водопостачання	10,0	21,0	- 11,0

Фінансування з державного бюджету навчально-виховного процесу за 2016-2020 роки відбувалось згідно з кошторисом та планом асигнувань.

Загальний фонд у 2017 році порівняно з 2016 роком збільшився на 5 млн. 185 тис. грн. (тобто на 25%). У 2017 році фінансування з державного бюджету становило 20 млн. 367 тис. грн.

Після неодноразових звернень адміністрації коледжу до Міністерства освіти і науки України у жовтні-грудні 2017 року було додатково отримано 1 млн. 755 тис. грн. на заробітну плату, для виплати грошової винагороди

працівникам коледжу, на стипендію, для виплати студентам з числа дітей-сиріт на харчування, а також на придбання будівельних матеріалів та комп'ютерної техніки.

Щодо комунальних послуг, то у 2018 році фінансування збільшилось порівняно з 2017 роком, що наведено у таблиці 2.22.

Таблиця 2.22 – Надходження у загальний фонд у 2017-2018 рр.

Найменування	2017 р. (тис. грн.)	2018 р. (тис. грн.)	Відхилення
Теплопостачання	667,1	1195,8	+ 528,7
Електроенергія	296,0	316,8	+ 20,8
Водопостачання	10,0	39,0	+ 29,0

Загальний фонд у 2018 році порівняно з 2017 роком збільшився на 4 млн. 183 тис. грн. (тобто на 21%). У 2018 році фінансування з державного бюджету становило 24 млн. 550 тис. грн. Після неодноразових звернень адміністрації коледжу до Міністерства освіти і науки України протягом 2018 року було додатково отримано 90 тис. грн. на придбання будівельних матеріалів для поточного ремонту приміщень.

Щодо комунальних послуг, то у 2019 році фінансування збільшилось порівняно з 2018 роком, що наведено у таблиці 2.23.

Таблиця 2.23 – Надходження у загальний фонд у 2018-2019 рр.

Найменування	2018 р. (тис. грн.)	2019 р. (тис. грн.)	Відхилення
Теплопостачання	1195,8	1305,0	+ 109,2
Електроенергія	316,8	455,7	+ 138,9
Водопостачання	39,0	85,0	+ 46,0

Загальний фонд у 2019 році порівняно з 2018 роком збільшився на 4 млн. 574 тис. грн. (тобто на 19%). У 2019 році фінансування з державного бюджету становило 29 млн. 124 тис. грн.

Після неодноразових звернень адміністрації коледжу до Міністерства освіти і науки України протягом 2019 року було додатково отримано 450 тис. грн. на придбання будівельних матеріалів для поточного ремонту приміщень, придбання труб для заміни системи опалення, придбання меблів (в тому числі і для студентів із числа дітей-сиріт), вогнегасників та іншого

протипожежного обладнання, встановлення вікон, придбання комп'ютерної техніки тощо.

Щодо комунальних послуг, то у 2019 році фінансування збільшилось порівняно з 2018 роком, що наведено у таблиці 2.24.

Таблиця 2.24 – Надходження у загальний фонд у 2018-2019 рр.

Найменування	2018 р. (тис. грн.)	2019 р. (тис. грн.)	Відхилення
Теплопостачання	1195,8	1305,0	+ 109,2
Електроенергія	316,8	455,7	+ 138,9
Водопостачання	39,0	85,0	+ 46,0

Загальний фонд у 2019 році порівняно з 2018 роком збільшився на 4 млн. 574 тис. грн. (тобто на 19%). У 2019 році фінансування з державного бюджету становило 29 млн. 124 тис. грн.

Після неодноразових звернень адміністрації коледжу до Міністерства освіти і науки України протягом 2019 року було додатково отримано 450 тис. грн. на придбання будівельних матеріалів для поточного ремонту приміщень, придбання труб для заміни системи опалення, придбання меблів (в тому числі і для студентів із числа дітей-сиріт), вогнегасників та іншого протипожежного обладнання, встановлення вікон, придбання комп'ютерної техніки тощо.

Щодо комунальних послуг, то у 2020 році фінансування зменшилось у зв'язку з карантинном та економією порівняно з 2019 роком, що наведено у таблиці 2.25.

Таблиця 2.25 – Надходження у загальний фонд у 2019-2020 рр.

Найменування	2019 р. (тис. грн.)	2020 р. (тис. грн.)	Відхилення
Теплопостачання	1305,0	930,4	- 374,6
Електроенергія	455,7	300,6	- 155,1
Водопостачання	85,0	100,0	+15,0

Загальний фонд у 2020 році порівняно з 2019 роком збільшився на 4 млн. 708 тис. грн. (тобто на 14%). У 2020 році фінансування з державного бюджету становило 33 млн. 832 тис. грн.

Після неодноразових звернень адміністрації коледжу до Міністерства освіти і науки України протягом 2020 року було додатково отримано 1 млн. 716 тис. грн. на придбання будівельних матеріалів для поточного ремонту приміщень, придбання труб для заміни системи опалення, придбання меблів (в тому числі і для студентів із числа дітей-сиріт), вогнегасників та іншого протипожежного обладнання, встановлення вікон, придбання комп'ютерної техніки тощо.

Видатки загального фонду за 2016-2017 роки надані в таблиці 2.26.

Таблиця 2.26 - Видатки загального фонду за 2016-2017 рр.

КЕКВ	Найменування	2016 р. (тис. грн.)	2017 р. (тис. грн.)
	Фінансування з державного бюджету	15181,3	20367,0
2111	Заробітна плата	7401,1	11549,3
2120	Нарахування на оплату праці	1880,7	2518,3
2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	1024,2	973,0
2720	Стипендії	4335,5	4418,7

Фактичні видатки спеціального фонду можна згрупувати за трьома основними напрямками:

– витрати на заробітну плату та нарахування на неї, які становлять 80 % від усієї суми витрат;

– витрати на оплату комунальних послуг, які збільшуються у зв'язку зі зростанням тарифів та збільшенням кількості мешканців у гуртожитку, й становлять 15,6% від суми видатків;

– інші видатки (оплата за послуги зв'язку, Інтернету, пожежної та охоронної сигналізації, ремонт оргтехніки, оплата за вивіз сміття, дератизацію та дезінфекцію, обслуговування комп'ютерних програм, придбання господарчих та електротоварів тощо) становлять 4,4 % від суми видатків.

Видатки загального фонду за 2017-2018 роки надані в таблиці 2.27.

Таблиця 2.27 - Видатки загального фонду за 2017-2018 рр.

КЕКВ	Найменування	2017 р. (тис. грн.)	2018 р. (тис. грн.)
	Фінансування з державного бюджету	20367,0	24552,0
2111	Заробітна плата	11549,3	13537,8
2120	Нарахування на оплату праці	2518,3	2966,3
2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	973,0	1551,6
2720	Стипендії	4418,7	5471,1

Фактичні видатки спеціального фонду можна згрупувати за трьома основними напрямками:

- витрати на заробітну плату та нарахування на неї, які становлять – 86 % від усієї суми витрат;

- витрати на оплату комунальних послуг, які збільшуються у зв'язку зі зростанням тарифів та збільшенням кількості мешканців у гуртожитку, й становлять 11,7 % від суми видатків;

- інші видатки (оплата за послуги зв'язку, Інтернету, пожежної та охоронної сигналізації, ремонт оргтехніки, оплата за вивіз сміття, дератизацію та дезінфекцію, обслуговування комп'ютерних програм, придбання господарчих та електротоварів тощо) становлять 2,3 % від суми видатків.

Видатки загального фонду за 2018-2019 роки надані в таблиці 2.28.

Таблиця 2.28 - Видатки загального фонду за 2018-2019 рр.

КЕКВ	Найменування	2018 р. (тис. грн.)	2019 р. (тис. грн.)
	Фінансування з державного бюджету	24552,0	29124,6
2111	Заробітна плата	13537,8	16249,9
2120	Нарахування на оплату праці	2966,3	3545,6
2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	1551,6	2765,3
2720	Стипендії	5471,1	6563,8

Фактичні видатки спеціального фонду можна згрупувати за трьома основними напрямками:

- витрати на заробітну плату та нарахування на неї, які становлять – 96 % від усієї суми витрат;

- витрати на оплату комунальних послуг становлять 3 % від суми – видатків;

- інші видатки (оплата за послуги зв'язку, Інтернету, пожежної та охоронної сигналізації, ремонт оргтехніки, оплата за вивіз сміття, дератизацію та дезінфекцію, обслуговування комп'ютерних програм, придбання господарчих та електротоварів тощо) становлять 1 % від суми видатків.

Видатки загального фонду за 2018-2019 роки надані в таблиці 2.29.

Таблиця 2.29 - Видатки загального фонду за 2018-2019 рр.

КЕКВ	Найменування	2018 р. (тис. грн.)	2019 р. (тис. грн.)
	Фінансування з державного бюджету	24552,0	29124,6
2111	Заробітна плата	13537,8	16249,9
2120	Нарахування на оплату праці	2966,3	3545,6
2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	1551,6	2765,3
2720	Стипендії	5471,1	6563,8

Фактичні видатки спеціального фонду можна згрупувати за трьома основними напрямками:

- витрати на заробітну плату та нарахування на неї, які становлять – 96 % від усієї суми витрат;

- витрати на оплату комунальних послуг становлять 3 % від суми – видатків;

- інші видатки (оплата за послуги зв'язку, Інтернету, пожежної та охоронної сигналізації, ремонт оргтехніки, оплата за вивіз сміття, дератизацію та дезінфекцію, обслуговування комп'ютерних програм, придбання господарчих та електротоварів тощо) становлять 1 % від суми видатків.

Видатки загального фонду за 2019-2020 роки надані в таблиці 2.30.

Таблиця 2.30 - Видатки загального фонду за 2019-2020 рр.

КЕКВ	Найменування	2019 р. (тис. грн.)	2020 р. (тис. грн.)
	Фінансування з державного бюджету	29124,6	28580,2
2111	Заробітна плата	16249,9	19973,4
2120	Нарахування на оплату праці	3545,6	1715,7
2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2765,3	1361,7
2720	Стипендії	6563,8	5529,4

Фактичні видатки спеціального фонду можна згрупувати за трьома основними напрямками:

- витрати на заробітну плату та нарахування на неї, які становлять – 95 % від усієї суми витрат;

- витрати на оплату комунальних послуг становлять 1 % від суми– видатків;

- інші видатки (оплата за послуги зв'язку, Інтернету, пожежної та– охоронної сигналізації, ремонт оргтехніки, оплата за вивіз сміття, дератизацію та дезінфекцію, обслуговування комп'ютерних програм, придбання господарчих та електротоварів тощо) становлять 4 % від суми видатків.

Надходження спеціального фонду у 2017 році склали 2817,6 тис. грн., що наведено у таблиці 2.31.

Таблиця 2.31 - Надходження спеціального фонду за 2016-2017 рр

Найменування	2016 р. (тис. грн.)	2017 р. (тис. грн.)
Надходження, усього у т.ч.:	2452,6	2817,6
Плата за навчання	1643,9	1789,1
Плата за проживання в гуртожитку	683,7	945,4
Плата за оренду приміщень	125,0	79,8

За 2017 рік на благодійний рахунок коледжу надійшло 269,6 тис. грн., з них у натуральній формі – 237 тис. грн., у грошовій формі – 33,2 тис. грн. Залишок коштів на 01.01.2018 становить 700 грн.

За 2017 рік витрачено 82108 грн. на вивіз побутових відходів, оплату телекомунікаційних послуг та Інтернету, оплату пожежної та охоронної сигналізації, ремонт комп'ютерної та оргтехніки, придбання господарчих товарів.

Благодійні внески в натуральній формі (комп'ютерна та оргтехніки; господарчі товари та інвентар; будівельні матеріали та металопластикові вікна; меблі та навчальні засоби; канцтовари, папір, друкована продукція тощо) надійшли на суму 236382 грн.

Надходження спеціального фонду у 2018 році склали 2829,8 тис. грн. що наведено у таблиці 2.32.

Таблиця 2.32 - Надходження спеціального фонду за 2017-2018 рр

Найменування	2017 р. (тис. грн.)	2018 р. (тис. грн.)
Надходження, усього у т.ч.:	2817,6	2829,8
Плата за навчання	1789,1	1809,7
Плата за проживання в гуртожитку	945,4	943,1
Плата за оренду приміщень	79,8	75,1

За 2018 рік на благодійний рахунок коледжу надійшло 262,6 тис. грн., з них у натуральній формі – 232 тис. грн., у грошовій формі – 30,6 тис. грн. Залишок коштів на 01.01.2019 становить 5,1 тис. грн.

За 2018 рік витрачено 58026 грн. на вивіз побутових відходів, оплату телекомунікаційних послуг та Інтернету, оплату пожежної та охоронної сигналізації, дератизації, ремонт комп'ютерної та оргтехніки, придбання господарчих товарів.

Благодійні внески в натуральній формі (запчастини комп'ютерної та оргтехніки; господарчі товари та інвентар; будівельні матеріали та металопластикові вікна; меблі та навчальні засоби; електротовари, сантехнічні вузли, лампи та різні види послуг; папір, друкована продукція тощо) надійшли на суму 186980 грн.

Надходження спеціального фонду у 2019 році склали 2617,6 тис. грн. що наведено у таблиці 2.33.

Таблиця 2.33 - Надходження спеціального фонду за 2018-2019 рр

Найменування	2018 р. (тис. грн.)	2019 р. (тис. грн.)
Надходження, усього у т.ч.:	2829,8	2617,6
Плата за навчання	1809,7	1845,2
Плата за проживання в гуртожитку	943,1	693,3
Плата за оренду приміщень	75,1	79,1

За 2019 рік надійшло благодійної допомоги на суму 1135,5 тис. грн., з них у натуральній формі – 1093,5 тис. грн. (у тому числі геліоустановка на дах гуртожитку на суму 641,6 тис. грн.), у грошовій формі – 42,0 тис. грн.

Залишок коштів на 01.01.2020 становить 8,6 тис. грн. За 2019 рік витрачено 7619 грн. на вивіз побутових відходів, оплату телекомунікаційних послуг та Інтернету, оплату пожежної та охоронної 40 сигналізації, дератизації, ремонт комп'ютерної та оргтехніки, придбання господарчих товарів.

Благодійні внески в натуральній формі (запчастини комп'ютерної та оргтехніки; господарчі товари та інвентар; будівельні матеріали та металопластикові вікна; меблі та навчальні засоби; електротовари, сантехнічні вузли, лампи та різні види послуг; папір, друкована продукція тощо) надійшли на суму 259989 грн.

Надходження спеціального фонду у 2020 році склали 2845,3 тис. грн., що наведено у таблиці 2.34.

Таблиця 2.34 - Надходження спеціального фонду за 2019-2020 рр

Найменування	2019 р. (тис. грн.)	2020 р. (тис. грн.)
Надходження, усього у т.ч.:	2617,6	2845,3
Плата за навчання	1845,2	2007,7
Плата за проживання в гуртожитку	693,3	741,1
Плата за оренду приміщень	79,1	96,5

За 2020 рік надійшло благодійної допомоги на суму 344,7 тис. грн., з них у натуральній формі – 274,8 тис. грн., у грошовій формі – 69,9 тис. грн. За 2020 рік витрачено 45,9 тис. грн. на вивіз побутових відходів, оплату телекомунікаційних послуг та Інтернету, оплату пожежної та охоронної

сигналізації, дератизації, ремонт комп'ютерної та оргтехніки, придбання господарчих товарів.

Благодійні внески в натуральній формі (запчастини комп'ютерної та оргтехніки; господарчі товари та інвентар; будівельні матеріали та металопластикові вікна; меблі та навчальні засоби; електротовари, сантехнічні вузли, лампи та різні види послуг; папір, друкована продукція тощо) надійшли на суму 176114 грн.

Отже, відокремлений структурний підрозділ «Запорізький електротехнічний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка» був заснований у 1935 році. У 2021 році разом з іншими коледжами, що входять до складу Національного університету «Запорізька політехніка», перейменованій й отримав назву Відокремлений структурний підрозділ «Запорізький електротехнічний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка» (наказ ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» від 29.01.2021 №03-о).

Відповідно до додатку до наказу про організацію бухгалтерського обліку, затверджено перелік аналітичних рахунків до синтетичних субрахунків. Відмінність робочого плану розпорядників та державних цільових фондів у третій цифрі коду рахунку – це ідентифікатор суб'єкта державного сектора. Значення таке: 1 – розпорядники бюджетних коштів; 2 – державні цільові фонди. Також є ще «3» - державний бюджет, «4» - місцеві бюджети, «5» - рахунки органів Казначейства. Крім того в установі існує розмежування субрахунків, де /1 – ОЗ та ІНМА, куплені за рахунок загального фонду, тобто за бюджетні кошти, /2 – за рахунок спец. фонду, тобто за власні кошти установи та /3 – основні засоби отримані, як спонсорська допомога.

Суми сплаченого при придбанні ПДВ включаються до первісної вартості придбаних ОЗ та МНМА. ПДВ не входить до первісної вартості таких об'єктів, якщо суму цього податку установа включає до податкового

кредиту. Тобто первісну вартість усіх ОЗ або МНМА, придбаних за рахунок коштів загального фонду, а також об'єктів, придбаних за рахунок коштів спецфонду за умови, що установа не має права на податковий кредит, слід збільшувати на суму ПДВ. Вартісний критерій 20 000 грн. для віднесення матеріальних активів до ОЗ чи МНМА встановлено без урахування ПДВ.

Загальний фонд у 2020 році порівняно з 2019 роком збільшився на 4 млн. 708 тис. грн. (тобто на 14%). У 2020 році фінансування з державного бюджету становило 33 млн. 832 тис. грн.

Після неодноразових звернень адміністрації коледжу до Міністерства освіти і науки України протягом 2020 року було додатково отримано 1 млн. 716 тис. грн. на придбання будівельних матеріалів для поточного ремонту приміщень, придбання труб для заміни системи опалення, придбання меблів (в тому числі і для студентів із числа дітей-сиріт), вогнегасників та іншого протипожежного обладнання, встановлення вікон, придбання комп'ютерної техніки тощо.

Фактичні видатки спеціального фонду можна згрупувати за трьома основними напрямками: витрати на заробітну плату та нарахування на неї, які становлять – 95 % від усієї суми витрат; витрати на оплату комунальних послуг становлять 1 % від суми– видатків; інші видатки (оплата за послуги зв'язку, Інтернету, пожежної та– охоронної сигналізації, ремонт оргтехніки, оплата за вивіз сміття, дератизацію та дезінфекцію, обслуговування комп'ютерних програм, придбання господарчих та електротоварів тощо) становлять 4 % від суми видатків.

За 2020 рік надійшло благодійної допомоги на суму 344,7 тис. грн., з них у натуральній формі – 274,8 тис. грн., у грошовій формі – 69,9 тис. грн. За 2020 рік витрачено 45,9 тис. грн. на вивіз побутових відходів, оплату телекомунікаційних послуг та Інтернету, оплату пожежної та охоронної сигналізації, дератизації, ремонт комп'ютерної та оргтехніки, придбання господарчих товарів.

Благодійні внески в натуральній формі (запчастини комп'ютерної та оргтехніки; господарчі товари та інвентар; будівельні матеріали та металопластикові вікна; меблі та навчальні засоби; електротовари, сантехнічні вузли, лампи та різні види послуг; папір, друкована продукція тощо) надійшли на суму 176114 грн.

**3 УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ВНУТРІШНЬОГО
КОНТРОЛЮ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ
СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЗАПОРІЗЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»**

**3.1 Внутрішній контроль основних засобів у ВСП «ЗЕФК НУ
«Запорізька політехніка»**

Мета внутрішньої перевірки основних засобів: висловити думку стосовно достовірності даних щодо їхньої наявності та руху, повноти і своєчасності відображення інформації в зведених документах та облікових реєстрах, правильності ведення обліку основних засобів і розрахунків відповідно до прийнятої облікової політики.

Джерела інформації для внутрішнього контролю основних засобів: первинні документи, облікові реєстри та фінансова звітність з обліку основних засобів.

За раніше підготовленими питаннями, перед складанням програми внутрішнього контролю основних засобів, проводиться тестування (анкетування) основних засобів (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1 – Тест внутрішнього контролю основних засобів

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Чи проводиться позапланова інвентаризація основних засобів у бюджетній установі?		+		
2	Чи оформлюються у бюджетній установі акт про введення в експлуатації основних засобів?		+		
3	Чи укладено договір про повну матеріальну відповідальність з водієм керівника?			+	

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
4	Що відноситься до основних засобів: - коли термін експлуатації об'єкту більше року; - вартість об'єкту більше 20 000?		+		
5	Який метод амортизації використовуються у бюджетній установі: - прямолінійний; - кумулятивний?		+		
6	Чи переглядався метод амортизації у бюджетній установі?			+	
7	Чи є основні засоби у бюджетній установі, які передані в оренду?			+	
8	Чи є основні засоби у бюджетній установі, які взяті в оренду?			+	
9	Чи своєчасно списуються основні засоби у бюджетній установі?		+		
10	Чи своєчасно оформлюються первинні документи з обліку основних засобів у бюджетній установі?		+		

В таблиці 3.2 представлено загальний план внутрішнього контролю основних засобів.

Таблиця 3.2 – Загальний план внутрішнього контролю основних засобів

Етап перевірки	Процедури перевірки	Метод перевірки	Термін проведення	Виконавці
1	2	3	4	5
Попередній	Ознайомлення зі законодавчою базою, наказом про облікову політику	Документальна, по суті		
Основний	Перевірка відповідності моделей основних засобів	Документальна, формальна, по суті		
	Перевірка правильності оформлення первинних документів	Документальна, формальна		
	Перевірка правильності нарахування амортизації основних засобів	Документальна, арифметична		
	Перевірка правильності кореспонденції рахунків з обліку основних засобів	Документальна, по суті, арифметична		

Продовження таблиці 3.2

1	2	3	4	5
Заключний	Складання звіту за результатами перевірки	Документальна		

В таблиці 3.3 представлено програму внутрішнього контролю основних засобів.

При проведенні внутрішнього контролю обліку основних засобів у ВСП «Запорізький електротехнічний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка» були виявлені наступні помилки, що наведено у таблицях 3.4-3.7.

Таблиця 3.4 – Робочій документ контролера – перевірка відповідності моделей основних засобів

Період	Назва за даними бюджетної установи	Модель за даними бюджетної установи	Модель за даними контролю	Відхилення	Помилка
2020	HP LaserJet	1020	1025	Невідповідність моделі	Механічна помилка у назві принтеру

Висновок контролера: механічна помилка у назві принтеру HP LaserJet 1020 замість HP LaserJet 1025.

Запропоновано виправлення: якщо є можливість, підняти первинні документи, зробити коригування актом уточнення.

Таблиця 3.5 – Робочій документ контролера – перевірка правильності оформлення первинних документів

Первинний документ	Об'єкт ОЗ	За даними бюджетної установи	За даними контролю	Відхилення
Акт введення в експлуатацію	Електродріль	Не виписаний документ	Потрібно виписати	Відсутній документ, потрібно оформити

Таблиця 3.3 – Програма внутрішнього контролю основних засобів

№ з/п	Мета	Процедур перевірки	Перелік первинних документів	Код робочого документу	Термін проведення	Виконавець	Примітки
1	Впевнитись у відповідності моделей основних засобів	Перевірка відповідності моделей основних засобів	Інвентаризаційний опис, порівняльна відомість	НА-1			
2	Впевнитись у правильності оформлення первинних документів	Перевірка правильності оформлення первинних документів	Акт приймання-передачі основних засобів, акт введення в експлуатацію, акт списання основних засобів	НА-2			
3	Впевнитись у правильності нарахування амортизації основних засобів	Перевірка правильності нарахування амортизації основних засобів	Розрахунок амортизації основних засобів	НА-3			
4	Впевнитись у правильності кореспонденції рахунків з обліку основних засобів	Перевірка правильності кореспонденції рахунків з обліку основних засобів	Меморіальний ордер	НА-4			

Висновок контролера: не своєчасно зроблений акт введення в експлуатацію на електродріль.

Запропоновано виправлення: зробити акт введення в експлуатацію, тим числом в якому була виявлена помилка.

Таблиця 3.6 – Робочій документ контролера – перевірка правильності нарахування амортизації основних засобів

Період	Зміст операції	За даними бюджетної установи	За даними контролю	Відхилення
Грудень 2020	нарахуванні амортизації	5000	4999,98	0,02

Висновок контролера: арифметична помилка при нарахуванні амортизації за рахунок округлення збільшено на 0,02 грн.

Запропоновано виправлення: зробити сторно минулої проводки, та зробити проводку з правильною сумою.

Таблиця 3.7 – Робочій документ контролера – перевірка кореспонденції рахунків з обліку основних засобів

Зміст операції	За даними бюджетної установи			За даними контролю			Відхилення		
	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума
Нарахована амортизація	8114/3	1412/3	2000	8114/3	1412/3	2000	8114/3	1412/3	-
Нарахування амортизації на інші необоротні матеріальні активи, отримані як гуманітарна допомога від фізичних та юридичних осіб	-	-	-	51	7511	2000	51	7511	2000

Висновок контролера: при нарахуванні амортизації на інші необоротні матеріальні активи, отримані як гуманітарна допомога від фізичних та юридичних осіб, не зроблена друга проводка Дт 51 «Власний капітал» Кт 7511 «Доходи за необмінними операціями»

Запропоновано виправлення: зробити сторно минулої проводки, та нарахувати амортизацію правильно.

Звіт внутрішнього контролера за результатами перевірки основних засобів у ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»

Для внутрішнього контролю контролером Климовою Олесею Вікторівною проведений контроль основних засобів за період з 01.01.2020-01.03.2020р.

У процесі внутрішнього контролю основних засобів були виявлені факти, із яких можна відмітити, що система внутрішнього контролю ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» не відповідає своєму призначенню.

Виявлені порушення встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку основних засобів, які можуть не суттєво вплинути на достовірність даних відображених у бухгалтерській звітності.

При проведенні внутрішнього контролю основних засобів розглянуто дотримання на ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» законодавства України при здійсненні касових операцій. Відповідальність за дотримання законодавства України при здійсненні обліку основних засобів несе головний бухгалтер ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка».

Питання винесені до внутрішнього контролю:

- перевірка відповідності моделей основних засобів;
- перевірка правильності оформлення первинних документів;
- перевірка правильності нарахування амортизації основних засобів.

Джерела інформації для внутрішнього контролю: інвентаризаційний опис, порівняльна відомість, акт приймання-передачі основних засобів, акт введення в експлуатацію, акт списання основних засобів, розрахунок амортизації основних засобів, меморіальні ордера.

У процесі проведення внутрішнього контролю були охоплені всі операції бюджетної установи з основними засобами і виявлені порушення та недоліки в проведенні цих операцій, а саме:

- механічна помилка у назві принтеру HP LaserJet 1020 замість HP LaserJet 1025, тому пропонуємо для виправлення підняти первинні документи, зробити коригування актом уточнення;

- не своєчасно зроблений акт введення в експлуатацію на електродріль, тому для виправлення пропонуємо зробити акт введення в експлуатацію, тим числом в якому була виявлена помилка;

- арифметична помилка при нарахуванні амортизації за рахунок округлення збільшено на 0,02 грн., тому для виправлення пропонуємо зробити сторно минулої проводки, та зробити проводку з правильною сумою;

- при нарахуванні амортизації на інші необоротні матеріальні активи, отримані як гуманітарна допомога від фізичних та юридичних осіб, не зроблена друга проводка Дт 51 «Власний капітал» Кт 7511 «Доходи за необмінними операціями», тому для виправлення пропонуємо зробити сторно минулої проводки, та нарахувати амортизацію правильно.

Облік основних засобів за 2020 рік станом на кінець дня 31 грудня 2020 року за період, що закінчився на зазначену дату, відповідно наказу, з огляду на вищевказану підставу, представляє достовірно і в усіх суттєвих аспектах операції з основними засобами ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» ведеться у відповідності до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку та нормативно-правових актів України.

3.2 Шляхи щодо удосконалення обліку та оподаткування основних засобів ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»

На даний час для бюджетних установ для деяких бланків немає встановленої форми, тоді вони складаються у довільній формі вручну. Для удосконалення документування обліку вибуття основних засобів пропонуємо форми Акту на оприбуткування дорогоцінних металів (рисунок 3.1) та Інвентаризаційний список на вибуття основних засобів (техніки), в тому числі тих, що містять дорогоцінні метали (рисунок 3.2), які включають в себе необхідні реквізити.

ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»					
Акт № _____ від «___» _____ 20__ р.					
на оприбуткування дорогоцінних металів					
на підставі Паспорту на партію № _____ від «___» _____ 20__ р.,					
що надано від підприємства _____					
(назва підприємства)					
Згідно з договором № _____ від «___» _____ 20__ р.					
№ з/п	Назва	Одиниця виміру	Кількість	Ціна	Сума
1	2	3	4	5	6
Кореспонденція рахунків					
Дт	Кт			Сума	
Бухгалтер					
Головний бухгалтер					

Рисунок 3.1 - Удосконалена форма Акту на оприбуткування дорогоцінних металів

ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»

Інвентаризаційний список на вибуття основних засобів (техніки), в тому числі тих, що містять дорогоцінні метали

За період з «___» _____ 20_р. по «___» _____ 20_р.

№	Назва технічного засобу	Інвентарний номер	Кіль-сть	Строк перебування в експлуатації	Причина вибуття *	Дата подачі на списання	Матеріаль-но відпові-дальна особа	підпис	При-міт-ки
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

*Пояснення причина вибуття 1) морально зношений; 2) не працює; 3) є можливість обміняти технічний засіб на інший

Примітки

Головний бухгалтер

Підприємство, що займається утилізацією списаної техніки та вилученням з неї чорних, кольорових та дорогоцінних металів

Рисунок 3.2 - Удосконалена форма Інвентаризаційного списку на вибуття основних засобів (техніки), в тому числі тих, що містять дорогоцінні метали

З метою удосконалення документування обліку вибуття основних засобів пропонуємо форми Акту на оприбуткування дорогоцінних металів та Інвентаризаційний список на вибуття основних засобів (техніки), в тому числі тих, що містять дорогоцінні метали. Це допоможе скоротити час на формування та обробку документів, які пов'язанні з вибуттям основних засобів, попередить можливість пропуску будь-якої інформації, так як буде використовуватися шаблони документів вже з сформованим переліком реквізитів.

Для удосконалення оподаткування основних засобів, запропоновано довідкові відомості оподаткування придбання основних засобів (таблиця 3.8) та реалізації основних засобів (таблиця 3.9).

Таблиця 3.8 - Довідкова відомість оподаткування придбання основних засобів

Найменування ОЗ	База оподаткування				ПДВ 20%, який відноситься у податковий кредит за ПДВ	Загальна вартість придбання з ПДВ
	Вартість придбання ОЗ	Вартість доставки	Вартість встановлення	Разом вартість без ПДВ		

Таблиця 3.9 - Довідкова відомість оподаткування реалізації основних засобів

Найменування ОЗ	Первісна вартість ОЗ	Знос ОЗ	Залишкова вартість ОЗ	ПДВ 20%, який відноситься до податкового зобов'язання

З метою удосконалення оподаткування основних засобів, запропоновано довідкові відомості оподаткування придбання основних засобів та реалізації основних засобів. Це допоможе скоротити час на формування та обробку документів, які пов'язанні з оподаткуванням основних засобів, попередить можливість невірної оподаткування, так як буде використовуватися шаблони документів вже з сформованим переліком реквізитів.

3.3 Шляхи щодо удосконалення внутрішнього контролю основних засобів ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка»

У сучасних умовах для бюджетних установ важливо правильно вести облік вибуття основних засобів, так як від правильного відображення в їх обліку залежить відсутність помилок. Особливо варто звернути увагу на основні засоби, в складі яких є дорогоцінні метали. Особливо варто звернути увагу на основні засоби, в складі яких є дорогоцінні метали. Морально застарілі або непридатні до подальшої експлуатації основні засоби потрібно

своєчасно документально списувати та знімати об'єкти з обліку. Списання основних засобів може відбутися з причин, які не залежать від установи, а саме у наслідок стихійного лиха, аварії або крадіжки.

Метою внутрішнього контролю списання основних засобів є встановлення наявності, законності, правильності, відповідності здійснених операцій з вибуття основних засобів бюджетних установ і правильності їх відображення в обліку та звітності.

Завданнями проведення внутрішнього контролю списання основних засобів є: проведення інвентаризації основних засобів; дослідження реального стану основних засобів; перевірка наявності первинних документів з обліку списання основних засобів; перевірка правильності списання основних засобів, які містять дорогоцінні метали; перевірка правильності відображення в обліку списання основних засобів.

Анкету внутрішнього контролю списання основних засобів подано в таблиці 3.10. У програмі внутрішнього контролю списання основних засобів відображено основні процедури для вирішення найважливіших завдань перевірки.

Таблиця 3.10 - Анкета внутрішнього контролю вибуття основних засобів

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Як часто в установі проводять списання основних засобів: - раз на рік; - два рази на рік; - щомісячно; - щоквартально				
2	Коли проводять списання основних засобів: - перед складанням річної фінансової звітності; - по мірі необхідності				

Продовження таблиці 3.10

1	2	3	4	5	6
3	Чи проводились у цьому звітному періоді списання основних засобів, у складі яких є дорогоцінні метали?				
4	Як працюємо з підприємством при списанні основних засобів, в складі яких є дорогоцінні метали: - укладено договір; - обираємо при необхідності нового.				
5	На яку суму списання основних засобів виїжджає Ваше підприємство: - на будь-яку; - більше 20 000; - більше 50 000.				
6	Які первинні документи використовуються при списанні основних засобів: - інвентарна картка обліку основних засобів; - акт приймання-передачі основних засобів; - акт на списання основних засобів; - внутрішні документи, розроблені підприємством?				
7	Хто у Вашій установі приймає рішення про списання основних засобів: - керівник; - бухгалтер; - матеріально-відповідальна особа?				
8	Хто у Вашій установі оформлює документи на списання основних засобів: - керівник; бухгалтер; - матеріально-відповідальна особа?				

Наступним етапом після попереднього планування та проведення анкетування із зазначеної теми, аудитор приступає до розробки загального плану внутрішнього контролю вибуття основних засобів (табл. 3.11). План внутрішнього контролю вибуття основних засобів містить характер, час та обсяг процедур, які будуть здійснені для отримання доказів.

Таблиця 3.11 – Загальний план внутрішнього контролю списання основних засобів

Етап перевірки	Процедури перевірки	Завдання перевірки	Термін проведення	Виконавці
1	2	3	4	5
Підготовчий	Планування проведення списання основних засобів. Складання плану та програми внутрішнього контролю списання основних засобів	Ознайомлення діяльністю підприємства. Вивчення матеріалів попередньої перевірки	3	
Фактичний	Проведення інвентаризації основних засобів	Звірка даних обліку фактичною наявністю основних засобів	3	
Основний	Дослідження реального стану основних засобів	Визначення стану основних засобів, які непридатні до подальшої експлуатації		
	Перевірка наявності первинних документів з обліку списання основних засобів	Перевірити наявність та правильність складання первинних документів зі списання ОЗ		
	Перевірка правильності списання ОЗ, які містять дорогоцінні метали	Перевірити правильність відображення списання основних засобів, які містять дорогоцінні метали		
	Перевірка правильності відображення в обліку списання основних засобів	Перевірити правильність відображення в обліку списання основних засобів		

Таблиця 3.12 – Програма внутрішнього контролю списання основних засобів

№ з/п	Мета	Процедур перевірки	Перелік первинних документів	Метод перевірки	Код робочого документу	Термін проведення	Виконавець	Примітки
1.	Впевнитись у фактичній наявності основних засобів	Проведення інвентаризації основних засобів	Інвентаризаційні відомості, описи, інвентарні картки	Фактична перевірка	ОЗ-1			
2.	Дослідити стан основних засобів та визначити ОЗ, які непридатні до подальшої експлуатації	Дослідження реального стану основних засобів	Технічні документи, висновки експертів, акт інвентаризації	Документальна та фактична перевірка	ОЗ-2			
3	Впевнитись у наявності та правильності складання первинних документів зі списання ОЗ	Перевірка наявності первинних документів з обліку списання основних засобів	Акт приймання-передачі ОЗ, Акт списання ОЗ, Інвентарна картка обліку ОЗ, Опис інвентарних карток, Експертні висновки про непридатність до експлуатації	Документальна перевірка	ОЗ-3			
5.	Впевнитись у правильності відображення списання основних засобів, які містять дорогоцінні метали	Перевірка правильності списання ОЗ, які містять дорогоцінні метали	Акти приймання-передачі основних засобів, Акт списання основних засобів, інвентарні картки, описи	Документальна, перевірка	ОЗ-4			
6	Впевнитись у правильності відображення в обліку списання основних засобів	Перевірка правильності відображення в обліку списання основних засобів	Меморіальні ордери	Документальна, перевірка	ОЗ-5			

Продовження таблиці 3.11

1	2	3	4	5
Заключи й	Підготовка та складання звіту за результатами внутрішнього контролю Виявлення слабких ділянок обліку списання основних засобів	Обробка отриманих даних в ході перевірки шляхом систематизації отриманої інформації		

Програма внутрішнього контролю списання основних засобів наведено в таблиці 3.12.

Робочі документи внутрішнього контролю списання основних засобів наведені у таблицях 3.13-3.17.

Таблиця 3.13 - Проведення річної інвентаризації основних засобів

Найменування основного засобу	Інвентарний номер ОЗ	За даними бухгалтерії	За даними, які встановлені у результаті інвентаризації	Відхилення

Таблиця 3.14 - Дослідження реального стану основних засобів

Найменування об'єкту	Місце зберегання	Інвентарний номер	ОЗ, які придатні до подальшої експлуатації	ОЗ, які не придатні для подальшої експлуатації		Примітки (причина списання)
				ОЗ, які підлягають ремонту	ОЗ, які підлягають списанню	

Таблиця 3.15 - Перевірка наявності первинних документів з обліку списання основних засобів

Найменування ОЗ	Акт приймання-передачі ОЗ	Акт списання ОЗ	Інвентарна картка обліку ОЗ	Опис інвентарних карток	Експертні висновки про непридатність до експлуатації	Примітки

Таблиця 3.16 - Перевірка правильності списання ОЗ, які містять дорогоцінні метали

№ з/п	Назва ОЗ	Інвентарний номер	Кількість	Строк перебування в експлуатації	Причина вибуття *	Дата подачі на списання	Дата фактичного списання	Дорогоцінні метали	
								назва	вага
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Таблиця 3.17 - Перевірка правильності відображення в обліку списання основних засобів

Зміст операції	За даними бюджетної установи			За даними внутрішнього контролю			Відхилення та виправлення		
	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума

Удосконалення методичних підходів до внутрішнього контролю списання основних засобів включає розроблені наступні документи: анкету внутрішнього контролю, загальний план внутрішнього контролю, програму внутрішнього контролю, робочі документи внутрішнього контролю, а саме: дослідження реального стану основних засобів; перевірка наявності первинних документів та правильності списання основних засобів, які містять дорогоцінні метали, а також відображення їх в обліку. Це допоможе вчасно виявити порушення, підвищить якість внутрішнього контролю бюджетної установи та проведення ревізії державною аудиторською службою.

Отже, облік основних засобів за 2020 рік станом на кінець дня 31 грудня 2020 року за період, що закінчився на зазначену дату, відповідно наказу, з огляду на вищевказану підставу, представляє достовірно і в усіх суттєвих аспектах операції з основними засобами ВСП «ЗЕФК НУ

«Запорізька політехніка» ведеться у відповідності до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку та нормативно-правових актів України.

З метою удосконалення документування обліку вибуття основних засобів пропонуємо форми Акту на оприбуткування дорогоцінних металів та Інвентаризаційний список на вибуття основних засобів (техніки), в тому числі тих, що містять дорогоцінні метали. Це допоможе скоротити час на формування та обробку документів, які пов'язанні з вибуттям основних засобів, попередить можливість пропуску будь-якої інформації, так як буде використовуватися шаблони документів вже з сформованим переліком реквізитів.

З метою удосконалення оподаткування основних засобів, запропоновано довідкові відомості оподаткування придбання основних засобів та реалізації основних засобів. Це допоможе скоротити час на формування та обробку документів, які пов'язанні з оподаткуванням основних засобів, попередить можливість невірної оподаткування, так як буде використовуватися шаблони документів вже з сформованим переліком реквізитів.

Удосконалено методичні підходи до внутрішнього контролю списання основних засобів, які включають розроблені наступні документи: анкету внутрішнього контролю, загальний план внутрішнього контролю, програму внутрішнього контролю, робочі документи внутрішнього контролю, а саме: дослідження реального стану основних засобів; перевірка наявності первинних документів та правильності списання основних засобів, які містять дорогоцінні метали, а також відображення їх в обліку. Це допоможе вчасно виявити порушення, підвищить якість внутрішнього контролю бюджетної установи та проведення ревізії державною аудиторською службою.

ВИСНОВКИ

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» (далі – НП(с)БОДС 121) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку та розкриття у фінансовій звітності інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи. Норми цього стандарту застосовуються суб'єктами державного сектору. Основні засоби є матеріальні активи, які утримуються для використання їх у виробництві (діяльності або при постачанні товарів, виконанні робіт і наданні послуг для досягнення поставленої мети та/або задоволення потреб суб'єкта державного сектору або здавання в оренду іншим особам і використовуються, за очікуванням, більше одного року.

Для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух основних засобів, які контролюються суб'єктом державного сектору, а також об'єктів інвестиційної нерухомості призначено рахунок 10 «Основні засоби». Для обліку витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів, довгострокових біологічних активів призначено рахунок 13 «Капітальні інвестиції». Для обліку й узагальнення інформації про нараховану протягом звітного періоду амортизацію, визнані втрати від зменшення корисності (відновлення корисності) та суму зносу (накопичену амортизацію) необоротних матеріальних і нематеріальних активів, що підлягають амортизації призначено рахунок 14 «Знос (амортизація) необоротних активів».

Метою контролю основних засобів в бюджетній установі є встановлення: достовірності первинних даних відносно руху основних засобів; повноти і своєчасності відображення первинних даних в зведених документах та облікових регістрах; правильності ведення обліку основних засобів та його відповідності прийнятій обліковій політиці; достовірності відображення стану основних засобів у звітності господарюючого суб'єкта;

відповідності методики обліку та оподаткування операцій з основними засобами чинному законодавству.

Завдання контролю за основними засобами в бюджетних установах полягають в підтвердженні наявності у фінансовій звітності суб'єкта господарювання інформації щодо основних засобів. Вони припускають вивчення та аналіз складу і структури основних засобів, а також умов їх зберігання та експлуатації, перевірку правильності відображення в обліку відповідних операцій по руху основних засобів, оцінку нарахованої амортизації і правильності її відображення в обліку, підтвердження результатів проведеної переоцінки основних засобів у звітному році та ін.

2. Відокремлений структурний підрозділ «Запорізький електротехнічний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка» був заснований у 1935 році. У 2021 році разом з іншими коледжами, що входять до складу Національного університету «Запорізька політехніка», перейменованій й отримав назву Відокремлений структурний підрозділ «Запорізький електротехнічний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка» (наказ ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» від 29.01.2021 №03-о).

Відповідно до додатку до наказу про організацію бухгалтерського обліку, затверджено перелік аналітичних рахунків до синтетичних субрахунків. Відмінність робочого плану розпорядників та державних цільових фондів у третій цифрі коду рахунку – це ідентифікатор суб'єкта державного сектора. Значення таке: 1 – розпорядники бюджетних коштів; 2 – державні цільові фонди. Також є ще «3» - державний бюджет, «4» - місцеві бюджети, «5» - рахунки органів Казначейства. Крім того в установі існує розмежування субрахунків, де /1 – ОЗ та ІНМА, куплені за рахунок загального фонду, тобто за бюджетні кошти, /2 – за рахунок спец. фонду, тобто за власні кошти установи та /3 – основні засоби отримані, як спонсорська допомога.

Суми сплаченого при придбанні ПДВ включаються до первісної вартості придбаних ОЗ та МНМА. ПДВ не входить до первісної вартості таких об'єктів, якщо суму цього податку установа включає до податкового кредиту. Тобто первісну вартість усіх ОЗ або МНМА, придбаних за рахунок коштів загального фонду, а також об'єктів, придбаних за рахунок коштів спецфонду за умови, що установа не має права на податковий кредит, слід збільшувати на суму ПДВ. Вартісний критерій 20 000 грн. для віднесення матеріальних активів до ОЗ чи МНМА встановлено без урахування ПДВ.

3. Загальний фонд у 2020 році порівняно з 2019 роком збільшився на 4 млн. 708 тис. грн. (тобто на 14%). У 2020 році фінансування з державного бюджету становило 33 млн. 832 тис. грн. Після неодноразових звернень адміністрації коледжу до Міністерства освіти і науки України протягом 2020 року було додатково отримано 1 млн. 716 тис. грн. на придбання будівельних матеріалів для поточного ремонту приміщень, придбання труб для заміни системи опалення, придбання меблів (в тому числі і для студентів із числа дітей-сиріт), вогнегасників та іншого протипожежного обладнання, встановлення вікон, придбання комп'ютерної техніки тощо.

Фактичні видатки спеціального фонду можна згрупувати за трьома основними напрямками: витрати на заробітну плату та нарахування на неї, які становлять – 95 % від усієї суми витрат; витрати на оплату комунальних послуг становлять 1 % від суми– видатків; інші видатки (оплата за послуги зв'язку, Інтернету, пожежної та– охоронної сигналізації, ремонт оргтехніки, оплата за вивіз сміття, дератизацію та дезінфекцію, обслуговування комп'ютерних програм, придбання господарчих та електротоварів тощо) становлять 4 % від суми видатків.

За 2020 рік надійшло благодійної допомоги на суму 344,7 тис. грн., з них у натуральній формі – 274,8 тис. грн., у грошовій формі – 69,9 тис. грн. За 2020 рік витрачено 45,9 тис. грн. на вивіз побутових відходів, оплату телекомунікаційних послуг та Інтернету, оплату пожежної та охоронної

сигналізації, дератизації, ремонт комп'ютерної та оргтехніки, придбання господарчих товарів.

Благодійні внески в натуральній формі (запчастини комп'ютерної та оргтехніки; господарчі товари та інвентар; будівельні матеріали та металопластикові вікна; меблі та навчальні засоби; електротовари, сантехнічні вузли, лампи та різні види послуг; папір, друкована продукція тощо) надійшли на суму 176114 грн.

4. Облік основних засобів за 2020 рік станом на кінець дня 31 грудня 2020 року за період, що закінчився на зазначену дату, відповідно наказу, з огляду на вищевказану підставу, представляє достовірно і в усіх суттєвих аспектах операції з основними засобами ВСП «ЗЕФК НУ «Запорізька політехніка» ведеться у відповідності до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку та нормативно-правових актів України.

5. З метою удосконалення документування обліку вибуття основних засобів пропонуємо форми Акту на оприбуткування дорогоцінних металів та Інвентаризаційний список на вибуття основних засобів (техніки), в тому числі тих, що містять дорогоцінні метали. Це допоможе скоротити час на формування та обробку документів, які пов'язанні з вибуттям основних засобів, попередить можливість пропуску будь-якої інформації, так як буде використовуватися шаблони документів вже з сформованим переліком реквізитів.

З метою удосконалення оподаткування основних засобів, запропоновано довідкові відомості оподаткування придбання основних засобів та реалізації основних засобів. Це допоможе скоротити час на формування та обробку документів, які пов'язанні з оподаткуванням основних засобів, попередить можливість невірної оподаткування, так як буде використовуватися шаблони документів вже з сформованим переліком реквізитів.

Удосконалено методичні підходи до внутрішнього контролю списання основних засобів, які включають розроблені наступні документи: анкету

внутрішнього контролю, загальний план внутрішнього контролю, програму внутрішнього контролю, робочі документи внутрішнього контролю, а саме: дослідження реального стану основних засобів; перевірка наявності первинних документів та правильності списання основних засобів, які містять дорогоцінні метали, а також відображення їх в обліку. Це допоможе вчасно виявити порушення, підвищить якість внутрішнього контролю бюджетної установи та проведення ревізії державною аудиторською службою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. №№18–22. Ст. 144.
2. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
3. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV // URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Інструкція з бухгалтерського обліку запасів матеріальних цінностей банків України: затверджена Постановою правління НБУ від 10 грудня 2004 р. №625 URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/-z1650-04.
5. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банку України: затверджена Постановою НБУ від 20 грудня 2005 р. №480 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06>.
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
7. Меморандум про основні напрями розвитку бухгалтерського обліку в Україні, застосування й удосконалення положень (стандартів) бухгалтерського обліку та розкриття інформації у фінансовій звітності підприємств і організацій від 8 листопада 2002 року. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2002. №11.
8. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 30 вересня 2003 р. №561 URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/-publish/printable_article?art_id=293623.
9. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів: наказ Мінагрополітики України від 27 вересня 2007 р. №701. URL: <http://www.zakony.com.ua/>

10. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектора: Наказ Міністерства фінансів України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#Text>
11. Міжнародний (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 01.01.2012. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_014 (дата звернення: 08.10.2018).
12. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг / пер. з англ. О.Л. Ольховікова, О.В. Селезньов, О.О. Зєніна, О.В. Гик та ін. 2010. URL: <http://apu.com.ua>.
13. Наказ Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації «Про затвердження Державного класифікатора України «Класифікація основних фондів» від 19.08.1997 р. №507 URL: http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=269821.
14. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів» №561 від 30.09.2003. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
15. Наказ Мінфіну України від 30.11.1999 р. №291 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>
16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом МФУ №73 URL: zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13
17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» від 12 жовтня 2010 р. №1202. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1017-10>.
18. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : Наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року №92 URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

19. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 №2755-VI. Відомості Верховної ради України. Дата оновлення: 19.04.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17> (дата звернення: 10.10.2018).
20. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку затверджене наказом Міністерства фінансів України №88 від 24 травня 1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
21. Положення про порядок віднесення майна до такого, що включається до складу цілісного майнового комплексу державного підприємства затверджене наказом Фонду державного майна України від 29.12.2010р. №1954. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0109-11>
22. Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі затверджений наказом Міністерства фінансів України 29.12.2015 р. № 1219. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE28215.html
23. Порядок складання типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору Затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 13.09.2016 №818. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-16#Text>
24. Порядок списання об'єктів державної власності Затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 №1314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1314-2007-%D0%BF#Text>
25. Про затвердження типових форм первинного обліку: Наказ Міністерства статистики України від 29 грудня 1995 р. №352. URL: <http://search.ligazakon.ua/>
26. Про затвердження форми одноразового державного статистичного спостереження №1-амортизація: Наказ Державного комітету статистики України від 15 грудня 2003 р. №444 URL: [http:// search.li-gazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN-7648.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN-7648.html).

27. Щодо забезпечення обліку основних засобів та інших необоротних активів: Наказ Міністерства промислової політики України від 11 вересня 2003 р. №381 URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=10-41.6245.0>.
28. Бухгалтерський сервіс «ІНТЕРАКТИВНА БУХГАЛТЕРІЯ»: URL: Жива бухгалтерська книга <https://interbuh.com.ua/ua/>
29. Гуцаленко Л. В., Дерій В. А., Коцупатрий М. М. Державний фінансовий контроль: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. К.: Центр учбової літератури, 2009. 424 с.
30. Дідик А. Бюджетні установи : облік, оподаткування та звітність [навч. посіб.] / А. Дідик, В. Лемішовський. – Львів : Видавництво «Апріорі», 2017. 1168 с.
31. Дікань Л. В. Фінансово-господарський контроль: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Л. В. Дікань, Н. В. Синюгіна. Х. : вид. ХНЕУ, 2011. 336 с.
32. Дорош Н. І. Внутрішній контроль та аудит в управлінні ризиками на підприємстві. Вісник Львівської комерційної академії. Серія: Економічна. 2014. Вип. 44. С. 148-152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2014_44_31.
33. Карпенко Н. Г. Звітність бюджетних установ / Карпенко Н. Г., Дорогань-Писаренко Л. О., Аранчій Я. С., Ліпський Р. В. (вид. 2-е доп. та перер.) Полтава : РВВ ПДАА, 2018. 262 с.
34. Климова О.В., Меліхова Т.О. Особливості оподаткування бюджетної установи. Круглий стіл «Дискусійні питання з теорії та практики сучасної експертизи», 24 листопада 2020 року, м. Запоріжжя, С.112-113.
35. Климова О.В., Меліхова Т.О. Концептуальні основи обліку основних засобів у бюджетних установах. XIV університетської науково-практичної конференції студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених «Молода наука-2021», м. Запоріжжя, С. 189-192.

36. Климова О.В., Меліхова Т.О. Удосконалення обліку та внутрішнього контролю списання основних засобів бюджетних установ для підвищення якості контролю та ефективності проведення ревізії» у науково-практичному журналі «Інвестиції: практика та досвід» №20, жовтень 2021, С. 30-36
37. Косовиць Л. Облік основних засобів за МСФЗ. *Головбух*. 2008. №35. - С. 17 - 23. URL: www.dtkk.com.ua
38. Косяк А. П. Основні засоби: поняття, класифікація, вартість, первинний облік і документальне оформлення комунальними підприємствами. *Комунальне господарство міст*. 2019. Том 2, випуск 148. С. 104-110.
39. Краївська І.А. Бухгалтерський облік в бюджетних установах. Харків, ХНАМГ, 2009. 244 с.
40. Кушіна О. Коли необоротні активи постають оборотними. *Бухгалтерія*. 2008. №4. С. 61-64.
41. Ларікова Т. В., Шилко І.С. Правове забезпечення бюджетного обліку : місце, роль і складові. *Держава та регіони*. 2015. № 5 (86). С. 89-95.
42. Максимова В.Ф. Організація державного фінансового контролю: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2012. 276 с.
43. Михайлов М. Г., Телегунь М.І., Славкова О.П.. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: [Навчальний посібник]. К.: Центр учбової літератури, 2011. 384 с.
44. Наконечна Н.В. Контроль і ревізія: навч.посіб. / Н.В. Наконечна. ЛДУВС, Львів: Видавництво ТзОВ “ЛігаПрес”, 2015. 178 с.
45. Облік і звітність : теоретичні та практичні аспекти. Практичний посібник для розпорядників бюджетних коштів/ Logica-project, 2020. 284 с.
46. Облік у бюджетних установах: навчальний посібник / В. П. Пантелєєв. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. 280 с.
47. Облік у бюджетних установах : Навчальний посібник. / за ред. Леня В.С. Чернігів: Десна Поліграф, 2016. 560 с.

48. Облік у бюджетних установах : [навч. посіб.]. – 2-е вид., виправ. / За заг. ред. Леня В.С. Київ : Каравела, 2017. 564 с.
49. Попова В.Д., Петренко А.Я. Організація обліку основних засобів та шляхи її вдосконалення. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2018. №18. С. 994-1001.
50. Попович В.І. Облік основних засобів: порівняльний аналіз МСБО ТА П(С)БО. Вісник національного університету «Львівська політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки. 2012. №721. С. 216-219.
51. Посібник з бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності підприємствами України (За національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку) / С.Я. Зубілевич, І.Ю. Кравченко, О.О. Прокопенко, Д.Г. Школьніков, Н.С. Юревич. Київ, 2002. 472 с.
52. Потриваєва Н.В. Сучасні проблеми обліку основних засобів в системі діючого законодавства. *Інноваційна економіка*. 2014. №3. С. 228–232. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2014_3_34 (дата звернення: 10.10.2018).
53. Романів Є.М., Гончарук С.М., Приймак С.В., Даниляк Л.Я. Розвиток державного фінансового контролю в Україні : монографія ; за заг. ред. проф. Романіва Є.М. Львів : Простір. М, 2015. 174 с.
54. Романів Є.М., Приймак С.В. Контроль і ревізія діяльності суб'єктів підприємництва : навчальний посібник / Є.М. Романів, С.В. Приймак. Львів : Ліга Прес, 2016. 444 с.
55. Труш І.Є. Облік у бюджетних установах: [Навч. Посібник]. Львів: Ліга-Прес, 2015. 249 с.
56. Утенкова К.О. Облік основних засобів за національними і міжнародними стандартами. *Облік і фінанси*. 2014. №2. С. 79–83. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2014_2_12 (дата звернення: 10.10.2018).

57. Фінансовий контроль, ревізія, аудит : рек. покажч. літ. / уклад.І. А. Фисенко ; за ред. О. Г. Пустова, Д. В. Ткаченко. Миколаїв : МНАУ, 2018. 72 с.
58. Фінансовий облік: навч. посібник / За ред. В.К. Орлової, М.С. Орлів, С.В. Хоми. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 510 с.
59. Хмельков А.В. Державний фінансовий контроль: Підручник / А.В. Хмельков. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 228 с.
60. Хома С.В. Особливості обліку необоротних активів, утримуваних для продажу. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2009. №4. С. 20–24.
61. Чалий І. Продаж основних засобів: як облік залежить від намірів. *Бухгалтерія*. 2008. №37. С. 63-67.
62. Чепелюк Г. М. Організаційно-методологічні аспекти внутрішнього контролю використання основних засобів підприємств і організацій. *Ефективна економіка*. 2013. №10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2414>.
63. Чернишенко Я.Г. Формування облікової інформації про придбання та введення в експлуатацію основних засобів підприємства. *Молодий вчений*. 2016. №6 (33) . С. 135-141
64. Чистякова Л. І., Облік необоротних активів, утримуваних для продажу та груп вибуття. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2014. №1 (72). С. 170-174.
65. Шара Є.Ю. Бухгалтерський облік у бюджетних установах і організаціях: Навчальний посібник / Є.Ю. Шара, О.М. Андрієнко, Л.І. Жидеєва. К. : Центр учбової літератури, 2011. 440 с.
66. Юрків Д. І. Удосконалення документального оформлення обліку основних засобів. *Науковий вісник ХНЕУ «Управління розвитком»*. №9 (172). 2014. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua>